

Kvalitetsrapport

Dagtilbudsområdet

Gentofte
Kommune

2021

Indholdsfortegnelse

FORORD.....	3
Dagtilbudsloven	5
Den pædagogiske læreplan.....	6
1 SAMMENFATTENDE HELHEDSVURDERING.....	7
Indledning.....	7
Høj kvalitet – og faglighed i fokus	7
Strukturel kvalitet	8
Proceskvalitet	10
Resultat-kvalitet	11
2 KAPITLERNES OPBYGNING OG INDHOLD	13
Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering 2021.....	15
Dialogprofiler	16
3 INTRODUKTION AF DAGTILBUDSOMRÅDET OG RESULTATER FRA TILSYN.....	17
Institutioner	17
Børnetal pr. institutionstype.....	18
Den demografiske udfordring.....	18
Økonomisk ramme.....	19
Tilsyn.....	21
4 STRUKTUREL KVALITET	25
Fysiske rammer.....	25
Mad og måltid	28
Uddannelse	30
Normering.....	35
Personaleomsætning og sygefravær.....	36
5 PROCESKVALITET	39
Ledelse.....	39
Interaktion mellem børn og voksne.....	42
Leg.....	45
Rutineprægede situationer og aktiviteter	47
Forældresamarbejde.....	47
Digitalisering.....	50
6 RESULTATKVALITET	53
Børnenes kompetencer og færdigheder, Dialogprofil.....	53
Sprogvurderinger	64
Motorik.....	70
Trygge og sammenhængende overgange 0-6 år	75

FORORD

Gentofte Kommune vil have det bedste børneliv for børn i alderen 0 - 6 år. Kommunen vil være førende med et børneområde, som er på forkant med den globale udvikling og med nytænkning baseret på forskning og evidens. Et børneområde, hvor børn og deres forældre oplever en tæt sammenhæng mellem familiens behov og dagtilbud af høj faglig kvalitet.

Formålet med kvalitetsrapporten på dagtilbudsområdet i Gentofte Kommune er at synliggøre et bredt og nuanceret statusbillede af kvaliteten i de 44 kommunale og selvejende daginstitutioner og i dagplejen, som var i kommunen ved udgangen af 2021 og samtidig give et indblik i områdets konkrete resultater. Kvalitetsrapporten omhandler hele dagtilbudsområdet (0-6 år) i Gentofte Kommune.

Børnevisionen i Gentofte Kommune - Tryghed, Leg og læring – Børn forandrer verden - danner grundlag for Gentofte Kommunes ambition om et børneområde på forkant og skal bane vej for udviklingen på hele området for børn i alderen 0-6 år – med nærvær, læring og samspil for og omkring det enkelte barn som centrale værdier. Vores børn har de bedste muligheder for at udvikle stærke kompetencer. De skal fra fødslen sikres et trygt fundament i en verden, hvor de medvirker til forandring og mangfoldighed.

Børn i Gentofte Kommune er medskabere i eget liv og af nutidens og fremtidens fællesskaber. Vi interesserer os for børns syn på den verden, de lever i. Det er professionelt pædagogisk personale i Gentofte Kommunes dagtilbud, som ser på verden sammen med børnene.

Fællesskaber er en styrke og deltagelse i fællesskaber med forskelligheder styrker børn og unges trivsel. Børn og unge udvikler deres kompetencer og potentialer gennem fællesskaber. Det er de fællesskaber, som skabes i Gentofte Kommunes dagtilbud.

Gentofte Kommunes Børnevision

Ethvert barn udvikler egen identitet i et miljø med tryghed og nærvær. Det enkelte barn oplever glæden ved at lære, indgå i fællesskaber og forandre verden omkring sig.

Forældre og professionelle har de højeste ambitioner for udviklingen af barnets potentialer og skaber de bedste betingelser for børnene.

Hver dag tager Gentofte Kommune hånd om ca. 3.660 børn i vores dagtilbud.

Dagtilbud af høj kvalitet ruster børn godt både socialt, motorisk, sprogligt og kognitivt og har en positiv effekt på børns læring og uddannelsesforløb. Kvalitet i børnenes første år sætter varige aftryk. Via vores dagtilbud er der en unik mulighed for at sikre stort set alle børn gode muligheder.

Forskning viser, at dagtilbud af høj kvalitet har særligt følgende kendetegn:

- De har særligt fokus på kvalitet i interaktionen mellem voksen og barn.
- De gør brug af lærende lege/vedvarende fællestækning.
- De har nærværende relationer mellem børn og voksne.
- De tilrettelægger læringsmiljøer, der tilgodeser børns differentierede udvikling.
- De prioriterer medarbejdere og ledelsens uddannelse og videreuddannelse.
- De arbejder med forældreinddragelse og forældrestøtte.

Gruppestørrelser, fysiske rammer, gode inkluderende fællesskaber og normeringer fremhæves også som elementer, der bidrager til høj kvalitet. Disse er alle elementer i

3.660 børn

I Gentofte kommunes
Dagtilbud i 2021

den nye dagtilbudslov og den styrkede pædagogiske læreplan, og er kriterier for kvalitet, som Dagtilbud har arbejdet med at implementere i perioden 2017-2021. Det er et mindset, der er blevet funderet, og som også kommer til at danne grundlag for kvaliteten i de kommende års arbejde.

Perioden 2020-2021 har været speciel grundet den verdensomspændende coronapandemi, som også har haft betydning for dagtilbudsområdet i Gentofte Kommune. Dagtilbudsområdet har i store dele af perioden været underlagt diverse retningslinjer om bl.a. øget fokus på hygiejne og rengøring, særlige krav til organisering af børn og medarbejdere, meget udeliv, begrænset adgang for forældre og smitteopsporing. Derfor har den største opgave i 2020 og 2021 været at skabe de bedst mulige forhold for børnene under de særlige omstændigheder. Undervejs er der kommet gode læringer ud af at blive kastet ud i en ny virkelighed.

Dokumentationen i indeværende kvalitetsrapport giver bl.a. et billede af, at børnene i Gentofte Kommune kan lide at gå i børnehave, at de trives og er trygge, at forældrene generelt set er tilfredse med deres barns dagtilbud, og at institutionerne og dagplejen er veldrevne. Rapporten peger samtidig på steder, som kan danne grundlag for drøftelser om fortsat kvalitetsudvikling.

Børn og Skole, Kultur, Unge og Fritid har udarbejdet en kvalitetsrapport for dagtilbudsområdet hvert andet år siden 2015, og denne rapport indgår i den kadence for dokumentation, refleksion og dialog (Styringskoncept), som Børneudvalget besluttede i november 2018.

God læselyst.

Andreas Weidinger
Formand for Børneudvalget

Anders-Peter Østergaard
Direktør for Børn og Skole, Kultur, Unge og Fritid

Dagtilbudsloven

Den 1. juli 2018 trådte den nyeste dagtilbudslov i kraft.

I formålet for den nye dagtilbudslov (afsnit II, §7) står der: *"Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv."*

Børnesynet i de danske dagtilbud skal tage udgangspunkt i, at det at være barn har værdi i sig selv. Børn har ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo. Dette skal ske ved, at børnene har et liv med plads, tid og ro til at være børn og med et nært og tillidsskabende pædagogisk personale, der giver det enkelte barn nærvær, omsorg og tryghed til at kunne lære og udvikle sig. Børn ses som kompetente og selvstændige, samtidig med at de har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra det pædagogiske personale. Det pædagogiske personale og ledelsen skal arbejde med og udvikle organisatoriske rammer og et pædagogisk læringsmiljø – gennem hele dagen – både i spontane- og rutinesituationer. Et læringsmiljø, der muliggør, at børnene oplever nærhed, trivsel, læring, udvikling og anerkendende relationer.¹

Dagtilbudsloven lægger dertil vægt på inddragelse af børneperspektivet, forældresamarbejde om børns læring, barnets demokrati og medbestemmelse, sammenhæng til skolen og etablering af en evalueringskultur.²

Af dagtilbudsloven fremgår det også, at kommunalbestyrelsen hvert andet år skal sikre en politisk drøftelse af udviklingen på dagtilbudsområdet. Indeværende kvalitetsrapport udgør grundlaget for denne drøftelse.

Dagtilbudslov § 3 a. sætter rammen for kommunalbestyrelsens mål, rammer og ansvar for samt tilsyn med dagtilbud. I følgende oplistes relevante uddrag af lovttekstens ordlyd:

§3 a. Kommunalbestyrelsen har ansvar for dagtilbuddene.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre kommunens rammer for dagtilbud, herunder eventuelle prioriterede indsatser på området. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at de fastsatte rammer og eventuelle prioriterede indsatser medvirker til, at dagtilbuddene kan opfylde de krav, der følger af afsnit II, og til udmøntningen af kommunens sammenhængende børnepolitik, jf. § 19, stk. 2, i lov om social service.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at udviklingen på dagtilbudsområdet drøftes politisk mindst hvert andet år med udgangspunkt i, hvordan kommunens rammer for dagtilbud og eventuelle prioriterede indsatser for området efter stk. 2 bidrager til, at dagtilbuddene kan opfylde de krav, der følger af lovens afsnit II.

retsinformation.dk

Den 28. december 2021 trådte lov om ændring af dagtilbudsloven i kraft. Loven omhandler bl.a. minimumsnormeringer i daginstitutioner og styrket tilsyn med dagtilbud³. Loven indfører en minimumsnormering i daginstitutioner opgjort på kommuneniveau svarende til, at der skal være minimum en pædagogisk personale pr. tre børn i alderssvarende tilbud for 0-2-årige børn og en pædagogisk personale pr. seks børn i alderssvarende tilbud for 3-årige børn til skolestart. Kravet er gældende fra 1. januar 2024.

Ved lovændringen er der endvidere indført nye og tydelige krav til kommunernes tilsyn med det pædagogiske indhold i dagtilbuddene - herunder tilsynet med de fysiske rammer. Da den nye lovgivning for tilsyn først er gældende fra 1. maj 2022, er den ikke yderligere beskrevet i denne rapport, der alene omhandler 2021.

¹ [emu - det pædagogiske grundlag - børnesyn](#)

² [KL - kommunale opgaver - den styrkede pædagogiske læreplan](#)

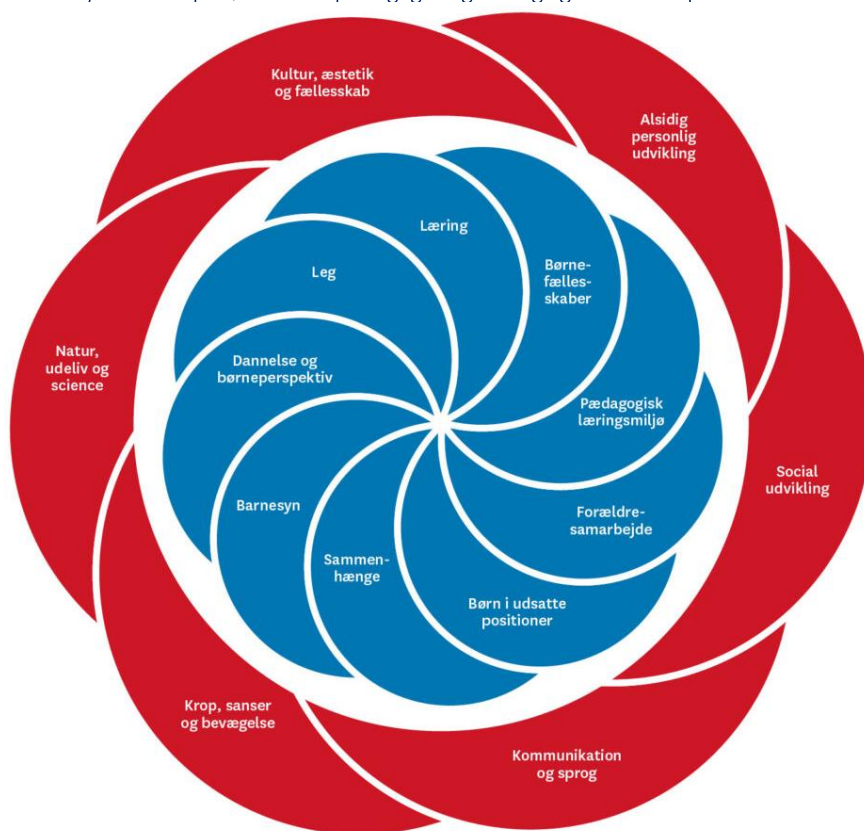
³ [Lov om ændring af dagtilbudsloven \(Minimumsnormeringer i daginstitutioner og styrket tilsyn med dagtilbud m.v.\) \(retsinformation.dk\)](#)

Den pædagogiske læreplan

Med dagtilbudsloven fra 2018 fulgte krav om en ny og styrket pædagogisk læreplan. Implementeringen af den lovgivningsmæssige ramme for den nye pædagogiske læreplan blev grundet coronapandemien af flere omgange udsat fra den oprindelige dato 1. juli 2020 frem til 1. juli 2021. Alle institutioner i Gentofte Kommune har fra senest d. 1. juli 2021 levet op til kravet om en lokal udarbejdet pædagogisk læreplan. De lokale læreplaner tager højde for lokale forhold og er målrettet børnene på henholdsvis 0-2 år og 3 år til skolestart.

Loven beskriver et fælles pædagogisk værdigrundlag for alle dagtilbud i Danmark. Nogle af de centrale elementer i den nye pædagogiske læreplans fælles pædagogiske værdigrundlag er, at børnenes egen nysgerrighed, børnefællesskaber og leg skal være styrende i det pædagogiske arbejde og danne rammen for det fælles pædagogiske grundlag i institutionen. Den lovgivningsmæssige ramme består af et fælles pædagogisk grundlag (blå indercirkel) og de seks læreplanstemaer (rød ydrecirkel) og kan illustreres ved følgende⁴:

Figur 1 Den styrkede læreplan, det fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer

Ved de enkelte dagtilbuds udarbejdelse af deres lokale styrkede pædagogiske læreplaner er det centralt, at der arbejdes med det brede pædagogiske grundlag for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Endvidere er det centralt, at der skabes en evalueringskultur i hver enkelt dagtilbud. Som en del af læreplanen skal der således uarbejdes og implementeres en evalueringskultur i alle dagtilbud⁵.

⁴Undervisningsministeriet. [Den styrkede pædagogiske læreplan](#).

⁵ I dagtilbudslovens § 9, stk. 2, står der: "Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål, som er fastsat i medfør af § 8, stk. 9, herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Evalueringen skal offentliggøres".

1 SAMMENFATTENDE HELHEDSVURDERING

Indledning

Kvalitetsrapporten for dagtilbudsområdet viser et billede af en generel høj kvalitet. Der er en høj forældretilfredshed, og børnenes trivsel vurderes høj.

Der vil i den kommende periode fortsat være et stærkt fokus på at sikre, at alle børn får de bedste muligheder og forudsætninger i livet. Herunder et fokus på at få løftet de børn, der har udfordringer ift. specifikke kompetencer. Det sikres ved, at børnehusene får tilrettet deres indsatser i forhold til konkrete områder eller udfordringer.

Dagtilbud arbejder vedvarende på at fastholde og udvikle kvaliteten. Kvalitetsrapporten har givet anledning til at udpege særligt følgende to områder som områder med et særligt behov for en fortsat og øget fokuseret indsats:

- **Pædagogisk organisering**

Data viser, at der bør være et særligt fokus og en ambition om generelt at styrke de pædagogiske læringsmiljøer igennem en bedre pædagogisk organisering. I den kommende periode vil pædagogisk organisering derfor være i fokus. Det vil bl.a. være ift. daginstitutionernes arbejde med at skabe og understøtte synlige og intentionelle læringsmiljøer med deltagelsesmuligheder for alle børn. Det relaterer til temaerne og grundlaget i den styrkede pædagogiske læreplan, som bl.a. understøttes af en evalueringskultur. Der følges særligt op på den pædagogiske organisering i de pædagogiske tilsyn i 2022, og der vil dertil blive iværksat særlige og mere generelle tiltag på tværs af alle institutioner for at styrke den pædagogiske organisering.

- **Sprog**

Sproget bygger bro mellem det, som børn sanser og deres erkendelse og kommunikation. Det pædagogiske sprogarbejde i daginstitutionerne har således stor betydning for opbygning og udvikling af børns begrebsverden, forståelse af dem selv og af det, der foregår omkring dem. Derfor er det en ambition at styrke børnenes sproglige færdigheder.

Der er et særligt fokus på at få understøttet og hjulpet de børn i de enkelte børnehuse, der har sproglige udfordringer, således at andelen af børn med sproglige udfordringer reduceres over den kommende årrække. Dette arbejde understøttes yderligere af det generelle fokus på sproglige indsatser, 'Vi Lærer Sammen' (VLS) og 'Hanen' der igangsættes over den kommende periode.

Derudover er der fokus på fastholdelse og rekruttering som grundlæggende basis for at kunne levere høj kvalitet i dagtilbud

Der er både på landsplan- og for Gentofte Kommune - store rekrutteringsudfordringer på uddannet personale. Området har derfor iværksat mange tiltag for at understøtte fastholdelse og rekruttering. Dette gælder både fokus på uddannelse og efteruddannelse – således, at der både uddannes ufaglærte medarbejdere til pædagogiske personale via merit; og efteruddannes pædagoger indenfor sprog, motorik og inklusion/fællesskaber. Personalestabilitet kan være af afgørende betydning for den pædagogiske indsats. Personale-omsætningen har været stigende i perioden 2019-2021, og da stabilitet i personalegruppen også er en faktor for høj kvalitet i dagtilbud, er det et fortsat fokusområde.

Høj kvalitet – og faglighed i fokus

Ambitionen for dagtilbudsområdet i Gentofte Kommune har gennem mange år været at skabe det bedste børneliv – og vejen til at sikre dette mål er et fokus på høj faglig kvalitet i alle dagtilbud.

Med ændringen af Dagtilbudsloven i 2018 og med nye krav i den styrkede pædagogiske læreplan samt ændrede lovkrav ift. tilsyn og minimumsnormeringer fra 2021 for

alle dagtilbud i Danmark, har Gentofte Kommune foretaget en række tilpasninger og sikret en yderligere styrkelse af den faglige kvalitet.

Lovændringerne har betydet formelle krav til den pædagogiske læreplan samt krav om evaluering. Dertil er kommet øgede krav til de pædagogiske tilsyn og et øget fokus og krav til på normeringerne i dagtilbuddene.

De nye lovkrav og den styrkede pædagogiske læreplan har i høj grad været rammensættende for arbejdet på området i perioden 2020-2021, og arbejdet vil fortsætte over de kommende år.

Dagtilbud har endvidere de senere år arbejdet ud fra kommunens overordnede strategi "Sammen om Gentofte" - nysgerrig med udsyn, fælles om opgaven og sammen med borgerne. Dertil et fokus på, at økonomi og faglighed går hånd i hånd og et stærkt fokus på fastholdelse, rekruttering og sygefravær. Kvalitetsrapporten for dagtilbudsområdet giver et øjebliksbillede af området i Gentofte Kommune i 2021. Rapporten viser i lighed med rapporten fra 2019 et billede af generel høj kvalitet.

Perioden 2020-2021 har dog også været præget af coronapandemien. En pandemi som har betydet, at vilkårene og rammerne for dagtilbudsområdet i disse år har været præget af løbende ændringer af retningslinjerne, håndtering af smitteopsporing og forebyggelse af smittespredning. Dette samtidig med at området på mange måder har været en spydspids i arbejdet for at holde Danmark åbent.

Det har betydet, at dagtilbud i store dele af perioden har skullet organisere sig i mindre grupper af børn, ikke har kunnet arbejde på tværs af stuer og grupper, ikke har kunnet afholde forældremøder, ikke har kunnet sende medarbejdere på uddannelse, ikke har kunnet afholde personalemøder, aflevering og afhentning af børn er sket udenfor, og mange ressourcer – der ellers kunne være brugt med børnene – er brugt på rengørings- og hygiejnetiltag.

Gentofte Kommune har under Corona haft et fokus på inddragelse af borgerne og har blandt andet arbejdet med opgaveudvalget: Læring fra en coronatid, der også fokuserede på at medtage de positive læringer på f.eks. dagtilbud, som et ændret verdensbillede for en periode har sat rammerne for.

Antallet af børn i alderen 0-5 år i Gentofte Kommune er faldet med ca. 900 de seneste knap 10 år samtidig med, at antallet af matrikler hvor fra der drives dagtilbud stort set er fastholdt. Det påvirker både drift og kvalitet negativt og har ført til stigende driftsudgifter pr. barn i dagtilbud. Ifølge demografiprognoser forventes børnetallet at falde yderligere med ca. 170 børn frem til 2027. Der er derfor fortsat fokus på at afsøge mulighederne at tilpasse kapaciteten på dagtilbudsområdet, så flest mulige ressourcer går til børnene.

I følgende afsnit fokuseres på udvalgte nedslagspunkter fra rapporten, som særligt giver anledning til bemærkninger og eventuelle tiltag.

Opsamlingen er som den øvrige rapport opdelt i strukturel kvalitet, proceskvalitet og resultat-kvalitet, der samlet rummer et helhedsorienteret perspektiv på kvalitet i dagtilbud.

Strukturel kvalitet

De fysiske rammer

De fysiske rammer har betydning for børns aktivitetsniveau, og indretningen af dagtilbuddene har bl.a. indvirkning på børnenes rollelege og muligheden for, at børn kan lege uforstyrret.

Der er stor forskel på de fysiske rammer og dermed de muligheder, som børn i dagtilbud i Gentofte Kommune har, da området råder over en bred vifte af forskellige bygninger. Generelt er billedet, at børnene har mere plads end minimumsstandarderne. Der ses dog et udviklingspotentiale i forhold til, at de pædagogiske personaler i endnu højere grad får arbejdet med at integrere det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

i læringsmiljøet samt at medinddrage børnene mere i forhold til at få skabt gode læringsmiljøer udenfor. Forældrenes tilfredshed med de fysiske rammer er generelt høj. Læs mere om de fysiske rammer på side 25.

Mad og måltid

Gentofte Kommunes Mad- og Måltidspolitik 2021 skal medvirke til at udvikle og styrke en sund mad- og måltidskultur samt bidrage til at skabe og fastholde sunde mad- og måltidsvaner. Der er på dagtilbudsområdet et stærkt fokus på at anvende økologi. Der er desuden gennem projektet Haver til Maver og Mini Haver til Mini Maver fokus på at bidrage med en læring til børnene i vuggestue og i børnehave om hele processen fra jord til bord. Læs mere om mad og måltid på side 28.

Normering og pædagogandel

Normering har betydning for barn-voksen-interaktionen og personalets mulighed for at arbejde med børnenes sociale og kognitive kompetencer. Normeringen kan desuden have betydning for pædagogernes oplevelse af deres arbejdsmiljø og deres muligheder for at understøtte børnenes udvikling.

Normeringen på Gentofte Kommunes daginstitutioner er steget de sidste par år. Årsagen er, at institutionernes budget siden 2018 er blevet tilført penge fra de såkaldte kvalitetsmidler til yderligere vikardækning, samt at der fra 2020 er blevet tilført centrale minimumsnormeringsmidler. Normeringen var ifølge Danmarks Statistik 2,9 barn pr. pædagogisk medarbejder på 0-2-årsområdet og 5,7 barn pr. pædagogisk medarbejder for de 3-5-årige i 2020. Gentofte Kommune ligger på niveau med landsgennemsnittet og lidt bedre end kommunerne omkring os. Normeringen forventes at stige yderligere de kommende år ifm. med tilførsel af yderligere minimumsnormeringsmidler. Læs mere om normering på side 35

Til gengæld er der fortsat en udfordring i forhold til pædagogandelen. Andelen af pædagoger er i 2021 faldet til 63% fra et niveau på 66% i 2020. En del af faldet kan skyldes ekstra ufaglærte hænder til rengøring og hygiejne under pandemien, men vurderingen er, at den største udfordring er de store rekrutteringsudfordringer, der er ift. til pædagoger. Data fra KL viser, at Gentofte Kommune i 2020 havde en lidt bedre pædagogandel end kommunerne omkring os.

Udviklingen er en stor udfordring, og området har iværksat mange tiltag for at understøtte rekruttering og fastholdelse. Der kan læses mere om pædagogandel på side 30.

Uddannelse og efteruddannelse

Et kvalitetsparameter er niveauet for uddannelse og efteruddannelse. I løbet af 2021 er et fald i antallet af institutioner, som har to eller flere pædagoger med efteruddannelse i inklusion og et lille fald institutioner med en eller flere pædagogiske medarbejdere med efteruddannelse i sprog.

Dagtilbudsområdet i Gentofte Kommune har et stærkt fokus på at udbyde en vifte af efteruddannelse. Det har dog grundet restriktioner under coronapandemien perioden 2020-2021 været begrænsninger på mulighederne for afholdelsen af kurser, og det har ikke været muligt at afvikle den ønskede mængde fyraftensmøder, kurser og uddannelser, som Dagtilbud optimalt set havde fundet hensigtsmæssigt. Der er og vil fortsat derudover være fokus på at sikre, at medarbejderne har kompetencerne til at arbejde inden for de politisk vedtagne fokusområder: Sprog, motorik og inklusion/fællesskaber. Uddannelse og efteruddannelse er dermed også fremadrettet et vigtigt strategisk led i at sikre høj kvalitet. Der har ligeledes været afholdt AMU-kurser for pædagogmedhjælpere i den styrkede pædagogiske læreplan. Der er dertil opstartet et diplomhold for praktikvejledere.

Helt generelt viser data, at stort set alle institutioner har minimum en og oftest flere medarbejdere, der har gennemført uddannelse inden for de særlige fokusområder. Læs mere om efteruddannelse på side 32.

Personaleomsætning og sygefravær

Stabilitet i personalegruppen kan have stor betydning for kvalitetsniveauet. Personaleomsætningen på dagtilbudsområdet er umiddelbart meget høj - ca. 47% i 2021. Når praktikanter og pædagogmedhjælpere undtages, er personaleomsætningen dog betydelig lavere - 27%. Til sammenligning var personaleomsætningen i 2021 for alle medarbejdere i Gentofte Kommune på 30%. Personaleomsætningen har været stigende i perioden 2019-2021, og da stabilitet i personalegruppen også er en faktor for høj kvalitet i dagtilbud, er det et fortsat fokusområde.

Sygefraværet er en anden central faktor, og her lå fraværet for kort- og langtidsfravær i 2021 på 6,2%. Sammenlignet med andre kommuner er resultatet tilfredsstillende. Det skal dog bemærkes, at sygefraværet er steget med 0,6 procentpoint i 2021 sammenlignet med året før og derfor følges tæt.

Forældrenes vurdering af udskiftning blandt personalet viser en relativ høj andel forældre, der er utilfredse med udskiftningen. Der er derfor endnu en anledning til fortsat fokus på fastholdelse. Læs mere om personaleomsætning og sygefravær på side 36.

Proceskvalitet

Ledelse

Ledelsen af de enkelte dagtilbud er rammesættende for hverdagslivet i institutionen og dækker over forhold som f.eks. personaleledelse og strategisk og faglig ledelse. 76% af det pædagogiske personale svarer, at de i meget høj grad eller i høj grad har det godt, når de er på arbejde, men kun 69% svarer at de i høj grad eller meget høj grad oplever, at dagtilbuddet fastsætter en faglig retning ved at sikre fælles forståelse af faglig kvalitet ift. læreplanen. Hvilket således er et centralt udviklingspunkt.

Der er stor opmærksomhed på, at lederne på dagtilbudsområdet har en lederuddannelse, og i 2021 var der på 41 af 43 dagtilbud en eller flere, der er i gang eller har lederuddannelse eller tilsvarende kompetenceforløb indenfor ledelse. Der er i 2021 i alt 51 ledere/daglige ledere på dagtilbudsområdet. Der er 10 institutioner, som ikke havde en leder, der var i gang med - eller havde gennemført en diplomuddannelse. Læs mere om ledelse og efteruddannelse af ledere på side 39.

Interaktionen mellem børn og voksne, leg, rutineprægede situationer og aktiviteter

Generelt viser data i rapporten, at de pædagogiske personale i langt de fleste vurderinger af egen praksis mener, at de lykkes med at skabe gode samspil og relationer og god social udvikling af børnene. Forældrene udtrykker tillige en høj tilfredshed med den pædagogiske indsats i forhold til interaktion mellem børn og voksne. 91% af forældrene svarer, at de er meget tilfredse eller tilfredse med den pædagogiske indsats i forhold til personalets omsorg for deres barn.

Data viser samtidig et udviklingspotentiale i nogle børnehuse i forhold til at forstærke det pædagogiske personales anvendelse af udvalgte tilgange, som understøtter læringsmiljøer for gode samspil og relationer, hvilket fremadrettet vil være i fokus.

Afsnittet indeholder også data om børnenes glæde ved at komme i børnehaven og graden af børnenes medbestemmelse. De 5-årige børns besvarelser viser bl.a. 92% af børnene samlet svarer "ja" (78%) eller "nogle gange." (14%) til spørgsmålet, om de glæder sig til at komme i børnehaven. Næsten alle oplever, at der er en voksen, der kan lide dem, og 73% af denne børnegruppe svarer ja til, at de voksne lytter til dem. Pædagogerne vurderer tillige børnenes trivsel høj.

Data viser dog også, at medarbejderne med fordel kan gøre sig refleksioner over at fremme børnenes oplevelse af medbestemmelse i leg, aktiviteter og rutiner. Læs mere om interaktion mellem børn og voksne på side 42.

I forhold til leg tyder data endvidere på, at medarbejderne fortsat kan arbejde mere med at understøtte børnenes leg, så legen udvikler sig positivt for alle børn. Det er et fortsat udviklingsområde, at de pædagogiske medarbejdere har fokus på de forskellige tilgange til at understøtte børns leg, og at medarbejderne udvikler deres lege-faglighed.

Data fra børnenes besvarelser viser et udviklingspotentiale – særligt ift. de pædagogiske medarbejdere blik for, om børnene føler sig inkluderet i legen i børnehaven. Læs mere om leg på side 45.

Dagtilbuddenes hverdag består af en række planlagte aktiviteter og rutineprægede situationer, der også bør foregå i et læringsmiljø af høj kvalitet. Personalet vurderer generelt, at de skaber gode rammer for såvel aktiviteter og rutinesituationerne. Læs mere om rutineprægede situationer og aktiviteter på side 47.

Forældresamarbejde og forældretilfredshed

Forældresamarbejdet og koblingen mellem hjemmet og institutionen er begge centrale elementer i det enkelte barns udvikling. Dagtilbudsområdet har fokus på det gode forældresamarbejde.

Dagtilbuddene har over den seneste årrække iværksat flere forskellige tiltag og visioner for at styrke forældresamarbejdet⁶.

Af data i forhold til såvel pædagogernes som forældrenes vurdering af samarbejdet fremgår det, at der er en generel tilfredshed med samspillet, men at der særligt på nogen institutioner er et udviklingspotentiale. Coronapandemien har de senere år besværliggjort forældresamarbejdet betydeligt. Det forventes, at en genetablering af de samarbejdsmuligheder, der var før coronapandemien, vil føre til en forbedring af disse resultater.

Af data fremgår det også, at der har været generelt godt samspil med forældrene, og at forældrene har bakket op og støttet op omkring de rammer, der har været for dagtilbuddene i perioden 2020-2021. Samlet vurderes det, at forældresamarbejdet er på et tilfredsstillende niveau, men at forældresamarbejdet for nogle institutioner har været udfordret i 2021. Læs mere om forældresamarbejdet på side 47.

Digitalisering

Der har i de seneste år været fokus på digitalisering på dagtilbudsområdet i Gentofte Kommune. Dagtilbud har i den forbindelse understøttet området bl.a. i form af en digital læringskonsulent, der løbende har afviklet workshop med forskellige fokusområder samt understøttet den digitale indsats – både digitalt og ved institutionsbesøg. Dagtilbuds indsats kan ikke aflæses i de tilgængelige data, hvor det fremgår, at områdets medarbejdere ikke i væsentlig større omfang end tidligere selv oplever den fornødne viden og motivation til at arbejde digitalt med børnene. Som opfølgning på dagtilbudsområdets erfaringer under coronapandemien har Dagtilbud modtaget midler til at uddele 100 PC'er til området. Dagtilbud drøfter løbende de digitale indsatser med lederne af kommunens dagtilbud.

Indsatsen vil forsætte og forventningen er, at institutionerne over den kommende periode bliver mere bevidste om deres digitale kompetencer, og hvordan de kan bruge IT-didaktik i læringsmiljøerne. Der er i perioden 2020-2021 sket en markant udvikling i at anvende digitale møder, og Dagtilbud har ligeledes haft et fokus på, at der på dagtilbuddene har været hardware til at understøtte dette. Læs mere om digitalisering på side 50.

Resultat-kvalitet

Børnenes kompetencer og færdigheder

Til at afdække de sociale kompetencer, faglige kognitive færdigheder og skoleparathed er der taget afsæt i de seks læreplanstemaer. Børnenes færdigheder og kompetencer bliver hvert år vurderet med henblik på at skabe et fælles fundament for dialogen mellem dagtilbuddet og forældre. Dette afføder en række data i den såkaldte Dialogprofil.

⁶ Opgaveudvalget "Forældresamarbejde i Gentofte – børn 0-6 år" afsluttede sit arbejde med en række anbefalinger i slutningen af 2016, en forældrepejce udkom i 2017 og fokus på forældresamarbejdets betydning for at skabe gode overgange er generelt øget.

Resultaterne af vurderingerne viser, at dagtilbud med fordel kan sætte fokus på at styrke de pædagogiske læringsmiljøer – og dermed indsatser og aktiviteter, der er med til, at børnene får styrket og udfoldet alle deres færdigheder og skabe miljøer, der er med til at udvikle fællesskabets værdier i samspil med andre. Generelt finder Dagtilbud, at børnenes færdigheder overordnet set ligger på et tilfredsstillende eller rimeligt tilfredsstillende niveau. Dog er der fx under Natur, Udeliv og Science en opmærksomhed på, at sciencedelen kræver yderligere indsats, samt at arbejdet med sprogarbejdet i Dialogprofilen lokalt i institutionerne bør ses i tæt sammenhæng med sprogvurderingerne.

Der er en generel forskel i vurderingerne af henholdsvis drenge og pigers færdigheder, og generelt klarer pigerne sig en anelse bedre end drengene såvel i forhold til læreplanstemaerne undtaget natur, udeliv og science samt motorik. Uanset at forskellene ikke er markante, peger data på et behov for, at det fortsat er vigtigt at have fokus på, at alle dagtilbud arbejder reflekteret og bevidst med, at de læringsmiljøer vi stiller til rådighed, giver børn lige muligheder – uanset køn. Læs mere om børnenes kompetencer og færdigheder på side 53.

Sprogvurderinger

Arbejdet med at stimulere og styrke alle børns kommunikative og sproglige udvikling er et prioriteret indsatsområde i Gentofte Kommune. Sproget bygger bro mellem det, som børn sanser og deres erkendelse og kommunikation. Det pædagogiske sprogarbejde i dagtilbud har således stor betydning for opbygning og udvikling af børns begrebsverden, forståelse af sig selv og af det, der foregår omkring dem.

Resultaterne fra sprogvurderingerne for perioden 2019-2021 viser, at der i Gentofte Kommune generelt er lidt flere børn i de såkaldte generelle indsatser i forhold til normskalaen, hvilket omfatter de børn, der har en alderssvarende sproglig udvikling. Den generelle indsats er den gruppe børn placeres i, når barnet ikke har særlige behov for sprogstøtte. Resultaterne viser også – hvilket er forventeligt, - at der generelt er flere tosprogede børn med sproglige udfordringer sammenlignet med deres jævnaldrende med dansk herkomst. Samtidig ses kun mindre udsving i resultaterne fra 2019-2021 for femårige børn med dansk herkomst.

Da sprogarbejdet er meget centralt for børnene, gennemføres der løbende kompetenceudvikling på dette område, og nye indsatser er sat i gang i 2021. Læs mere om sprog på side 64.

Motorik

Forskning viser, at der er tydelig sammenhæng mellem børns motoriske udvikling, læring, koncentration og aktivitetsniveau. Derfor er det særlig vigtigt at styrke børnenes bevægelsesglæde allerede i dagtilbudsalderen.

Data viser, at de fleste børn i Gentofte Kommune vurderes højt på deres motoriske kompetencer. Der er dog en meget lille tilbagegang fra 2019 til 2021 for finmotorik, muskelledsansen og labyrintsansen. Det er løbende fokus på at sikre børnenes motoriske færdigheder. Særligt ses det, at labyrintsansen og muskelledsansen med fordel kan styrkes yderligere, da børnene vurderes at mestre disse sanser på et lidt lavere niveau end de øvrige sanser. Coronapandemien har betydet meget leg udendørs, hvilket muligvis er en faktor for finmotorikken. Læs mere om motorik på side 70.

Trygge og sammenhængende overgange 0-6 år

I Gentofte Kommune arbejdes der på tværs af dagtilbuds- og skoleafdelingerne for at sikre alle børn et godt børneliv. Derfor lægges der vægt på at skabe sammenhængende overgange og kontinuitet mellem kommunens tilbud for børn i alderen 0-6 år samt i overgangen til skole og fritidstilbud. Et centralt resultat er, at der udarbejdes en såkaldt overgangsbeskrivelse fra dagtilbud til skole for 95% af alle skolestartere. Læs mere om overgange på side 75.

2 KAPITLERNES OPBYGNING OG INDHOLD

Store dele af forskningslitteraturen og Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) arbejder med tre overordnede elementer, når kvalitet på bl.a. dagtilbudsområdet skal beskrives:

- Strukturel kvalitet.
- Proceskvalitet og
- Resultatkvalitet.

De tre elementer hænger sammen og påvirker hinanden.

I dette kapitel beskrives de tre kvalitetselementer, ligesom der er en generel introduktion til den såkaldte Pædagogiske Læringsmiljøvurdering, der er et centralt element i rapporten, og som er en undersøgelse blandt personale, ledelse, forældre og børn og som bidrager med flest data i rapporten.

Strukturen i denne rapport er bygget op over de tre overordnede elementer for kvalitet. Områdets strukturelle kvalitet er beskrevet i kapitel 4, proceskvalitet i kapitel 5 og resultatkvalitet i kapitel 6.

Før datakapitlerne, er der i kapitel 3 en mere generel introduktion til dagtilbudsområdet. Kapitlet indeholder en række fakta om områdets organisering, demografi, økonomi mv. Kapitel 3 indeholder endvidere en beskrivelse samt data fra såvel de pædagogiske og administrative tilsyn, der er gennemført i 2021. Da der ikke kan foretages en direkte sammenligning af temaerne under pædagogiske tilsyn og de administrative tilsyn med resultaterne fra Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering og Dialogprofilen – det er ikke de samme observationspunkter, der bliver vurderet – er data fra tilsynene indsat som et selvstændigt afsnit i kapitel 3.

Kvalitet – tre elementer

Strukturel kvalitet skal forstås, som de rammer og forhold, som den pædagogiske praksis arbejder inden for, og som er påvirket af økonomi, organisering, ledelse m.m. Det er f.eks. dagtilbuddets fysiske rammer, normering, gruppestørrelse og medarbejdernes uddannelsesniveau. I kapitel 4 om strukturel kvalitet er der data om medarbejdere, forældre og børns vurdering af de fysiske rammer og indretningen samt data om normeringen, uddannelsesniveau, pædagogandel, personaleomsætning og sygefravær.

Proceskvalitet er udtryk for den kvalitet, der findes i det pædagogiske arbejde, og som opstår bl.a. i relationer mellem børn og voksne og gennem læringsmiljøets stimulering af børns sprog. Proceskvalitet iagttages tillige i det pædagogiske personales arbejde med legende og lærerige interaktioner, f.eks. sproglig stimulering og med børnenes generelle trivsel og udvikling. I kapitel 5 om proceskvalitet er der data om medarbejdernes vurdering af ledelsens sikring af den pædagogiske linje og praksis, pædagogisk organisering af læringsmiljøerne, børnenes trivsel, legemuligheder, dagtilbuddenes hverdagsrutiner og pædagogiske praksis og forældresamarbejde. Forældrenes tilfredshed med dagtilbuddet indgår ligeledes.

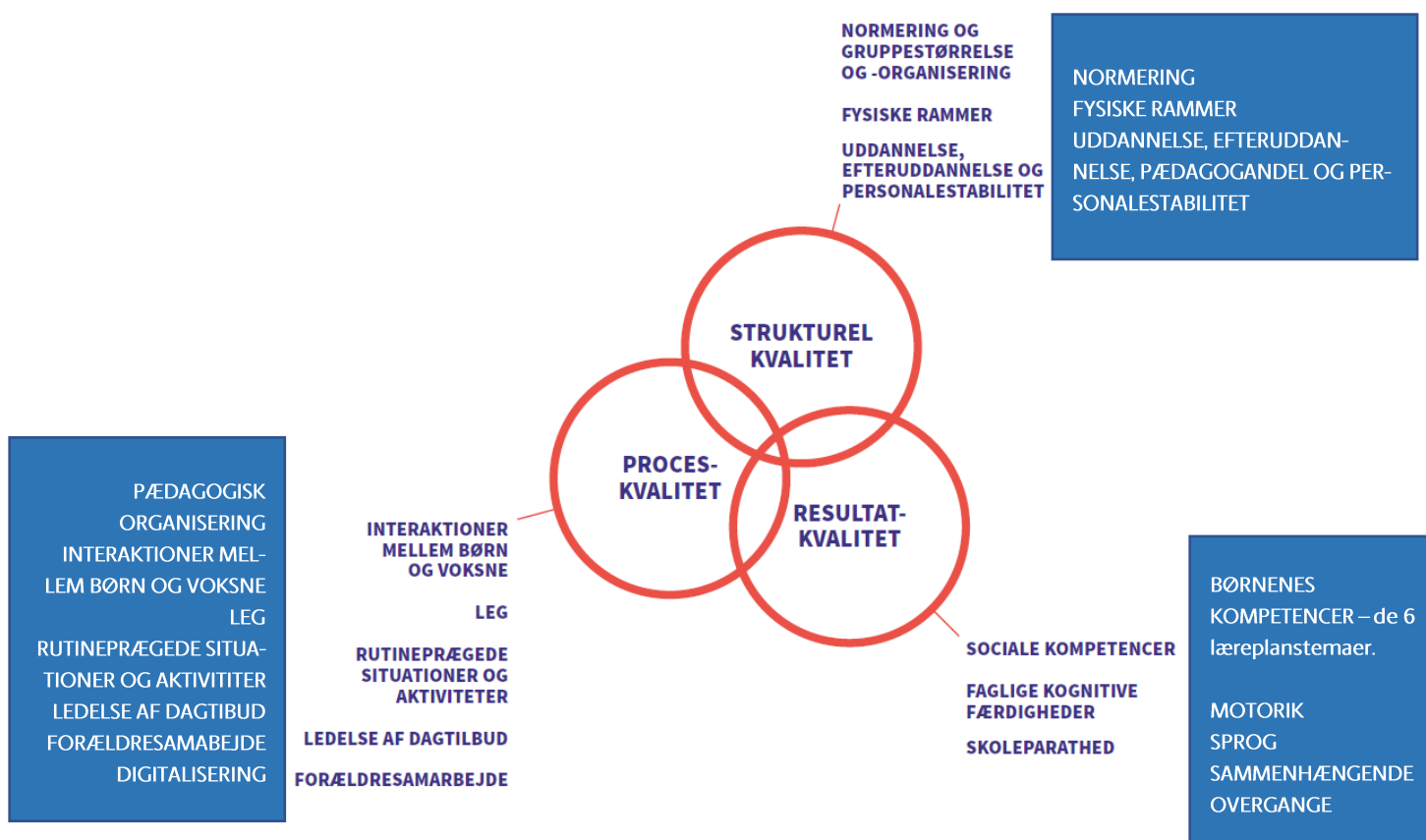
Resultatkvalitet handler om, hvad børnene får ud af at gå i dagtilbud. Det gælder børns trivsel, læring og udvikling – kognitivt, socialt og motorisk. Kapitel 6 om resultatkvalitet indeholder data om børnenes færdigheder ud fra data fra den såkaldte Dialogprofil. Dialogprofilen tager udgangspunkt i de seks læreplanstemaer og indeholder data om pædagogernes vurdering af det enkelte barn i forhold til temaerne. Derudover er der data om pædagogernes vurdering af børnenes motorik og sprog.

Indhold i kvalitetsbegrebet – 11 temaer

De tre kvalitetselementer dækker som beskrevet ovenfor over flere forskellige temaer, der beskriver kvalitet, som i forskningen er identificeret som afgørende for kvalitet i dagtilbud. Temaerne dækker både de strukturelle, de processuelle og de resultatmæssige forhold vedrørende kvalitet. Således tilbyder temaerne en samlet analytisk ramme til at forstå og begrebsliggøre kvalitet på dagtilbudsområdet⁷.

Forskningen viser således, at der er flere temaer, som er af betydning for kvaliteten i dagtilbud. I deres præsentation af, hvorledes kvalitet er defineret, har EVA udarbejdet følgende figur, der giver et godt billede af de tre kvalitetselementer samt de 11 temaer, som kvalitetselementer særligt dækker over. De 11 udvalgte temaer, som EVA beskriver i sin forskning, er ikke udtømmende. I Figur 2 er i de blå bokse angivet de temaer, der i denne rapport er valgt til at beskrive kvaliteten.

Figur 2 Kvalitetsbegrebet – Danmarks evalueringsinstituts (EVA) tre kvalitetselementer og temaer

Data, som er brugt til at belyse kvaliteten, er indsamlet i institutionerne til forskellige formål i institutionernes hverdag. Der kan f.eks. være tale om data i tilknytning til tilsyn, data fra den Pædagogisk Læringsmiljøvurdering, data om børnenes kompetencer fra Dialogprofiler eller fra motorik, og sprogvurderinger m.m. Det vil fremgå af hvert afsnit, hvor data er fra.

Kvalitetens elementer og temaer bliver i datakapitlerne kapitlerne 4, 5 og 6 belyst med de data, der er fundet særligt relevante. Data i indeværende rapport er ikke fuldstændig identisk med de kvalitetstemaer, som forskning har belyst, men viden i indeværende rapport kan give en god indikation af, hvordan kvaliteten er, og hvor der bør rettes en opmærksomhed.

I de analyser og vurderinger, der løbende fremgår af rapporten, er der benyttet baggrundstal fra flere af dataopgørelserne, hvor dette er fundet særlig relevant.

⁷ EVA, Kvalitet i dagtilbud, pointer fra forskning, 2017

Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering 2021

Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering 2021 er gennemført i december 2021 på alle kommunale og selvejende dagtilbud i Gentofte Kommune herunder dagplejen. Vurderingen indeholder spørgsmål til fagpersonalet: Dagtilbudsledere, daglige ledere, pædagoger og pædagogiske assistenter og pædagogmedhjælpere med mere end et års anciennitet. Derudover er der spørgsmål til forældre og de ældste børn i dagtilbuddet. De ældste børn defineres som kommende skolestartere.⁸ I denne rapport er medtaget data fra alle undersøgelsens målgrupper.

Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering er et fagligt refleksionsværktøj til at afdække det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddene. Værktøjet giver et stærkt grundlag for refleksion over det enkelte dagtilbuds praksis og danner et konkret afsæt for, hvor dagtilbuddet har sine styrker, og hvor der kan være behov for ekstra fokus. Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering tager afsæt i det lovpligtige arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan, som alle dagtilbud har udarbejdet senest i juni 2021.

Tabel 1 Antal besvarelser og svarprocent Den Pædagogisk Læringsmiljøvurdering 2021

	2021	
	Antal svar	Svarprocent
Dagtilbudsledere/daglige ledere	71	100%
Medarbejdere	537	85%
Forældre	1616	45%
Ældste børn	607	69%

Det fremgår af Tabel 1, at svarprocenten blandt ledelse og medarbejdere har været høj, men svarprocenten for særligt forældrene har været relativ lav i 2021. Da spørgerammen generelt er revideret siden senest undersøgelse i 2019 jf. note 7, er det ikke muligt at sammenligne resultaterne fra 2021 med 2019. En undtagelse herfra er dog data vedrørende digitalisering.

Fagpersonalets vurdering

Fagpersonalet har besvaret 61 spørgsmål som en del af Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering. Vurderingsskalaen fremgår til højre, og nedenfor er de seks overordnede temaer, som spørgsmålene blev stillet under:

- Overordnet trivsel/tilfredshed.
- Det fælles pædagogiske grundlag.
- Det fælles pædagogiske grundlag, fokusområder.
- De seks læreplanstemaer.
- Faglig ledelse.
- Digitalisering.

Nogle af de 44 institutioner har flere afdelinger, så personalet har svaret fra i alt 54 børnehuse og Dagplejen. I kommende afsnit vil Dagplejen også benævnes som et børnehuse. Når der beskrives uddybende data, vil der derfor være nævnt 55 børnehuse.

Forældrenes vurderinger

Forældrene har besvaret 28 spørgsmål som en del af Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering i 2021. Vurderingsskalaen fremgår til højre. Nedenfor er de fire temaer, spørgsmålene blev stillet under:

- Den pædagogiske indsats.
- Samarbejde med personalet.
- Børnene imellem.
- De fysiske rammer.

1. Slet ikke
2. I mindre grad
3. I nogen grad
4. I høj grad
5. I meget høj grad

Fagpersonalet svarkategorier
Den Pædagogisk Læringsmiljøvurdering (PLV)

1. Meget utilfreds
2. Utilfreds
3. Hverken eller
4. Tilfreds
5. Meget tilfreds

Forældrenes svarkategorier
Den Pædagogisk Læringsmiljøvurdering (PLV)

⁸ I 2017 og 2019 blev der også gennemført en pædagogisk Læringsmiljøvurdering (da benævnt Lege- og Læringsmiljøvurdering). I 2021 er spørgerammen blevet revideret i samarbejde med Rambøll, for yderligere kvalitetssikring af spørgsmålene.

Ældste børns vurderinger

De ældste børn har svaret på 13 spørgsmål i 2021. Børnene har svaret på spørgsmålene i dagtilbuddet, mens der har været personalet til stede for at understøtte, hvis de havde behov for hjælp. Vurderingsskalaen fremgår til højre. Nedenfor er de fire temaer, spørgsmålene blev stillet under:

- Overordnet trivsel.
- Venskab og leg.
- Medbestemmelse.
- Omsorg og støtte fra de voksne.

Børnenes besvarelser af spørgsmålene er blevet understøttet digitalt af hunden "Spørge Børge", der læser spørgsmålene og svarmulighederne op for barnet.

Dialogprofiler

Pædagogerne og forældrene vurderer én gang årligt hver enkelt barns kompetencer samt trivsel og sundhed, og spørgsmålene har tilknytning til de seks læreplanstemaer, jf. Figur 1, side 6. Vurderingen har primært til formål at understøtte dialog og refleksion i en samtale mellem dagtilbud og forældre. Alle børn er vurderet – uagtet støttebehov, handicap m.v. Dialogprofilen er en vurdering af barnet, men det er ikke en test. Til hvert læreplanstema er der tre spørgsmål, som er tilpasset barnets alder.

Samtidig med, at forældrene i Dialogprofilen svarer på spørgsmål om eget barns kompetencer, stilles de tillige seks spørgsmål, om deres generelle tilfredshed med dagtilbuddet og de fysiske rammer.

I 2020 overgik dagtilbuddene fra den tidligere "Kompetence- og Trivselsvurdering" til "Dialogprofilen". Da spørgsmål, temaer og ramme ikke er det samme, er det generelt ikke muligt at sammenligne data før 2020.

I Kvalitetsrapporten indgår kun pædagogernes vurderinger af børnenes kompetencer. Svarene er udtryk for medarbejdernes professionelle vurdering af det enkelte barn. Dertil indgår forældrenes svar på tilfredshed og fysiske rammer i rapporten. Resultaterne indgår opdelt på:

- Hele kommunen samlet 2020 og 2021.
- På alder og køn, udvalgte årgange.

Nedenfor fremgår antal børn, som pædagogerne har vurderet. Der benyttes to vurderingsskalaer til hhv. vurdering af børnenes kompetencer og børnenes sundhed og trivsel. Vurderingsskalaerne fremgår til højre i tekstboksen.

Tabel 2 Antal børn vurderet af pædagoger i Dialogprofil i 2020 og 2021

	Antal svar
2020	1897
2021	2642

Note: Dialogprofilen afløste den tidligere Kompetencevurdering og blev implementeret i 2020, hvilket kan forklare det mindre antal svar i 2020.

Nedenfor fremgår antal svar fra **forældrene** på de seks spørgsmål, som omhandler deres tilfredshed med dagtilbuddet og de fysiske rammer. Svarskalaen fremgår til højre i tekstboksen.

Tabel 3 Antal forældresvar i Dialogprofil i 2020 og 2021

	Antal svar
2020	1286
2021	1691

1. Nej
2. Nogle gange
3. Ja

Ved ikke
(indgår ikke i scoren)

Ældste børns svarkategorier
Den Pædagogisk Læringsmiljøvurdering (PLV)

1. Slet ikke
2. I ringe grad
3. I nogen grad
4. I høj grad

Pædagogernes svarkategorier
Dialogprofiler, trivsel og sundhed

1. Kan ikke endnu
2. Kan med hjælp
3. Kan næsten selv
4. Kan

Pædagogernes svarkategorier
Dialogprofiler, kompetencer

1. Slet ikke
2. I ringe grad
3. I nogen grad
4. I høj grad

Forældrenes svarkategorier
Dialogprofiler, forældretilfredshed

3 INTRODUKTION AF DAGTILBUDSOMRÅDET OG RESULTATER FRA TILSYN

Institutioner

Ved udgangen af 2021 havde Gentofte Kommune 44 daginstitutioner fordelt på 16 kommunale og 28 selvejende institutioner og dagplejen. Antallet af daginstitutioner i Gentofte Kommune er via sammenlægninger reduceret fra ca. 70 institutioner i 2012. De 44 institutioner og dagplejen består af 54 børnehuse og så Dagplejen, hvor børnene dagligt møder ind. Hertil er yderligere matrikler såsom skovhytter, naturværksted med mere der i alt bringer antallet af dagtilbudsmatrikler i kommunen op på 64. Flere af institutionerne består således af flere afdelinger og/eller matrikler.

Af de 44 institutioner indgår 16 selvejende i seks økonomisk forpligtende samarbejder. De institutioner, som indgår i et økonomisk forpligtende samarbejde, måles ved årets afslutning som en samlet økonomisk enhed, hvilket danner grundlag for en fælles løbende disponering og opfølgning. Det økonomiske samarbejde giver ofte også anledning til ledelsesmæssigt og fagligt samarbejde samt samarbejde institutionerne imellem om aktiviteter med børnene.

44

institutioner

64

matrikler

Figur 3 Institutionstyper

Kommunal institution: Dagtilbud drevet af Gentofte Kommune. Der søges om plads gennem Den Digitale Pladsanvisning. Med en enkelt undtagelse har institutionerne til huse i kommunale bygninger.	Selvejende institution: Selvejende institutioner har driftsoverenskomst med Gentofte Kommune. De har typisk til huse i bygninger ejet af Gentofte Kommune, enkelte i lejede bygninger eller bygninger, de selv ejer. Der søges om plads gennem Den Digitale Pladsanvisning.	Privat institution: Forældre søger optagelse direkte hos privatinstitutionen og betaler for pasning til privatinstitutionen. Privatinstitutionen skal leve op til de samme krav som kommunale og selvejende daginstitutioner. Kommunen betaler tilskud til privatinstitutionen og fører tilsyn med den.
Integreret institution: En institution med både vuggestue- og børnehavebørn. Et barn er garanteret en plads i et helt forløb 0-6 år.	Kombineret institution: En institution med både vuggestue- og børnehavebørn. Et barn kan – efter vuggestueforløbet – fortsætte i institutionens børnehave, hvis der er plads, men antallet af børnehavepladser er ikke tilstrækkeligt højt til, at alle kan få plads.	

15 ud af de 16 kommunale institutioner er integrerede eller kombinerede – heraf langt størstedelen integrerede. En kommunal institution er en ren børnehave. De 28 selvejende institutioner består af 4 vuggestuer, 7 børnehaver og 17 integrerede eller kombinerede institutioner.

Der er meget stor forskel på antallet af børn i de enkelte institutioner. Det gennemsnitligt antal indskrevne børn i de kommunale institutioner er 116 børn, hvilket er ca. dobbelt så meget som i de selvejende institutioner, der i gennemsnit har 57 børn. Uanset det store antal selvejende institutioner er ca. 55% af børnene indskrevet i en kommunal institution. Mange af de store institutioner består af afdelinger på flere matrikler. Det enkelte barn og den enkelte familie oplever således typisk ikke at gå i en stor institution. Stort set alle matrikler er fastholdt i forbindelse med, at institutionerne er blevet sammenlagt de senere år.

Børnetal pr. institutionstype

I Gentofte Kommune er den gennemsnitlige alder for et barn, der starter i dagtilbud, knap ét år. Forældrene er garanteret en plads fra barnets 26. uge. Som det fremgår af Tabel 4, er der indskrevet flest børn i integrerede og kombinerede institutioner. I tabellen fremgår antallet af indskrevne børn (0-6 år) pr. institutionstype. Ændringerne fra 2019 til 2020 er primært et udtryk for, at antallet af indskrevne børn er faldet. Fra 2020 til 2021 har antallet af indskrevne børn været stabilt.

Tabel 4 Det gennemsnitlige antal indskrevne børn fra 2019 til 2021 pr. institutionstype

	2019	2020	2021
Vuggestue	110	110	110
Børnehave	353	322	325
Integrerede/kombinerede institutioner	3.231	3.190	3.188
Kommunal dagpleje	39	39	37
Total	3.733	3.661	3.660

Kilde: Den digitale pladsanvisning

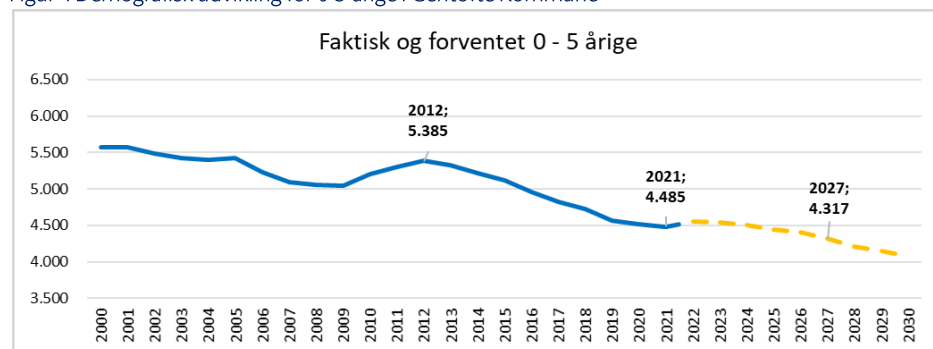
Gentofte Kommune har seks kompetencecentre fordelt på fem almene daginstitutioner, som tillige har børn med særlige behov indskrevet. En af institutionerne har kompetencecenter på to af sine matrikler. Børn, der er indskrevet på et kompetencecenter, er fuldt integreret i grupperne. Institutioner med kompetencecenter tildeles ekstra budget pr. indskrevet barn i kompetencecenteret. I 2021 var der i gennemsnit 49 børn pr. måned tilknyttet et af kommunens seks kompetencecentre.

Den demografiske udfordring

I Gentofte Kommune følger pengene børnene. Det betyder, at budgettet automatisk allokeres der hen, hvor der er brug for det. Derfor skal medarbejderstyrken i institutionerne løbende tilpasses indskrivningen, hvilket gør den demografiske udvikling til et afgørende rammevilkår.

Børnetallet og dermed indskrivningen af børn i dagtilbuddene steg i perioden 2009 til 2012, men siden 2012 er børnetallet og dermed indskrivningen faldet markant, hvilket sammenholdt med lokale udsving i antallet af indskrevne børn igennem en årrække har været en vedvarende stor tilpasningsopgave for mange dagtilbud. Det faldende børnetal har primært været drevet af lave fødselstal i kommunen. De seneste to år har antallet af børn været mere stabilt.

Figur 4 Demografisk udvikling for 0-5-årige i Gentofte Kommune

Kilde: Danmarks Statistik pr. 1. jan 2022. samt befolkningsprognose.

Note: Det stiplede røde linje viser den kommunale befolkningsprognose.

Figur 4 viser den samlede befolkning bosat i Gentofte Kommune i 0-5-årsalderen og prognosen for denne gruppe i de kommende år. Grafen illustrerer, at det samlede børnetal er faldet med ca. 900 børn i perioden fra 2012 og frem til 2021. Indskrivningen er i samme periode faldet med ca. 700 børn.

De seneste få år er faldet aftaget, men vurderingen er, at området fortsat i de kommende år ser ind i yderligere fald. Som det fremgår af Figur 4, forventes børnetallet at falde med yderligere ca. 170 børn frem til 2027.

170
børn

Ca. forventet fald fra 2021 til 2027

Det forhold, at antallet af børn er faldet så markant de seneste knap 10 år samtidige med at antallet af matrikler er fastholdt, påvirker både drift og kvalitet negativt samt bevirker fortsat stigende driftsudgifter pr. barn i dagtilbud og er en medvirkende årsag til, at kommunens nettodriftsudgifter pr. barn ligger blandt landets højeste og er steget de seneste år. De faste driftsudgifter i form af fx rengøring, ejendomsdrift og lederlønninger falder ikke i takt med børnetallet. I dag holdes den udbudte kapacitet på en række matrikler kunstigt nede for at opnå en vis stabilitet. Den ledige kapacitet giver en række udfordringer, da de mange ledige pladser resulterer i et svingende antal indskrevne børn i den enkelte institution. Da budgettildelingsmodellen bygger på princippet om, at pengene følger barnet, giver situationen usikkerhed for den enkelte institution og ofte tillige et u hensigtsmæssigt antal indskrevne børn ift. stuer.

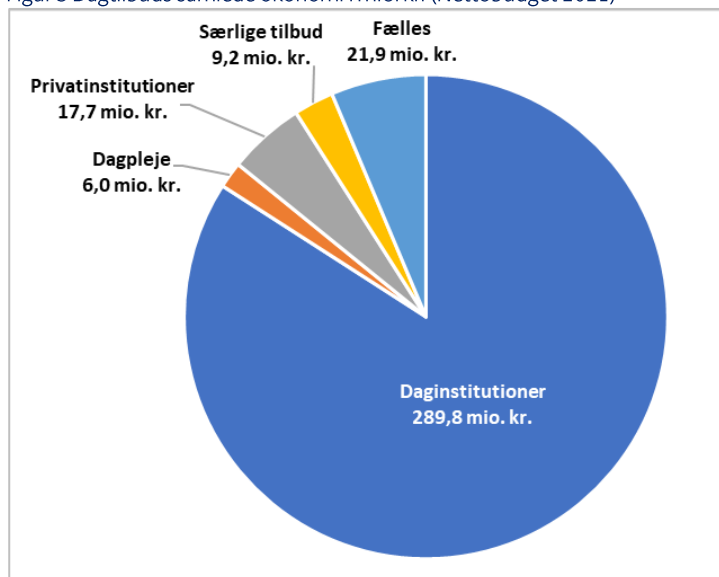
Økonomisk ramme

Dagtilbudsområdets økonomi består af udgifter på 493,6 mio. kr. og indtægter på 148,9 mio. kr. Indtægterne stammer fra forældrebetaling og indtægter, når andre kommuners børn, går i Gentofte Kommunes daginstitutioner (mellemkommunal afregning). Det samlede nettobudget på dagtilbudsområdet er således 344,7 mio. kr. Langt hovedparten af disse udgifter og indtægter vedrører dagtilbuddenes drift. Udgiftsfordelingen fremgår af Figur 5.

344,7
mio.kr.

Nettobudget

Figur 5 Dagtilbuds samlede økonomi i mio. kr. (Nettobudget 2021)

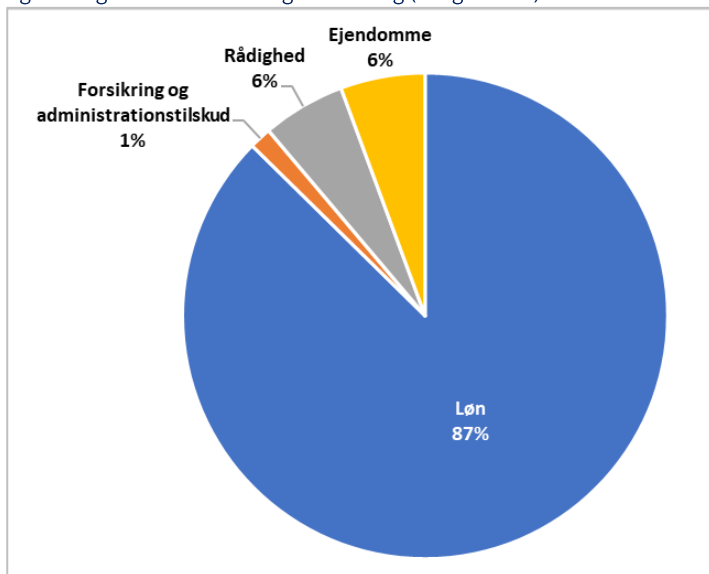

Note 1: Hertil kommer de kommunale kvalitetsmidler på 8,4 mio. kr., som er Gentofte Kommunes andel af kvalitetsmiddepuljen på 500 mio. kr. vedtaget i forbindelse med finansloven for 2014.

Note 2: Kategorien "Fælles" indeholder budget til administration, puljer, søskenderabat, fripladstilskud og mellemkommunale betalinger.

Note 3: Kategorien "Særlige tilbud" er visiterede ressourcer til dagtilbud og §32 tilbud efter Serviceloven som f.eks. specialbørnehaven Troldehuset.

Figur 6 Daginstitutionernes udgiftsfordeling (Budget 2021)

Note 1: Kategorien "rådighed" indeholder børnerelaterede udgifter til f.eks. ture, mad, bleer, legetøj, materialer til aktiviteter osv.

Langt størstedelen af daginstitutionernes udgifter til medarbejdernes lønninger.

Tabel 5 Årlige bruttodriftsudgifter kr. pr. barn

	Bruttodriftsudgifter 2019	Bruttodriftsudgifter 2020	Bruttodriftsudgifter 2021
Vuggestuebarn	159.000	164.000	166.000
Børnehavebarn	91.000	91.000	93.000
Dagpleje	201.000	201.000	204.000

Note: Prisen er baseret på takstgrundlaget og inkluderer mad og øvrig forældrebetaling.

Tabel 3 viser de samlede bruttoudgifter pr. barn inkl. forældrebetaling og betaling for frokostordning. Vuggestue koster⁹ knap dobbelt så meget som børnehave, da der tildeles en højere personalenormering til målgruppen 0-2-årige end til de 3-5-årige. Forældrebetaling i Gentofte Kommune er 25% af de udgifter, som kan relateres til pasning, mens betaling for deltagelse i frokostordning er 100% forældrefinansieret. Med en forældrebetalingsandel på 25% har Gentofte Kommune lagt sig som størstedelen af kommunerne på lovens maksimale niveau.

Tabel 6 Månedlige takster 2021 i kr.

	Pasning	Mad	I alt
Vuggestue	3.252	838	4.091
Børnehave	1.723	838	2.561
Dagpleje	4.250		4.250

Note: Forældrebetaling for en dagplejeplads er altid inkl. mad.

Tabel 7 Månedlige takster 2019-2021 i kr.

	2019	2020	2021
Vuggestue	3.906	4.019	4.091
Børnehave	2.484	2.499	2.561
Dagpleje	4.180	4.183	4.250

⁹ når der ses bort fra udgift til frokostordning

Tilsyn

Gentofte Kommune er forpligtet til at føre tilsyn med de dagtilbud, der er beliggende i kommunen. Tilsyn med de pædagogiske og økonomiske forhold, legepladssikkerhed, brandforhold, hygiejne og sundhed. Det er en sikring af, at kommunens tilbud praktiseres i overensstemmelse med lovgivningen, og at den ydelse dagtilbuddene leverer til børn og forældre, er i overensstemmelse med det serviceniveau, som Kommunalbestyrelsen har besluttet er gældende i kommunen.

Nedenfor er beskrevet de faste tilsyn, som Dagtilbud er direkte aktør på.

Pædagogiske tilsyn

Efter Dagtilbudslovens §5 er kommunalbestyrelsen forpligtet til at føre tilsyn med kvaliteten (§7) i alle dagtilbud i kommunen. Før lovændringen i 2022 gennemførtes det pædagogiske tilsyn hver andet år. I januar 2022 trådte ny lovgivning til kommunernes tilsyn med dagtilbud i kraft. Fremadrettet vil alle dagtilbud få et ordinært tilsyn det ene år, som er anmeldt og et fokuseret tilsyn, som er uanmeldt det andet år.

Der er i tilsynet et stærkt fokus på udviklende læringsmiljøer og på alle børns mulighed for at deltage aktivt i differentierede børnefællesskaber. Det pædagogiske tilsyn gennemføres som et observations- og dialogbaseret tilsyn. Det pædagogiske tilsyn skal forstås som en kvalitetsmåling, hvor den pædagogiske praksis i alle dagtilbud i Gentofte Kommune vurderes og kvalificeres i forhold til kvaliteten af arbejdet med kerneopgaven; *"Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv."* (Dagtilbudsloven §7 stk.1, formål med dagtilbud).

Anvendt kvalitetsbegreb

Tilsynskonceptet i Gentofte Kommune tager blandt andet afsæt i EVA's definition af, hvad der kendetegner høj kvalitet i dagtilbud. På baggrund af EVA's tre kvalitetsparametre (Figur 2) og den styrkede pædagogiske læreplan (Figur 1) observerer og vurderer den tilsynsførende kvaliteten af den pædagogiske praksis inden for syv temaer.

Det bemærkes, at der ikke kan foretages en direkte sammenligning af temaerne under pædagogiske tilsyn og resultaterne fra Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering, da det ikke er samme observationspunkter, der bliver vurderet¹⁰.

Tabel 8 Pædagogisk tilsyn, de syv temaer

Strukturel kvalitet	Proces kvalitet	Resultat kvalitet
- Pædagogisk organisering - Fysiske rammer og indretning	- Interaktion - Leg - Rutineprægede situationer og Aktiviteter	- Børnenes kompetencer - Sammenhængende overgange

Note: [Uddybende beskrivelse af tilsynet kan tilgås via Gentofte.dk](#).

Under hvert tema er der opstillet en række udsagn som observationspunkter. Den tilsynsførende vurderer kvaliteten for hvert tema ved systematisk at vurdere, om hvert af de enkelte udsagn under temaerne opfyldes. Besvarelserne er bestemmende for, hvilken samlet vurdering der opnås inden for hvert tema.

Vurderingsbeskrivelse

Vurderingen sker ud fra en 4-trinsskala, jf. tekstboksen til højre. Når en institution vurderes med tilstrækkelig eller god kvalitet, vil tilsynet altid give institutionen pædagogiske anbefalinger, som kan forbedre den observerede praksis, og det forventes, at de enkelte institutioner arbejder med anbefalingerne, så der altid stræbes mod den bedste kvalitet. Vurderingen utilstrækkelig kvalitet vil altid medføre et påbud, som kræver,

1. Utilstrækkelig
2. Tilstrækkelig
3. God
4. Høj

Vurderingsskala i de
Pædagogisk tilsyn

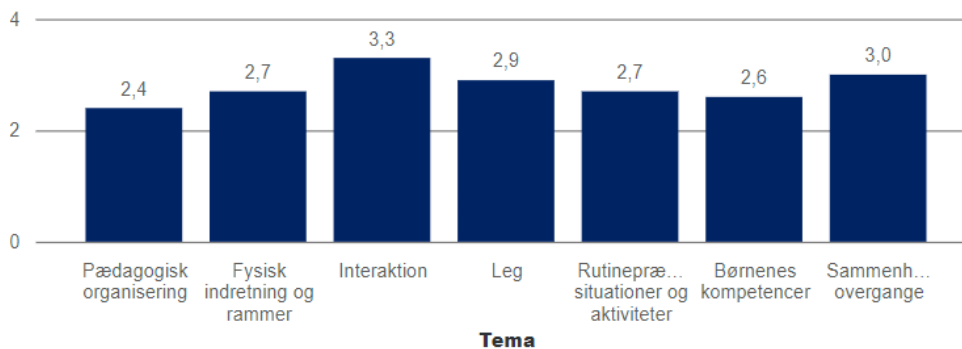
¹⁰ F.eks. opdeling af børn i mindre grupper indgår under interaktion, da findes dette i denne sammenhæng fra PLV'en, mens at vi i de pædagogiske tilsyn observerer ift. alle kvalitetsparametrene, altså både strukturel kvalitet, proceskvalitet og resultat kvalitet på alle de ting, der tages ind i tilsynet dvs. også de mindre grupper. De briller, som temaet betragtes igennem, er således ikke fokuseret på helt de samme objekter, hvorfor en direkte sammenligning ikke vil være retvisende for billedet.

at institutionen udarbejder en handleplan og tydeliggør, hvordan institutionen vil arbejde med at forbedre den pædagogiske kvalitet. Der vil blive fulgt op med yderligere tilsyn, såfremt kvaliteten er vurderet til at være utilstrækkelig inden for mindst et af de syv temaer.

Nedenstående Figur 7 og Figur 8 viser vurderingerne fra tilsynene i 2021. Der er data fra alle gennemførte tilsyn.

Figur 7 Pædagogisk tilsyn, gennemsnitlig vurdering, de syv temaer

Vurdering - Kommunegennemsnit

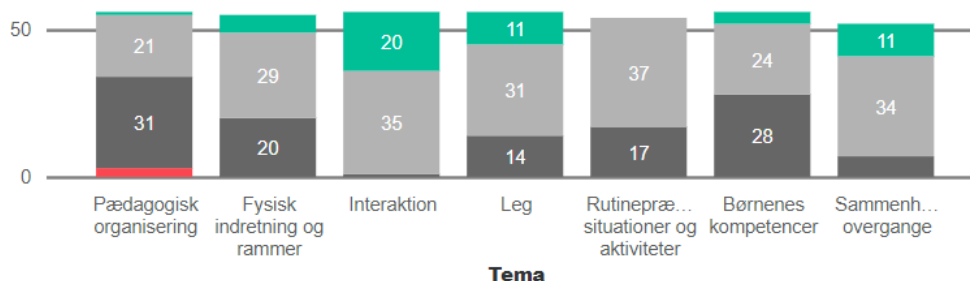
Kilde: Dashboard pr. 27/4-2022

Neden for i Figur 8 fremgår fordelingen af antal vurderinger fordelt på temaerne.

Figur 8 Pædagogisk tilsyn, fordelingen af vurderingerne, de syv temaer

Antal vurderinger fordelt på tema

Vurdering ● Utilstrækkelig ● Tilstrækkelig ● God ● Høj

Kilde: Dashboard pr. 27/4-2022

Note: Fire institutioner er ikke vurderet på enkelte temaer. To institutioner var pilotinstitutioner, og efterfølgende blev tilsynskonceptet suppleret med to temaer. På to andre institutioner var det ikke muligt at observere det enkelte tema f.eks. ved temaet fysisk indretning og rammer på grund af genhusning.

Som det fremgår af Figur 8 er Interaktion, Leg og Sammenhængende overgange temaerne med den højeste andele af institutioner, der vurderes at have høj eller god kvalitet. Det fremgår endvidere af Figur 7, at *Interaktion* er det tema, hvor institutionerne i gennemsnit vurderes højest. Figur 8 viser, at 20 institutioner vurderes med høj kvalitet, 35 institutioner vurderes med god kvalitet, mens en institution vurderes med tilstrækkelig kvalitet ift. kvaliteten af interaktionen.

Det fremgår af figur 7, at det tema, som i gennemsnit vurderes lavest, er *pædagogisk organisering*. I den kommende periode vil pædagogisk organisering derfor være i fokus. Det vil bl.a. være ift. daginstitutionernes arbejde med at skabe og understøtte synlige og intentionelle læringsmiljøer med deltagelsesmuligheder for alle børn. Det relaterer sig til temaerne og grundlaget i den styrkede pædagogiske læreplan og som understøttes af en evalueringskultur. Der følges særligt op på den pædagogiske organisering i de pædagogiske tilsyn i 2022. Af figur 8 fremgår det, at pædagogisk organisering er det eneste tema, hvor der er vurderet utilstrækkelig kvalitet på enkelte institutioner. Der følges op på den handleplan, institutionerne er blevet pålagt af udarbejde, via ekstra tilsyn, og tilsynsdata indgår desuden i dialogmøderne mellem institutionsledere og

ledelsen af Dagtilbud i foråret 2021, hvor der også vil være et generelt skærpet fokus på disse tre institutioner. Endvidere vil der i løbet af 2022 blive iværksat særlige og mere generelle tiltag på tværs af alle institutioner for at styrke den pædagogiske organisering.

Resultatet fra tilsynene i 2021 synes samlet at indikere, at dagtilbuddene i forhold til den pædagogiske organisering har et udviklingspotentiale. Der synes at være behov for at arbejde med at organisere den pædagogiske praksis og lave evaluering ift. den styrkede pædagogiske læreplan for at styrke kvaliteten i dagtilbuddene yderligere.

Jf. Figur 7 fremstår temaet *Børnenes kompetencer* med gennemsnittet 2,6 og Figur 8 viser, at 28 institutioner vurderes med tilstrækkelig kvalitet, mens 24 dagtilbud vurderes med god kvalitet. Fire institutioner vurderes med høj kvalitet. Temaet Børnenes kompetencer vedrører f.eks. systematikken i institutionernes pædagogiske arbejde med indsatserne Play and Learn, Fri for mobberi og En times motion. Det er Dagtilbuds vurdering, at der arbejdes med indsatserne i mange institutioner, men at flere institutioner skal arbejde med systematikken i de enkelte indsatser.

Temaet *Fysisk indretning og rammer* viser jf. figur 8, at seks institutioner vurderes med høj kvalitet, og 29 institutioner vurderes med god kvalitet. 20 institutioner vurderes med tilstrækkelig kvalitet. Temaet relaterer både til, hvorvidt de fysiske rammer og indretning fremstår understøttende for læringsmiljøet, f.eks. om der arbejdes med at skabe rum i rummet, så der både er plads til fordybelse og mere aktiv leg på en stue, samt hvorvidt det pædagogiske personale arbejder med at skabe et ryddeligt og overskueligt legemiljø.

Det er Dagtilbuds forventning, at flere dagtilbud vil blive vurderet med bedre kvalitet under temaet Fysisk indretning og rammer ved næste tilsyn, idet der er blevet arbejdet med de anbefalinger, som den enkelte institution er blevet givet.

Temaet *Rutineprægede situationer og aktiviteter* relaterer både til børns medbestemmelse og deltagelsesmuligheder samt differentieret formidling og sammenhænge. Jf. figur 8 vurderes 17 institutioner med tilstrækkelig kvalitet, mens 37 institutioner vurderes med god kvalitet. Dagtilbud har i dialogmøderne i foråret 2022 et fokus på institutionernes arbejde med at skabe rammer for børns medbestemmelse, hvilket er en del af dette tema og en del af de anbefalinger, der er givet.

Administrative tilsyn

Det administrative tilsyn består af et spørgeskema til alle institutioner og et tilsynsbesøg på et antal institutioner. Spørgeskemaet består af en række spørgsmål, der tager udgangspunkt i dagtilbudsloven og kommunens politikker. Det besvares én gang årligt af institutionens leder. Under det administrative tilsynsbesøg, der finder sted i udvalgte institutioner, er der fokus på sikkerhed og opfølgning på resultaterne af spørgeskemaet. Der sættes ligeledes fokus på lokale forhold, der observeres løbende, såfremt dette er relevant.

I juni 2021 udsendte Dagtilbud for første gang det årlige spørgeskema. Spørgeskemaet bestod af 16 spørgsmål. Alle institutioner – på nær én der har haft lederskifte – har besvaret spørgeskemaet. Dagtilbud har i 2021 gennemført 16 administrative tilsynsbesøg, og udsendt tilsynsrapporter på baggrund af alle de gennemførte tilsynsbesøg.

Nedenfor vises udvalgte resultater af spørgeskemaundersøgelsen

Indsatsplaner

Gentofte Kommune har i 2021 besluttet at udarbejde indsatsplaner i stedet for de tidligere beredskabsplaner. Derfor har alle dagtilbud skullet udarbejde en ny indsatsplan i løbet af 2021. Af spørgeskemaundersøgelsen i juni 2021 fremgår det, at 80% af dagtilbuddene havde udarbejdet en indsatsplan. Dagtilbud har siden fulgt op på de institutioner, som ikke havde en indsatsplan. Alle institutioner har nu en indsatsplan.

Brandøvelser

Der er krav om, at der mindst hvert andet år gennemføres en brandøvelse i dagtilbud.

Påbud: Gives til forhold der skal straks udbedres eller til udbedring efter fastsat dato

Påtale: Gives til forhold der bør ændres

Anbefaling: Gives som en opfordring til ændring

Bemærkning: Gives som forslag til ændring.

Vurderinger i administrativt tilsyn.

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at 53% af dagtilbuddene i juni 2021 havde gennemført en brandøvelse inden for de seneste to år. Dagtilbud har efterfølgende fulgt op på et ledermøde mhp. at sikre, at alle institutioner gennemfører en brandøvelse. Der følges op på ny på dette spørgsmål via det administrative tilsyn i 2022.

Resultater af tilsynsbesøgene

De administrative tilsynsbesøg har primært fokus på sikkerhed og tager udgangspunkt i en gennemgang af dagtilbuddenes faciliteter samt en samtale med dagtilbudslederen. På baggrund heraf udarbejdes en tilsynsrapport, hvor der gives tilbagemeldinger i form af påbud, påtaler, bemærkninger og anbefalingerne. Til højre fremgår de vurderinger, som de tilsynsførende benytter.

Nedenfor vises udvalgte resultater af tilsynsbesøgene. Der er her fokuseret på påbud og påtaler.

Der er særligt givet påbud for følgende:

- Ledninger og snore, der bør sikres/fjernes (13 påbud).
- Plastikposer, der udgør en sikkerhedsrisiko (9 påbud).
- Manglende net over sandkasse (7 påbud).
- Grene, der udgør en risiko for øjenskader (6 påbud).

Der er særligt givet påtaler for følgende:

- Lokaler, der ikke er egnede for børn, F.eks. kontor, bør være aflåst (10 påtaler).
- Muleposer med hanke bør ikke være tilgængelige/bør bindes op (8 påtaler).
- Der er ting på faldunderlag på legepladsen/faldunderlaget bør reetableres (5 påtaler).
- Ledninger og snore, der bør sikres/fjernes (5 påtaler).
- Der er risiko for, at noget falder ned (3 påtaler).

Resultaterne er præsenteret på et fælles ledermøde november 2021 mhp. at sikre, at alle ledere forholder sig til de forhold, der særligt vurderes at udgøre sikkerhedsrisici på tværs af institutionerne.

4 STRUKTUREL KVALITET

Fysiske rammer

Dagtilbuds fysiske rammer har betydning for børns fysiske aktivitetsniveau. Indretningen af dagtilbuddet har indvirkning både på børns fysiske aktiviteter og bevægelser, på rollelegene og på muligheden for, at børn kan lege uforstyrret.

Den styrkede pædagogiske læreplan og dagtilbudsloven har fokus på de fysiske rammer. Det fysiske læringsmiljø og herunder inde- og uderummets indretning understøtter positive leg-, lærings- og sanseoplevelser, og indretningen og rummenes anvendelsesmuligheder understøtter børnenes nysgerrighed og deres lyst til at lære.

EVA's kvalitetselementer

Dagtilbuddets børnemiljø udgør et væsentligt aspekt i forhold til at sikre alle børns trivsel, sundhed, udvikling og læring. Et godt børnemiljø omhandler ikke blot den fysiske indretning af dagtilbuddet, men også de psykiske og æstetiske forhold i dagtilbuddet, hvor disse forhold tilsammen medvirker til, at børnene får de optimale betingelser for at udvikles og lære.¹¹ Det fysiske miljø skal være udfordrende og give rum for forskellige former for samvær både i form af bevægelse og fysisk udfoldelse, men også give muligheder for ro og fordybelse.

Der er forskellige fysiske rammer for dagtilbuddene i Gentofte Kommune, og der er stor forskel mellem institutionerne. Nogle institutioner er bygget med henblik på at være institutioner, andre er indrettet i en bygning, der tidligere har haft et andet formål f.eks. større villaer, gamle skoler, fødeklinikker, et tidligere trykkeri og et plejehjem. Der er institutioner i bygninger, der er over 100 år gamle, og der er 18 institutioner fra slutningen af 1990'erne, som er bygget til formålet og indrettet til væsentligt flere børn, end de gamle bygninger typisk er. Dermed har institutionerne forskellige forudsætninger.

Gentofte Kommune har traditionelt set haft stort fokus på at have relativ god plads for børnene, og der har løbende været fokus på indretningen af institutioner inde som ude. Ønskerne til, hvad en god indretning er, har ændret sig igennem årene. Nogle institutioner er indrettet med beskeden overskydende plads udover de lovgivningsmæssige minimumskrav, som Bygningsreglementet, særskilt for dagtilbud, opstiller¹², med et frit gulvareal i opholdsrum (grupperum og fællesarealer) på mindst 3 m² pr. barn i vuggestuer og 2 m² pr. barn i børnehaver mens særligt institutionerne, der er opført til formålet i 1990'erne, har store grupperum og ofte større fællesarealer.

Gentofte Kommune opererer med en standard, der forudsætter at Bygningsreglementets minimumskrav allerede er opfyldt i grupperummene. Hertil kommer f.eks. institutionernes toiletter, kontor, køkken og gangarealer samt de fællesrum, som særligt mange af de nyere institutioner har. Disse er i udgangspunktet ikke medregnet i m² pr. antal børn og giver derved øgede fysiske udfoldelsesmuligheder i modsætning til kommuner, hvor andre arealer herunder fællesarealer i større eller mindre omfang medregnes. Det generelle billede i Gentofte Kommune er, at vuggestuebørnene har mere plads pr. barn end Gentofte Kommunes standard. Mange af børnehaverne opererer med ca. 2,5 m² pr. barn. For de få børnehaver med mindre grupperum anvendes i øget omfang fx ture mv. til at sikre bedre pladsforhold. På de enkelte institutioner arbejdes der løbende med indretningen og brugen af lokalerne for at skabe de bedst mulige rammer til leg og læring inden for de fysiske rammer.

Der har løbende været iværksat tiltag for at sikre den bedst mulige anvendelse af de fysiske rammer, der er. Det er særlig sket i forbindelse med en omfattende opdatering af daginstitutionernes legepladser i årene ca. 2004 til 2014 og gennem projekt "Rum til

¹¹ Den styrkede pædagogiske læreplan – Rammer og indhold s.7

¹² Bygningsreglementet tilskriver et frit gulvareal på mindst 3 m² pr. barn i vuggestuer og 2 m² pr. barn i børnehaver jf §229 i [Bygningsreglementet](#).

Tryghed, leg og læring”, der omfattede stort set alle institutioner, og som løb i årene 2013 til 2017.

Det er institutionerne selv, der siden 2013 har skullet stå for finansieringen af den løbende vedligeholdelse og udskiftning på legepladserne. I 2019 blev alle legepladserne gennemgået og vurderede ift. rest levealder og pris på legeredskaber, faldunderlag, interne hegn m.m. Dette dannede grundlag for en ekstraordinær indsats, idet flere institutioner har større legeredskaber og faldunderlag, der står foran en udskiftning af legepladser, og det er vanskeligt for den enkelte institution at afholde en så stor omkostning. På denne baggrund blev der i 2020 bevilliget en legepladspulje på 2½ mio. kr. årligt i 2021 og 2022 til en ekstraordinær renovering og udskiftning af legepladser udover, hvad der dækkes inden for institutionernes egne budgetter.¹³

I 2021 blev det besluttet, at der skulle etableres et dynamisk indkøbssystem vedr. køb af redskaber til legepladser. Det betyder, at der pr. januar 2022 er udbudt en del legepladsprojekter, og der er skrevet kontrakter med leverandører. Institutionerne forventes således at få udbudt legepladsernes redskaber og faldunderlag i 2022.

De udendørs faciliteter har også betydning for børnenes fysiske aktivitet, trivsel, læring og udvikling. Gentofte Kommune har den ”tommefingerregel”, at der gerne skal være 10m² udeareal pr. barn, når der bygges nye institutioner, men – som tidligere beskrevet – er nogle institutioner indrettet i huse på matrikler, som har haft et andet formål, hvorfor der kan være mindre plads.

Vurdering af de fysiske rammer

I afsnittet indgår de mest relevante data vedrørende de fysiske rammer fra Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering og forældrenes vurdering af de fysiske rammer i Dialogprofilens tre spørgsmål.

Pædagogisk personale, fysiske rammer

Nedenfor fremgår det pædagogiske personales svar på spørgsmål i Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering (PLV), som omhandler de fysiske rammer.

Figur 9 Pædagogiske personales vurdering af egen praksis ift. at integrere det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø.

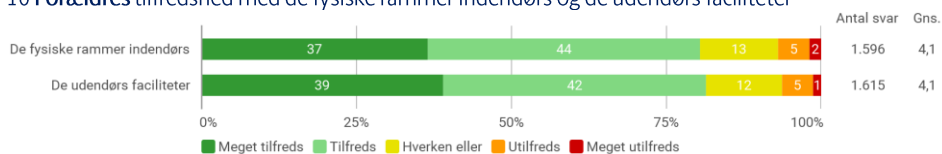
Note: Resultaterne er baseret på medarbejdernes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

På spørgsmålet om det pædagogiske personales vurdering af, hvorvidt de formår at integrere det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø, svarer 72%, at dette sker i meget høj grad eller i høj grad. 26% svarer i nogen grad.

Nedenfor fremgår forældres svar på spørgsmål om de fysiske rammer i Den Pædagogisk Læringsmiljøvurdering

Figur 10 Forældres tilfredshed med de fysiske rammer indendørs og de udendørs faciliteter

Note: Resultaterne er baseret på forældrenes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

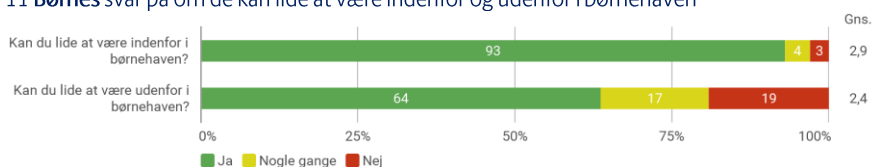
¹³ Der blev etableret en arbejdsgruppe med repræsentanter fra Gentofte Ejendomme og Dagtilbud som vurderede, hvilke parametre der kunne udløse udskiftning eller nyetablering i de forskellige institutioner.

Af forældrenes besvarelse på spørgsmålene fremgår det, at tilfredsheden overordnet set er den samme i forhold til de fysiske rammer inde og ude. 81% af forældrene tilkendegiver at være enten meget tilfreds eller tilfreds med de fysiske rammer såvel ude som inde. 7 % er enten utilfredse eller meget utilfredse med de indendørs rammer, mens det tilsvarende tal for de udendørs rammer er 6%.

Børnene spørges ikke direkte til deres vurdering af de fysiske rammer, men er spurgt til, om de kan lide at være henholdsvis indenfor og udenfor i børnehaven. Det formodes, at de fysiske rammer, som stilles til rådighed har en vis betydning for børnenes vurdering.

Figur 11 Børnes svar på om de kan lide at være indenfor og udenfor i børnehaven

Note: Resultaterne er baseret på børnenes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

93% af de 5-6-årige børn, som har svaret, svarer, at de kan lide at være indenfor i børnehaven. Tilsvarende angiver kun 64% af børnene, at de kan lide at være udenfor i børnehaven. Der er en højere andel piger end drenge, der angiver, at de ikke kan lide at være udenfor.

En stor andel af børnene synes således generelt at være mere glade for at være indendørs. Om dette skyldes de fysiske rammer, medarbejdernes evne til at skabe gode læringsmiljøer såvel inde som ude eller blot det forhold, at børnene under coronapandemien har været markant mere udendørs og blot ønsker en større del af deres hverdag inden for, er dog usikkert.

Andelen af 5-6-årige børn i de 44 børnehuse, som svarer ja eller ja nogle gange til, at de kan lide at være udenfor i børnehaven, er mellem 43% og 100%. I otte ud af de 44 børnehuse svarer mere end en tredjedel af børnene nej til, at de kan lide at være udenfor i børnehaven. Derfor kan det give mening at videndele generelt omkring de udendørs læringsmiljøer mellem intuitionerne samt at sikre et særligt fokus på netop de børnehuse, hvor mere end en tredjedel af børnene svarer nej til at kunne lide at være udenfor i børnehaven.

Samlet set for det pædagogiske personale, forældrenes og børnenes besvarelser kan der over den kommende periode være et udviklingspotentiale i at se på de fysiske rammers betydning for læringsmiljøer og medinddrage børnene i udviklingen heraf, særligt ift. uderummet.

Forældrenes vurdering af de fysiske rammer, Dialogprofilens tre spørgsmål

Nedenfor fremgår forældres svar på de tre spørgsmål i Dialogprofilen, som omhandler de fysiske rammer. Først er det gennemsnitlige svar for alle forældre. Efterfølgende er svar fra forældre til de toårige og fem-seksårige fordelt på hhv. piger og drenge for 2020 og 2021.

Tabel 9 Forældretilfredshed fra Dialogprofilen, de fysiske rammer i gennemsnit 2020-2021

	Indendørsfaciliteter til ro og fred	Indendørsfaciliteter til tummel og leg	Udendørsfaciliteter
2020	3,2	3,6	3,6
2021	3,3	3,6	3,6

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021 og 2020.

Kilde: Rambøll Dialog.

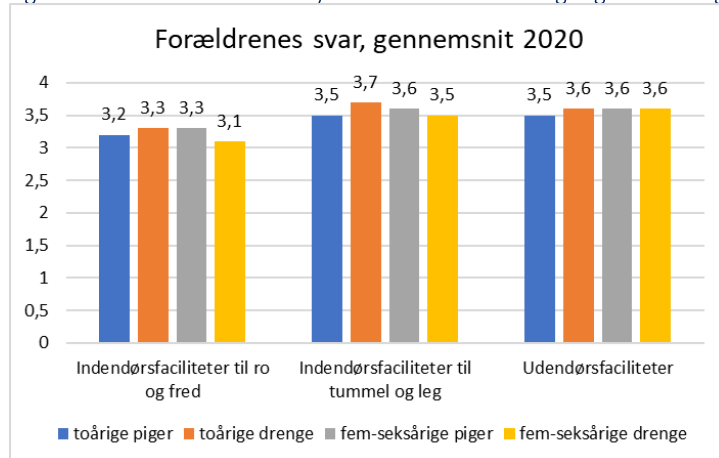
1. Slet ikke
2. I ringe grad
3. I nogen grad
4. I høj grad

Forældrenes svarkategorier
Dialogprofiler, forældretilfredshed

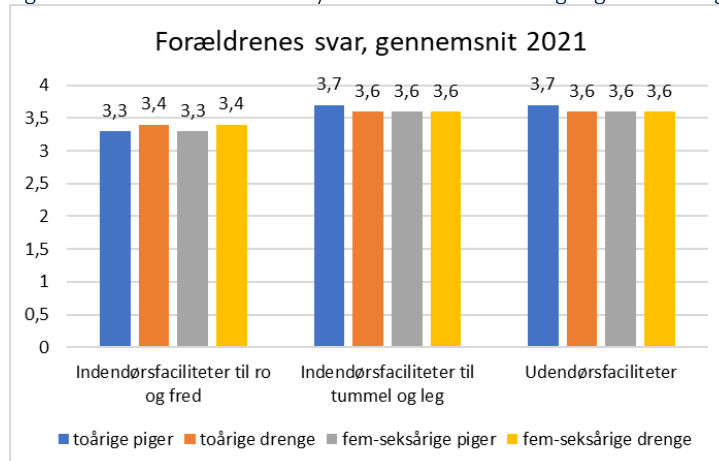
I Dialogprofilen vurderes forældrenes tilfredshed mere uddybende end i Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering ift. om de indendørs faciliteter har ro til fred og ro, og rum til tummel og leg.

Set på de gennemsnitlige svar for alle forældre ses lidt større tilfredshed med faciliteterne til tummel og leg med en score på 3,6 i forhold til faciliteterne til ro og fred, hvor gennemsnitsscoren er 3,2. De udendørs faciliteter scores til 3,6. Der er generelt ikke forskel mellem årene i 2020 og 2021.

Figur 12 Forældretilfredshed: De fysiske rammer for de toårige og fem-seksårige hhv. til piger og drenge 2020

Figur 13 Forældretilfredshed: De fysiske rammer for de toårige og fem-seksårige hhv. til piger og drenge 2021

Når der ses nærmere på køn og alder på børnene ift. forældrenes tilfredshed, ses få og mindre forskelle for forældretilfredsheden i Dialogprofilen for de fysiske rammer for de toårige og de fem-seks årige piger og drenge i 2020 og 2021.

I 2020 svarer de toårige piger og de fem-seks årige drenge forældre lidt lavere på både de indendørs faciliteter til ro og fred og de indendørs faciliteter til tummel og leg, end de toårige drenge og de fem-seks årige pigers forældre. Denne mindre forskel er dog ikke til stede i data fra 2021.

Generelt vurderer Dagtilbud, at forældretilfredsheden med de fysiske rammer i Dialogprofilen på et tilfredsstillende niveau.

Mad og måltid

Gentofte Kommunes Mad- og Måltidspolitik 2021 skal medvirke til at udvikle og styrke en sund mad- og måltidskultur og bidrage til at skabe og fastholde sunde mad- og måltidsvaner. Med Mad- og Måltidspolitikken sætter Gentofte Kommune fokus på maden og måltidernes sociale, kulturelle, æstetiske og helbredsmæssige betydning for sundhed og trivsel.

Mad- og Måltidspolitikken tager udgangspunkt i de officielle anbefalinger og kostråd, den nyeste viden inden for området samt relevante politikker og strategier i Gentofte Kommune herunder kommunens sundhedspolitik, værdighedspolitik, bæredygtighedsstrategi og verdensmålsstrategi.

Formålet med politikken er blandt andet at udvikle og styrke en sund mad- og måltidskultur for kommunens børn. Omgivelserne, selskabet og serveringen spiller en stor rolle for oplevelsen af måltidet og for appetitten og lysten til at spise. Derfor er politikken en væsentlig ramme for daginstitutionerne.

Den nye Mad- og Måltidspolitik adskiller sig fra den tidligere ved at have et større fokus på bæredygtighed og kompetenceudvikling.

Mad- og Måltidspolitikken har seks fokusområder:

1. Det sunde valg.
2. Rammer om måltidet.
3. Borgere med særlige behov.
4. Bæredygtighed.
5. Inddragelse.
6. Kompetenceudvikling.

Til hvert fokusområde er der knyttet målsætninger, som skal bidrage til at implementere politikken i praksis.

For så vidt angår fokusområde 4: Bæredygtighed, er målsætningen, at der anvendes minimum 30% økologi inden 2023, minimum 60% inden 2027 og minimum 90% økologi inden 2030.

35 af de 36 institutioner, der har børn i alderen 0-2 år, svarende til 97%, har frokostordning¹⁴. En enkelt institution med børn i denne alder har ingen frokostordning.

29 af de 40 institutioner, der har børn i alderen 3-5 år svarende til 73%, har frokostordning. De resterende 11 institutioner med børn i denne alder har ikke madordning.

Alle institutioner, der har vuggestuebørn, i Gentofte Kommune, har produktionskøkkener. Som udgangspunkt har institutioner, der kun har børnehavebørn ikke produktionskøkkener¹⁵.

Tre af disse køkkener har allerede i dag et guldmærke i økologi, hvilket betyder, at de har en økologiprocent på mellem 90-100%. 21 institutioner med produktionskøkkener har et sølvmærke i økologi, hvilket betyder, at de har en økologiprocent 60-90%¹⁶. Der er ingen institutioner, der har ansøgt og fået bronzemærket, der dækker over en økologiprocent på 30-60%. Det formodes, at alle institutioner har en økologiprocent på min. 30%, så institutionerne allerede nu lever op til målet for 2023. Det vil blive klarlagt de kommende år.

Haver til Maver

Haver til Maver er et projekt i Bernstorffsparken, som skal bidrage til, at børn opbygger viden, som kan styrke deres evne til at tage vare på sig selv, hinanden og den planet, de bor på. Børnene oplever, hvor grøntsager og urter mm. kommer fra, og de større børn tilbereder også mad med deres egne afgrøder.

De mellemste børnehavebørn har et havestykke i Bernstorffsparken, hvor de i løbet af sæsonen gør deres havestykke klar, planter og sår og passer deres afgrøder. Der høstes og tilberedes endvidere måltider i udekøkkenet, og børnene er med i hele læreprocessen fra jord til bord samt fra bord til jord (kompostering). 16 institutioner har i 2021 været tilknyttet Haver til Maver i Bernstorffsparken. I alt er der 244 børn, der har deltaget.

¹⁴ [Frokostordninger i Gentofte Kommune](#)

¹⁵ Gentofte Ejendomme oplyser at der dog kan være lokale forhold, der gør, at børnehaven alligevel har produktionskøkken.

¹⁶ Det Økologiske Spisemærke er et statskontrolleret bevis på, at et spisested satser på økologi. Spisemærket viser, hvor stor en del af spisestedets varer der er økologiske. Institutionerne kan ansøge om mærket.

Vuggestuebørn deltager via underprojektet Mini Haver til Mini Maver, hvor børnene i en tidlig alder følger afgrøderne fra frø til spire til høst. Mini Haver til Mini Maver er beliggende på en lukket grund i Skovshoved, som er et fordybelsesrum for børnene. Her har de deltagende vuggestuer et fællesskab omkring plantekasser, fællesbede og krible-krablemiljø. I 2021 har syv institutioners vuggestuer deltager i projektet.

Uddannelse

Uddannede medarbejdere har positiv betydning for kvaliteten i dagtilbud. En høj andel af uddannede har positiv effekt på både proceskvaliteten i dagtilbuddet og børnenes sproglige og sociale kompetencer.¹⁷

Udvikling af kvalitet i dagtilbud er et centralt forhold for børns trivsel og læring – både på kort og lang sigt. Det gælder for alle børn og ikke mindst for de børn, som har brug for en særlig indsats. For at kunne virkeliggøre høj kvalitetsdagtilbud, hvor alle børn oplever trivsel, udvikling, læring og dannelse er en væsentlig faktor de pædagogiske medarbejderes faglige kompetencer.¹⁸

Pædagogandel

I daginstitutionerne er der ansat pædagoger, pædagogiske assistenter og pædagogmedhjælpere. Institutionerne har siden 1. oktober 2015 fået tildelt budget svarende til pædagogandel på 70% pædagoger og 30% pædagogmedhjælpere, hvilket er en stigning i forhold til tidligere tildeling til en pædagogandel på 65%. Det er en væsentlig del af områdets kvalitetsmidler, der anvendes til at finansiere stigningen fra 65% til 70%.

Pædagogandelen i Gentofte Kommune er defineret på den måde, at lederne indgår som pædagoger, mens pædagogiske assistenter ikke tæller som pædagoger. Fra 2015 til 2019 har pædagogandelen været opgjort på baggrund af data i september måned. Fra 2020 og er pædagogandelen blevet opgjort hver måned. Derfor har det også været muligt at udregne årsgennemsnit i såvel 2020 og 2021.

Tabel 10 Udviklingen i pædagogandelen Gentofte Kommune september 2015-2021

Sep. 2015	Sep. 2016	Sep. 2017	Sep. 2018	Sep. 2019	Gennemsnit alle måneder 2020	Gennemsnit alle måneder 2021
59%	63%	62%	63%	67%	66%	63%

Kilde: Økonomi, opgjort på baggrund af løndata i september måned det pågældende år.

Note: En enkelt selvejende institution indgår ikke i alle måneder.

Fra 2021 er det pædagogiske personale opgjort på de tre stillingskategorier: pædagoger, pædagogiske assistenter og pædagogmedhjælpere. I 2021 var fordelingen således:

- 63% pædagoger
- 5% pædagogiske assistenter¹⁹
- 32% pædagogmedhjælpere

2021 og dele af 2020 har været stærkt præget af coronapandemien. Der har fra Børne- og Undervisningsministeriet samt Sundhedsstyrelsen været fastsat en række skærpede krav, vejledninger og retningslinjer til blandt andet mindre grupper og øget hygiejneniveau i institutionerne. Det har krævet ekstra personaleressourcer - personaleressourcer som typisk ikke har haft en pædagogfaglig baggrund. Disse ekstra ressourcer har i et vist omfang haft betydning for pædagogandelen.

Endvidere bemærkes, at det generelt er meget vanskeligt at rekruttere pædagoger, og at der er meget lav pædagogledighed, hvorfor området oplever ikke at kunne besætte

68%

Pædagogisk personale i daginstitutionerne i Gentofte Kommune

¹⁷ EVA – Kvalitet i dagtilbud, pointer fra forskning

¹⁸ EVA – Kvalitet i dagtilbud, pointer fra forskning

¹⁹ En pædagogisk assistent har gennemført kort pædagogisk uddannelse 2 år og 1,5 mdr. eller 42 ugers merituddannelse. Adgangskrav er folkeskolens afgangseksamen. Der er afsnit om pædagogiske assistenter i afsnit nedenfor.

alle ledige pædagogstillinger med pædagoger. Baggrunden er blandt andet, at alle kommuner i landet har fået tilført minimumsnormeringsmidler, som alle ønsker omsat til uddannede medarbejdere samtidig med, at der uddannes færre pædagoger, og et meget stort antal pædagoger i Danmark løbende forlader faget.

Pædagogandelen på de enkelte institutioner ligger mellem 50% og 91%.

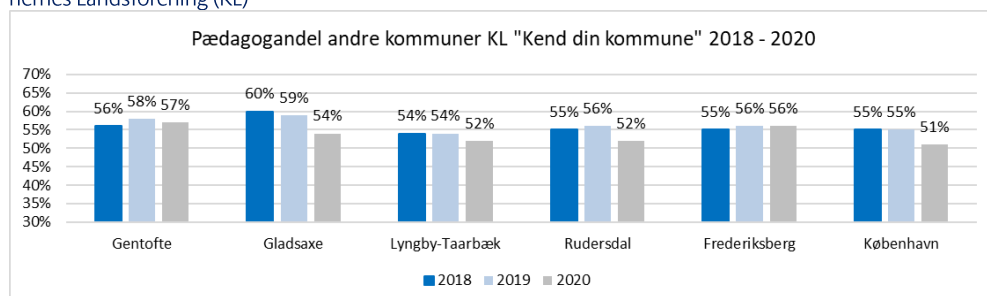
Ud af kommunens 44 institutioner lever otte institutioner op til ønsket om minimum 70% pædagogandel i årsgennemsnittet. To institutioner har en pædagogandel på 69%. 20 institutioner har pædagogandel på 65% eller derover. Der er ni institutioner i 2021, som har en pædagogandel under 60%. Blandt de ni institutioner har to af institutionerne haft en stigning i pædagogandelen over året.

Dagtilbud følger månedligt udviklingen i ansættelser på de kommunale og selvejende institutioner. Der er opfølgning med relevante institutioner med henblik på understøttelse eller kvalificering af institutionernes arbejde med fastholdelse og rekruttering for at hæve pædagogandelen. Dagtilbud beder ved halvårlig statusinstitutioner, som har en pædagogandel på 60% eller derunder om en skriftlig redegørelse for, hvorfor pædagogandelen er lav, og hvad institutionen gør for at hæve den. Er pædagogandelen 50% eller derunder, er institutionslederen indkaldt til et møde, hvor tiltag til at hæve pædagogandelen er drøftet.

Pædagogandel sammenlignet med andre kommuner

Pædagogandelen kan beregnes på forskellige måder. For at kunne sammenligne Gentofte Kommunes pædagogandel med andre kommuner, fremgår nedenfor Kommunernes Landsforenings opgørelse, hvor ledere ikke indgår som pædagoger. Data dækker perioden fra 2018-2020. Der eksisterer ikke data for 2021 endnu.

Figur 14 Pædagogandel Gentofte Kommune sammenlignet med andre kommuner 2018 – 2020, Kommunernes Landsforening (KL)

Kilde: Kommunernes Landsforening (KL) – Kend din kommune 2020 – 2022. KL-beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Note: Nøgletallet viser andelen af pædagoger ift. det samlede pædagogiske personale. Ledere indgår ikke. Danmarks Statistik: BOERN1 2020. Figur:

Af Figur 14 fremgår det, at Gentofte Kommunes pædagogandel i 2020 lå højere end Lyngby-Taarbæk, Rudersdal, Gladsaxe, Frederiksberg og Københavns Kommuner. Data fra 2021 forventes først at være tilgængelig efter sommerferien 2022.

Merituddannelsen

Uddannet pædagogisk personale er centralt for at skabe kvalitet i dagtilbud.

Der er pt. stor efterspørgsel efter og lav ledighed for pædagoger. Det betyder, at der foruden et stort fokus på fastholdelse og rekruttering, ligeledes er et stort fokus på at uddanne allerede ansatte pædagogmedhjælpere via merituddannelse til pædagoger.

Der uddannes på meritpædagoguddannelsen ud fra tre uddannelsesmodeller:

- **Ordinær/almindelig merituddannelse**, der tager tre år. Første år er fuldtidsstudier, efterfølgende år arbejder man som pædagogmedhjælper, og følger samtidig netbaserede studier med weekendindkald hver femte uge. Meritpædagogstudiet kræver adgangsgivende eksamen, at man er min. 25 år og har to års erhvervs erfaring som pædagogmedhjælper.
- **Netbaserede meritpædagogstudier** (e-baserede studier), der tager 3 år. Alle år arbejder man som pædagogmedhjælper og følger netbaserede studier med weekendindkald hver femte uge sideløbende. Meritpædagogstudiet kræver

adgangsgivende eksamen, at man er min. 25 år og har to års erhvervserfaring som pædagogmedhjælper.

- **Sporskiftemeritmodel.** Ny studieordning fra februar 2021. Studiet tager 2,5 år. Meritmodellen har fokus på at uddanne kandidater der i forvejen har minimum en bachelor til at ændre karrierevej til at blive pædagog. Der kræves ikke forudgående erhvervserfaring fra dagtilbudsområdet, men det kræver, at man er ansat som pædagogmedhjælper på minimum 30 timer under studietiden.

Tabel 11 Merituddannelse 2018- 2021

	2018	2019	2020	2021
Antal nystartede på almindelig meritpædagoguddannelse	1	0	0	1
Antal nystartede på netbaseret meritpædagoguddannelse	2	4	3	2
Sporskiftemeritpædagoguddannelse				5
Merituddannelse til pædagogisk assistentuddannelse	2	1	1	0

Note: Redaktionelt opdateret d. 9. juni 2022.

I 2021 er der startet otte nye medhjælpere på merituddannelse. Af disse der pr. september 2021 startet fem pædagogmedhjælpere på sporskiftemerituddannelse. Dette er en betydelig stigning i forhold til de foregående år, hvor der typisk er 3-4 medhjælpere, der er påbegyndt en merituddannelse.

Der er i budgetaftalen for Gentofte Kommune plan 2021 afsat 1,5 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 til efteruddannelse af allerede ansatte medhjælpere og pædagogiske assistenter på dagtilbudsområdet, der ønsker at uddanne sig til pædagog via en treårig merituddannelse.

Pædagogiske assistent uddannelse (PAU)

Dagtilbudsområdet uddanner hvert år 12 elever på den pædagogiske assistent elevuddannelse. Pædagogisk assistentlevuddannelsen er en erhvervsuddannelse og hovedforløbet varer to år og halvanden måned. Der veksles mellem skole- og praktikperioder. Den pædagogiske assistentuddannelse kræver ikke relevant erhvervserfaring.

Derudover er der et løbende arbejde i daginstitutionerne med opkvalificering af allerede ansatte medarbejdere. Foruden pædagogmerituddannelsen, der er beskrevet ovenfor, er det muligt at tage merituddannelse til pædagogisk assistent, hvis man har forudgående relevant erhvervserfaring som pædagogmedhjælper i ansættelse i minimum to år og er min. 25 år. Merituddannelsen til pædagogiske assistent tager maksimalt 42 uger ved fuldtidsstudier.

I 2020 gik en pædagogmedhjælper i gang med en merituddannelse til pædagogisk assistent. Der var i 2021 ingen pædagogmedhjælpere, der gik i gang med en merituddannelse til pædagogisk assistent.

Da den pædagogiske assistentuddannelse kan være vejen til efterfølgende at tage en pædagogmerit uddannelse, samt da institutionerne i større omfang end tidligere synes interesseret i at ansætte pædagogiske assistenter pga. den store mangel på pædagoger, bør indsatsen i forhold til at få flere medhjælpere til at søge ind som pædagogisk assistent skærpes yderligere. Dette gælder særligt i forhold til de pædagogmedhjælpere, der ikke har en adgangsgivende eksamen til at læse til meritpædagog.

Efteruddannelse

Inklusion (fællesskaber), sprog og motorik er særlige fokusområder i alle dagtilbud i Gentofte Kommune, og Dagtilbud udbyder jævnligt efteruddannelse inden for områderne. Efteruddannelse inden for disse områder undersøges i en årlig undersøgelse. I 2019 var der 46 institutioner, som indgik i undersøgelsen. I 2020 var det 44 institutioner og i 2021 var der 43 institutioner. I 2021 omfattede undersøgelsen alt pædagogisk personale: Pædagoger, pædagogiske assistenter og pædagogmedhjælpere. I 2019 og

Uddannelse indefra

2020 omfattede undersøgelsen kun pædagoger.

Inklusionsuddannelse (fællesskaber). Et modul på UCCs diplomuddannelse i social ink

- lusion eller tilsvarende kompetenceforløb.
- **Motorikvurderingskompetencer.** Kompetenceudviklingskursus i at arbejde med leg og bevægelse samt i at vurdere børnenes sansemotoriske færdigheder eller tilsvarende kompetenceforløb.
- **Sproguddannelse.** Tre sprog efteruddannelser indgår:
 - Gentofte Kommunes interne sproguddannelse på 40 timer
 - "Vi lærer sprog i vuggestuen og dagplejen", som er forløb over 20 uger.
 - Kompetenceudviklingsforløbet 'Sprog i samspil', som er udviklet på baggrund af den evidensbaserede metode 'Hanen'.

Alle forløb ligger i Gentofte Kommunes PPR-regi under logopædområdet. Tilsvarende kompetencer indgår også i opgørelsen.

Inklusion Motorik Sprog

Tabel 12 Efteruddannelse, pædagoger i inklusion (fællesskaber), sprog, motorik 2019 - 2021

Inklusionsuddannelse (fællesskaber)	2019	2020	2021
	Pædagoger	Pædagoger	Pædagoger
Antal institutioner med én pædagog med inklusionsefteruddannelse	8	7	9
Antal institutioner med to eller flere inklusions-efteruddannede	37	36	30
Sproguddannelse	2019	2020	2021
	Pædagoger	Pædagoger	Samlet fagpersonale
Antal institutioner med én med sprogefteruddannelse	7	5	5
Antal institutioner med to eller flere sprogefteruddannede	38	37	34
Motorikuddannelse	2019	2020	2021
	Pædagoger	Pædagoger	Samlet fagpersonale
Antal institutioner med én med motorikefteruddannelse	6	7	8
Antal institutioner med to eller flere motorikefteruddannede	39	33	33

Kilde: Rambøll, SurveyXact

Note: Pædagoger/medarbejdere med efteruddannelse har en uddannelse eller er påbegyndt en uddannelse.

Tabel 12 viser, at stort set alle institutioner i Gentofte Kommune har personale med efteruddannelse indenfor fokusområderne fællesskaber, motorik og sprog, og at størstedelen af institutionerne har mere end en medarbejder, der er efteruddannet.

Der kan være matrikler under en institution med flere matrikler, som ikke har medarbejdere med efteruddannelse inden for fokusområderne, men her samarbejdes med kolleger med efteruddannelse på andre matrikler.

Dagtilbud ønsker gode kompetenceudviklingsmiljøer, hvor der er mulighed for sparring om kompetenceudvikling i praksis. Forskning peger på, at den største del af læringen ligger i forankringsforløbene i praksis efter selve kompetenceforløbet. Derfor følges udviklingen i antallet af pædagoger i samme institution, som har efteruddannelse inden for samme område, og som kan støtte hinanden i at implementere deres viden på institutionen.

Dagtilbud i Gentofte Kommune har – med hjælp fra centrale puljemidler – planlagt og gennemført den sidste del af uddannelse for faglige fyrtårne i alle institutionerne. Der har været uddannelse for evalueringspædagoger, som skal være medskabende til en stærk evalueringskultur. Derigennem er målet at højne kvaliteten i alle dagtilbud i kommunen.

I løbet af 2021 er der sket et fald i forhold til de forudgående år i antallet af institutioner, som har to eller flere pædagoger med efteruddannelse i inklusion og et lille fald i institutioner med en eller flere pædagogiske medarbejdere med efteruddannelse i sprog.

Baggrunden er, at en række uddannelser og kursusforløb har været aflyst pga. restriktioner, samt at institutionerne i lange perioder ikke har kunnet afse personale til uddannelse, da driften under de særlige vilkår har krævet alle personaleressourcer, samt da der i perioder har været højt fravær blandt personale pga. coronasygdom.

Uddannelse og efteruddannelse er et meget vigtigt strategisk led i at sikre høj kvalitet. Kompetenceudvikling bruges ligeledes i et rekrutteringsøjemed og med henblik på at fastholde medarbejdere i organisationen via uddannelse. Uddannelsesforløb, der udover motorik, sprog og social inklusion har været i gang de seneste to år, er bl.a.:

- AMU-kurser for pædagogmedhjælpere i den styrkede pædagogiske læreplan. 40 pædagogmedhjælpere har deltaget i 2021.
- Faglige fyrtårne opsamlingshold - bidrage til implementering af den styrkede pædagogiske læreplan. 20 pædagoger samt 8 ledere har deltaget på opsamlingshold.
- Diplomhold for faglige fyrtårne i den styrkede pædagogiske læreplan. Ni pædagoger har deltaget.
- Diplomhold for Praktikvejlederuddannelse i samarbejde med Sociale Institutioner og Social og Sundhed. 12 praktikvejledere, der er pædagoger på de daginstitutioner, der modtager praktikanter, har deltaget

Pædagoger med efteruddannelse i engelsk 2019 – 2021

Engelsk i børnehaverne er også et fokusområde. Engelskindsatsen med kurset Play and Learn blev igangsat i 2013. Indsatsens formål er at understøtte børnenes sprogudvikling og dertil bidrage til at ruste børn i Gentofte Kommune til den globaliserede verden og understøtte overgangen til skolen.

Tabel 13 Efteruddannelse, pædagoger i engelsk 2019 - 2021

	2019	2020	2021
	Pædagoger	Pædagoger	Samlet fagpersonale
Antal der har påbegyndt eller gennemført grundkursus i engelsk hos UCC	Ca. 50	34	30

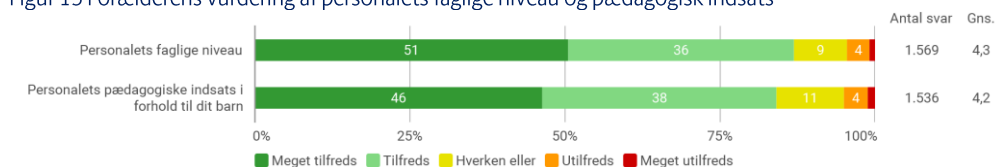
Kilde: Rambøll, SurveyXact

Der har ikke været gennemført kurser i 2020-2021. Siden 2019, hvor der blev udbudt kurser, er antallet af pædagoger, der har gennemført denne uddannelse, faldet fra ca. 50 til 30.

Forældrenes vurdering af det faglige niveau

Forældrene har i Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering foretaget en vurdering af personalets faglige niveau og pædagogiske indsats. Selv om denne vurdering ikke er et direkte udtryk for uddannelsesniveauet, er data medtaget her, da det formodes at uddannelsesniveauet bl.a. afspejles i forældrenes vurdering.

Figur 15 Forældrenes vurdering af personalets faglige niveau og pædagogisk indsats

Note: Resultaterne er baseret på forældrenes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

87%

af forældrene er "meget tilfredse" eller "tilfredse" med personalets faglige niveau.

Af forældrenes besvarelser fremgår det, at 87% af forældrene er meget tilfredse eller tilfredse med personalets faglige niveau. 9% af forældrene svarer hverken eller, mens 5 %

er utilfredse eller meget utilfredse med personalets faglige niveau.

Forældrene udtrykker en tilfredshed på næsten tilsvarende niveau i forhold til personalets pædagogiske indsats i forhold til deres barn. Her svarer 84% af forældrene, at de er meget tilfredse eller tilfredse, mens 11% svarer hverken eller, og 5% er utilfredse eller meget utilfredse. Der er samlet en lidt højere andel forældre, der svarer positivt ift. personalets faglige niveau generelt, end når der vurderes ift. indsatsen på det enkelte barn.

Samlet ses der således en generel positiv vurdering fra forældrenes side, men der kan dog konstateres en lidt højere tilfredshed med personalets generelle faglighed sammenholdt med den indsats, forældrene oplever, at netop deres barn modtager.

Normering

Normering har betydning for barn-voksen-interaktionen og personalets mulighed for at arbejde med børnenes sociale og kognitive kompetencer. Normeringen kan desuden have betydning for pædagogernes oplevelse af deres arbejdsmiljø og deres muligheder for at understøtte børnenes udvikling.

En del af aftalen om Finansloven for 2020 omfatter indførelsen af lovbundne minimumsnormeringer. Målet er, at minimumsnormeringer – fuldt indfaset i 2024²⁰ – skal sikre, at der maksimalt er tre børn pr. voksen i vuggestuer og seks børn pr. voksen i børnehaver. Der er afsat 500 mio. kr. i 2020, 765 mio. kr. i 2021, 910 mio. kr. i 2022, 1,21 mia. kr. i 2023, så kommunerne løbende kan øge normeringerne. Som en del af aftalen er der herudover afsat cirka 45 millioner kroner i 2022 og cirka 55 millioner kroner i 2023 til en tilpasningspulje til den tredjedel af kommunerne, der er svagest stillet socioøkonomisk, og som i 2018 ikke havde normeringer på kommuneniveau, som levede op til minimumsnormeringerne.

De statslige midler fordeles til kommunerne efter den enkelte kommunes andel af skønnede antal 0-5-årige børn hvert år. For Gentofte Kommune betød det, at dagtilbudsområdet modtog 6,1 mio. kr. i 2020 og 9,3 mio. kr. i 2021 til bedre normeringer. I 2022 har området modtaget 10,8 mio. kr.

Danmarks Statistik beregner normeringer som forholdet mellem antallet af fuldtidsindskrevne børn og antallet af fuldtidsansatte medarbejdere. Normeringen er således et udtryk for, hvor mange børn én fuldtidsansat (teoretisk set) passer. Der er tale om en teknisk beregning, der eksempelvis ikke taget højde for medarbejderes og børns fravær, mødeafvikling, ledelsestimer o.lign., og er således ikke nødvendigvis udtryk for den reelle bemanning, der opleves på et givent tidspunkt omkring børnene.

Normeringer i Gentofte Kommune sammenlignet med andre kommuner 2020

Tabel 14 Normeringer i Gentofte Kommune sammenlignet med andre kommuner 2020, Danmarks statistik

	Daginstitution 0-2 år	Daginstitution 3-5 år
Gentofte	2,9	5,7
Gladsaxe	2,9	5,8
Lyngby-Taarbæk	3,1	6,0
Rudersdal	3,0	5,9
Frederiksberg	3,1	6,2
København	3,0	6,1
Hele landet	2,9	5,8

Kilde: Normeringer er baseret på 2020-tal fra Danmarks Statistik.

0-2 år
1 voksen:
2,9 barn

3-5 år
1 voksen:
5,7 barn

²⁰ Aftalen indfases et år tidligere end efter den hidtidige aftale i 2024 mod 2025 i tidligere aftale.

Normeringen i Gentofte Kommune var i 2020 ifølge Danmarks Statistiks opgørelse 2,9 barn pr. pædagogisk medarbejder på 0-2-årsområdet og 5,7 barn pr. pædagogisk medarbejder for de 3-5-årige. Gentofte Kommune opfyldte således allerede på dette tidspunkt kravet til minimumsnormeringen. Dette er en forbedring ift. 2018, hvor normeringen var på henholdsvis 3,1 og 6,2. I 2019 var normeringen på henholdsvis 3,2 og 6,4. Danmarks Statistiks tal for 2021 forventes offentliggjort i september 2022.

Flere faktorer spiller ind på forbedringen i 2020. De to meste centrale er formentlig, at institutionernes budget siden 2018 er blevet tilført penge fra de såkaldte kvalitetsmidler til yderligere vikardækning, samt at der fra 2020 er blevet tilført minimumsnormeringsmidler.

Både for 0-2-årsområdet og for de 3-5-årige var Gentofte Kommunes normering i 2020 ca. på niveau med landsgennemsnittet. Sammenlignes normeringen med nærliggende kommuner, er Gentofte Kommunes normering på både 0-2-årsområdet og for de 3-5-årige generelt lidt bedre end normeringen i København, Gladsaxe, Rudersdal og Frederiksberg Kommuner, jf. tabel 13 ovenfor.

Personaleomsætning og sygefravær

Stabiliteten i personalegruppen i en daginstitution kan have betydning for den pædagogiske indsats, der leveres i hverdagen²¹. Derfor undersøges sygefravær og personaleomsætning løbende i forhold til de kommunale institutioner og de tre selvejende institutioner, der får deres administration fra Gentofte Kommune. Institutioner, som er medlem af Gentofte Børnevenner, har i 2021 fået et redskab, så lederne kan følge medarbejdernes data for kort- og langtidssygefravær samt personaleomsætning. Data har ikke samme karakter og afgrænsning som de kommunale data og kan ikke sammenstilles med disse data. Derfor indgår der kun data om sygefravær og personaleomsætning fra kommunale og tre selvejende institutioner i indeværende kvalitetsrapport.

Data om personaleomsætning og sygefravær indgår i de årlige dialogmøder som ledelsen af Dagtilbud har med hver institutionsleder.

Personaleomsætning

Nedenfor vises personaleomsætningen for de 16 kommunale institutioner²², dagplejen og de tre selvejende institutioner, som får deres administration af Gentofte Kommune. Personaleomsætningen er beregnet som antal fratrådte hele året i forhold til antal ansatte december året før.

Tabel 15 Personaleomsætning blandt alle medarbejdere, dagtilbud 2019 – 2021

2019	2020	2021
38%	40%	47%

Kilde: KMD

Tabel 16 Personaleomsætning blandt ledere, pædagoger og køkkenpersonale, dagtilbud 2019 – 2021

2019	2020	2021
24%	25%	27%

Kilde: KMD

Personaleomsætningen i 2021 blandt alle medarbejdere er på 47%, som det fremgår af Tabel 15. Niveauet er betydeligt højere end 2020 og 2019.

Fordelingen blandt de kommunale institutioner samt de tre selvejende institutioner, som får deres administration af Gentofte Kommune, viser i 2021, at tre institutioner har en personaleomsætning på under 30%, mens ni institutioner har mere end 50% personaleomsætning. De resterende institutioner ligger på mellem 30% og 50%.

²¹ EVA – Kvalitet i dagtilbud, pointer fra forskning

²² Data er trukket primo 2022, hvor to kommunale institutioner er lagt sammen til en.

En af årsagerne til den høje personaleomsætning er, at området har tradition for at ansætte et større antal pædagogmedhjælpere, der typisk kun er tilknyttet institutionen i en kortere periode – f.eks. ifm. med et sabbatår før studiestart – samt at pædagogstuderende der er ude i lønnet praktik i sagen natur er relativt kortvarigt på institutionerne, før de vender tilbage til studiet.

Endvidere skal det bemærkes, at institutionerne under coronapandemien er tildelt ekstra midler til bl.a. ekstra rengøringstiltag, og at der i den forbindelse har været ansat en del ekstra hænder i kortere perioder. Dette formodes at være hovedårsagen til den markante stigning i personaleomsætningen de senere år.

Tabel 16 viser personaleomsætningen, hvor pædagogmedhjælpere og praktikanter ikke indgår. Omsætningen for pædagoger, køkkenmedarbejdere og ledere er således betydeligt lavere og lå på 27% i 2021. Dette er stadig lidt højere end 2019 og 2020 for denne gruppe, men til sammenligning var personaleomsætningen i 2021 for alle medarbejdere i Gentofte Kommune på 30%.

Da fastholdelse af medarbejdere ikke blot er centralt for at sikre stabilitet og høj faglighed, men tillige er vigtigt ift. at sikre en høj pædagogandel, vil der også i de kommende år være fokus på diverse indsatser for fastholde nuværende medarbejdere.

Forældrenes vurdering af udskiftning i personalet

Den relative høje personaleomsætning på området afspejles tillige i forældrenes vurdering af udskiftning i personalet ifm. spørgsmål i Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering, som fremgår nedenfor.

Figur 16 Forældrenes vurdering af udskiftning i personalet

Note: Resultaterne er baseret på forældrenes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

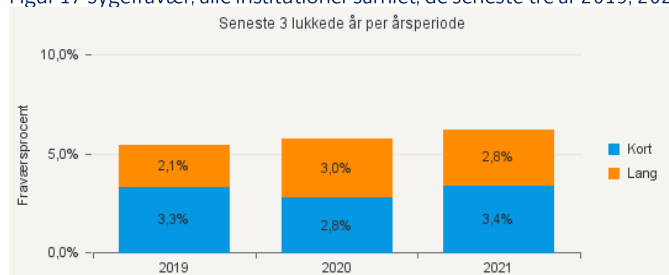
Det fremgår af Figur 16, at 68% af forældrene er meget tilfredse eller tilfredse med omfanget af udskiftningen i personalet, men at hele 20% er utilfredse eller meget utilfredse med omfanget af udskiftninger. På baggrund af personaleomsætningsdata er det ikke overraskende, at forældrenes tilfredshed er på dette niveau.

Sygefravær

Nedenfor vises sygefraværet for de 16 kommunale institutioner, Dagplejen og de tre selvejende institutioner, som får deres administration af Gentofte Kommune²³.

Sygefravær er defineret som medarbejderens egen sygdom (uden coronafravær) herunder delvist syg, nedsat tjeneste, sygdom og sygdom med § 56-aftale. Kort sygefravær er fravær under 14 dage, og langt sygefravær er sygdom i minimum 14 dage i en sammenhængende periode. Under figuren fremgår en sygefraværprocent inkl. coronafravær.

Figur 17 Sygefravær, alle institutioner samlet, de seneste tre år 2019, 2020 og 2021

Note: Sygefravær inkl. Coronafravær 2020: 6,8% og 2021: 7%

²³ Data er trukket primo 2022, hvor to kommunale institutioner er lagt sammen til en.

Figur 17 viser udviklingen i sygefravær blandt alle medarbejdere de seneste tre år angivet på kort- og langtidssygefravær. Det samlede sygefravær for 2021 er 6,2%. Korttidsfraværet faldt med 0,5 procentpoint fra 2019 til 2020, men i 2021 er det igen på ca. sammen niveau som i 2019. I modsætning til korttidsfraværet steg langtidsfraværet fra 2019 til 2020 - en stigning med 0,7 procentpoint. Langtidsfraværet er i 2021 faldet lidt igen, men er ikke faldet til niveauet fra 2019.

Samlet set er sygefraværet 0,6 procentpoint højere i 2021 end i 2020. Sygefraværprocenten for alle medarbejdere i Gentofte Kommune er i 2021 på 5,6%, og der har også her været en stigning fra 2020 til 2021. I 2021 har otte institutioner et sygefravær på under 5%, og 10 institutioner har mere end 5% sygefravær. De fire institutioner, der har højest sygefravær, har mellem 8% og 10,1%. Sygefravær bliver, som nævnt ovenfor, drøftet på dialogmøder mellem Dagtilbuds ledelse og den enkelte institutions leder

Når et kommunalt dagtilbuds sygefraværprocent overstiger 5% i en længere periode, giver det anledning til opmærksomhed, og Dagtilbuds ledelse retter løbende henvendelse til kommunale dagtilbud, når det sker.

Tabel 17 Gennemsnitligt fravær i dagsværk pr. pædagog/ pædagogmedhjælper i 2020 Gentofte Kommunes dagtilbud sammenlignet med andre kommuner i 2020

Dagsværk 2020	
Gentofte	14,0
Gladsaxe	15,5
Lyngby-Taarbæk	15,1
Rudersdal	16,8
Frederiksberg	16,8
København	15,9

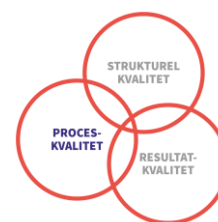
Kilde: Kend din kommune brug nøgletal i styringen 2022/ 3. udgave og KL.

Note: Nøgletallet viser fraværet opgjort i dagsværk pr. fuldtidsbeskæftiget for 2020. Data er fra KRL og stillingstypen er afgrænset til pædagoger og pædagogmedhjælpere.

Sygefraværet på dagtilbudsområdet i Gentofte Kommune lå i 2020, lavere end sygefraværet i Gladsaxe, Lyngby-Taarbæk, Rudersdal, Frederiksberg og Københavns kommune jf. Tabel 17. Landsgennemsnittet var på 14,6 dagsværk i 2020. Tallet for 2021 forventes offentliggjort primo 2023.

5 PROCESKVALITET

Proceskvalitet er udtryk for den kvalitet, der er i den pædagogiske interaktion. Proceskvalitet drejer sig bl.a. om den løbende interaktion mellem børn og voksne. Læringsmiljøet er rammesættende for kvaliteten af de pædagogiske kompetencer ifm. interaktionen med børn i forbindelse med leg og læring samt interaktionen i de daglige rutineprægede situationer og aktiviteter. Derfor er pædagogisk organisering af læringsmiljøet også medtaget her, da dette tema med udgangspunkt i den pædagogiske læreplan og læreplanstemaerne er med til at give et billede af, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.²⁴

EVA's kvalitetselementer

Stærk, strategisk, faglig og god personaleledelse af dagtilbud er rammesættende for hverdagslivet i institutionerne og et tegn på god proceskvalitet. Både den pædagogiske organisering og ledelse er dog også gennemgribende elementer for den strukturelle kvalitet og resultat kvaliteten.²⁵

Forældresamarbejdet og et godt samspil mellem hjem og institution bidrager til at skabe dagtilbud af højere kvalitet, hvor der er et godt læringsmiljø, og hvor børnene trives. Dette er tillige en del af proceskvaliteten.

Arbejdet med at bruge digitale redskaber indgår desuden i afsnittet om proceskvalitet. Det er ikke et direkte tema i EVAs beskrivelse af kvalitet i dagtilbud. I Gentofte Kommunes dagtilbud arbejdes der dog vedvarende med digitalisering, som understøttende for børnenes leg og læring, hvorfor det er medtaget.

I afsnittene indgår de mest relevante data fra Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering (PLV) vedrørende de overstående aspekter. Der indgår tillige data fra pædagogernes vurdering af børnenes trivsel fra Dialogprofilen og data fra den årlige undersøgelse af personalets uddannelse og efteruddannelse.

Ledelse

Forskning viser, at kvaliteten af den ledelse, der er på institutionerne, har afgørende betydning for kvaliteten i dagtilbuddet og for børnenes udvikling, trivsel og læring. Ledelsen af dagtilbuddet er rammesættende for hverdagslivet i institutionen, hvilket dækker over flere forhold såsom personaleledelse, strategisk og faglig ledelse, økonomisk og administrativ ledelse, hvor udviklingen af faglighed og kvalitet i det pædagogiske arbejde skal sikres.

Ledelse er dermed rammesættende i forhold til arbejdet med kvalitet og i arbejdet med sikring af relationerne til og mellem personale og børn. En stærk faglig ledelse er således også kendetegnet af at være optaget af kvalitet.²⁶

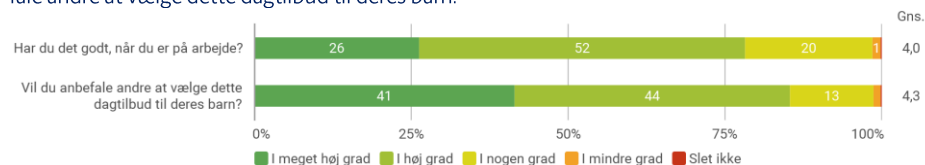
Nedenfor fremgår to spørgsmål, som det pædagogiske personale har svaret på i Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering om deres generelle oplevelse af at arbejde i dagtilbuddet.

²⁴ Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger. Jf. Dagtilbudslovens § 8, stk. 3

²⁵ EVA – Kvalitet i dagtilbud, pointer fra forskning

²⁶ EVA – Kvalitet i dagtilbud, pointer fra forskning

Figur 18 Pædagogiske personales vurdering af hvor godt de har det, når de er på arbejde og om de vil anbefale andre at vælge dette dagtilbud til deres barn.

Note: Resultaterne er baseret på medarbejdernes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

Af Figur 18 fremgår det pædagogiske personales overordnede besvarelse i forhold til deres egen trivsel og tilfredshed på arbejdet, samt i hvilket omfang de vil anbefale deres arbejdsplads som institution for børn. Generelt er begge vurderingerne gode, men anbefalingen af institutionen ligger dog højere end medarbejdernes egen tilfredshed med institutionen som arbejdsplads. Anbefalingen som institution handler om andre aspekter end trivsel og arbejdsmiljø.

Der er 76% af det pædagogiske personale, der svarer, at de i meget høj grad eller i høj grad har det godt, når de er på arbejde. Andelen af pædagogiske personale i de 55 børnehuse, der svarer i meget høj grad eller i høj grad, er mellem 20% og 100%. I 38 ud af de 55 børnehuse er der en andel på 75% eller højere, som svarer i meget høj grad eller i høj grad. Ud af de 537 pædagogiske personaler, svarer i alt otte pædagogiske personaler i mindre grad eller slet ikke. De otte er fra forskellige institutioner. For nogle af de sidstnævnte børnehuse har der været strukturændringer eller lederskifter indenfor den seneste årrække. Et godt arbejdsmiljø er dog også noget, der generelt løbende skal arbejdes med - og som kan tage tid at genoprette, hvis det har ligget lavt. Arbejdsmiljøet spiller ind på den kvalitet, der skabes i læringsmiljøerne i børnehuse.

76%

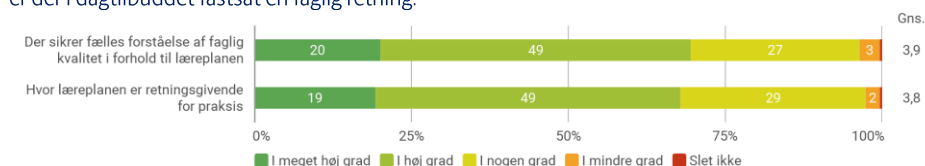
af det pædagogiske personale, der svarer, at de "i meget høj grad" eller "i høj grad" har det godt, når de er på arbejde

85% af det pædagogiske personale vil i meget høj grad eller i høj grad anbefale andre at vælge deres dagtilbud til deres barn.

I store dele af 2020 og 2021 har de pædagogiske medarbejdere været pålagt at arbejde under en helt anden organisering, end før coronapandemien – en organisering med dårligere muligheder for at samarbejde med kolleger fra andre grupper og med væsentlig dårligere mulighed for at samles til faglig udvikling, uddannelse m.v. På denne baggrund synes det særligt positivt, at medarbejderne generelt tilkendegiver en så relativ høj tilfredshed med deres arbejdsplads.

Nedenfor fremgår to spørgsmål, som det pædagogiske personale har svaret på i Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering, om den faglige retning.

Figur 19 Pædagogiske personales vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: I hvilken grad er der i dagtilbuddet fastsat en faglig retning:

Note: Resultaterne er baseret på medarbejdernes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

69% af det pædagogiske personale svarer, at der i meget høj grad eller i høj grad fastsætter en faglig retning, der sikres fælles forståelse af faglig kvalitet ift. læreplanen. Andelen af pædagogisk personale, der svarer i nogen grad er 27%.

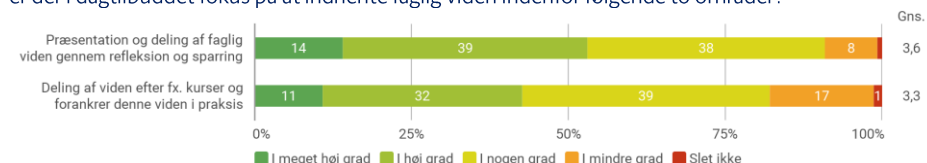
Det tilsvarende tal er 68% og 29% ift. Til, at læreplanerne er retningsgivende for praksis. Spændet i de 55 børnehuse, der svarer i meget høj grad eller i høj grad, er mellem 14% og 100%. I 24 ud af de 55 børnehuse er der en andel på 75% eller højere, som svarer i meget høj grad eller i høj grad. Ud af de 537 pædagogiske personaler, svarer i alt 12 pædagogiske personaler i mindre grad og to pædagogiske personaler svarer slet ikke. De fordeler sig på 12 forskellige børnehuse.

Det tegner et billede af, at der her er et udviklingspunkt, der fremadrettet skal arbejdes videre med på ledelsesplan i forhold til en række institutioner, så den pædagogiske læreplan bliver mere tydelig i den pædagogiske organisering.

En stærk og tydelig ledelse, der sætter klare rammer for læringsmiljøet, bidrager positivt til kvaliteten (Sommerset et al., 2013). Tankegangen er, at god ledelse skaber udviklende og attraktive arbejdspladser med øget faglighed til følge²⁷.

Nedenfor fremgår to spørgsmål, som det pædagogiske personale har svaret på i Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering, om faglig viden.

Figur 20 Pædagogiske personales vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: I hvilken grad er der i dagtilbuddet fokus på at indhente faglig viden indenfor følgende to områder?

Note: Resultaterne er baseret på medarbejdernes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

Når læreplanen skal være retningsgivende, skal forandringer implementeres og forankres i praksis, og der ses af besvarelser fra det pædagogiske personale, at 53% af personalet i meget høj grad eller i høj grad får præsenteret og delt faglig viden gennem refleksion og sparring.

43% af det pædagogiske personale svarer i meget høj grad eller i høj grad, at de får delt viden og forankret denne viden i praksis efter f.eks. kurser. Spændet for de 55 børnehuse på svarene i meget høj grad eller i høj grad, er mellem 0% og 100%. I 23 af de 55 børnehuse er der en andel på 50% eller højere, som svarer i meget høj grad eller i høj grad. I 30 ud af 55 børnehuse er der 1/3, der svarer i nogen grad. I 12 børnehuse er der over 25% af de pædagogiske medarbejdere, som svarer i mindre grad eller slet ikke.

I forhold til spørgsmål om deling af viden efter f.eks. kurser og forankrer denne viden i praksis, skal det dog særligt bemærkes, at pædagogisk personale dækker over både pædagogmedhjælpere, pædagogiske assistenter og pædagoger, og at særligt de mange unge pædagogmedhjælpere ofte ikke deltager i f.eks. faglige kurser, hvor der efterfølgende vil være tale om at forankre viden til praksis. Det er ikke muligt udelukkende at se besvarelsen for pædagoger eller pædagogiske assistenter.

Generelt skal det bemærkes, at en række af de fora – personalemøder, pædagogiske dage, centralt organiserede gå hjem-møder m.v., - hvor der sædvanligvis laves præsentationer og deling af faglig viden, og som typisk også er for pædagogmedhjælpere, ikke har været gennemført i store dele af 2020 og 2021 pga. coronapandemien. Det har desuden været vanskeligt at dele viden mellem personalet i hverdagen på grund af restriktioner, der har foreskrevet opdeling i grupper. Resultaterne må formodes at være påvirket af den situation, institutionerne har stået i de seneste to år.

Lederuddannelse

Der har igennem de senere år været særlig fokus på, at ledere af institutioner i Gentofte Kommune har en lederuddannelse på minimum diplomniveau. Derfor tilbydes alle ledere diplomuddannelse i ledelse. Gentofte Børnevenner understøtter ligeledes dette fokusområde ved at tilbyde at uddanne ledere i de selvejende institutioner, der er medlem af deres organisation. Ledere af selvejende institutioner har også mulighed for at få støtte til uddannelse via de kommunale kvalitetsmidlerne²⁸.

²⁷ EVA – Kvalitet i dagtilbud, pointer fra forskning

²⁸ De kommunale kvalitetsmidler er på 8,4 mio. kr., som er Gentofte Kommunes andel af kvalitetsmiddelpuljen på 500 mio. kr. vedtaget i forbindelse med finansloven for 2014.

For at følge udviklingen i efteruddannelsesniveaet foretager Dagtilbud årligt en spørgeskemaundersøgelse, hvor institutionsledere svarer på, hvilken efteruddannelse og længere kurser, de har inden for flere fokusområder – herunder diplom i ledelse.

Tabel 18 Lederuddannelse 2019- 2021

	2019	2020	2021
Antal institutioner med en eller flere ledere med diplom i ledelse eller anden uddannelse eller kompetenceforløb inden for ledelse	43/46	43/44	41/43

Kilde: SurveyXact

Note 1: 43 ud af 44 institutioner har svaret på undersøgelsen

Af Tabel 18 fremgår det, at i 2021 er der 41 ud af de 43 institutioner, som har svaret på undersøgelsen, som har minimum en leder, der er i gang eller har lederuddannelse eller kompetenceforløb indenfor ledelse.

Der er i 2021 alt 51 ledere/daglige ledere på dagtilbudsområdet. Størstedelen er i gang med eller har en diplomuddannelse i ledelse. Der er 10 institutioner, som – da undersøgelsen blev gennemført - ikke havde en leder, der var i gang med en diplomuddannelse eller havde gennemført. Ud af de institutioner er langt hovedparten selvejende institutioner. Enkelte institutioner havde på tidspunktet for undersøgelsen lige haft leder-skifte, eller der er igangværende lederskifte. Dagtilbud har særligt fokus på disse institutioner.

Dagtilbud er i løbende dialog med kommunale ledere om deres uddannelse og ved nysættelse af ledere i kommunale institutioner, er der særlig opmærksomhed på uddannelsesniveaet.

Interaktion mellem børn og voksne

Interaktionen mellem børn og voksne dækker alle de situationer, hvor børnene og de voksne interagerer.

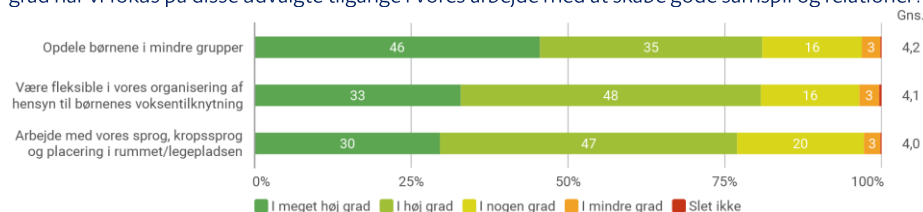
Barn-voksen-interaktionen er ifølge forskningen det vigtigste enkelparameter for høj kvalitet i dagtilbud. For at opnå gode barn-voksen-interaktioner skal børnene og de voksne mødes om noget fælles i et gensidigt samspil. Børns medindflydelse er en forudsætning for en god barn-voksen-interaktion.

Hvis der er voksne til stede, interagerer børnene mere med de voksne og med hinanden, og dette gælder særligt de 0-2-årige. Forskningen understreger samtidig, at de rette forhold skal være til stede såsom ledelse, uddannelse, viden om børns udvikling samt strukturelle forhold.²⁹

I det følgende er en række udvalgte spørgsmål fra Den Pædagogisk Læringsmiljøvurdering 2021, der er fundet mest relevante for vurderingen af kvaliteten af interaktionen mellem børn og voksne.

Nedenfor fremgår spørgsmål, som det pædagogiske personale har svaret på i Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering om deres generelle oplevelse af samspil og relationer.

Figur 21 **pædagogiske personales** vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: I hvilken grad har vi fokus på disse udvalgte tilgange i vores arbejde med at skabe gode samspil og relationer?

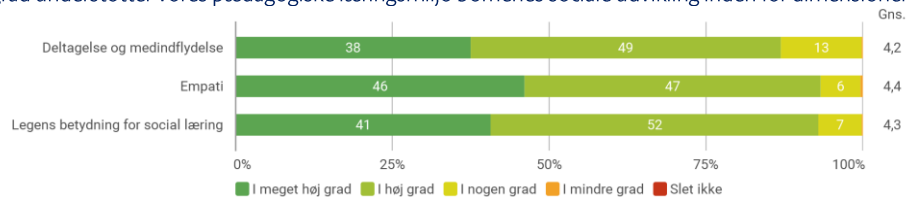

Note: Resultaterne er baseret på medarbejdernes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

²⁹ EVA – Kvalitet i dagtilbud, pointer fra forskning

Figur 22 **Pædagogiske personales** vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: I hvilken grad understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling inden for dimensioner?

Note: Resultaterne er baseret på medarbejdernes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

Ovenstående Figur 21 fra Den Pædagogisk Læringsmiljøvurdering viser, at 81% af de pædagogiske medarbejdere vurderer, at de i meget høj eller høj grad har fokus på at skabe gode muligheder for samspil og relationer ved brug af følgende tilgange: opdele børnene i mindre grupper; samt at være fleksible i organiseringen af hensyn til børnenes voksentilknytning. Det vil sige at have fokus på tilknytning mellem barn og voksen³⁰. Der er på disse to spørgsmål hhv. 16 % af det pædagogiske personale, der svarer i nogen grad og 3 % der svarer i mindre grad. For spørgsmålet om arbejdet med sprog, kropssprog og placering i rummet/legepladsen vurderer 77% af det pædagogiske personale, at de i meget høj grad eller høj grad har fokus på at skabe de gode samspil og relationer. Her svarer 20% i nogen grad.

Spørgsmålene omkring det pædagogiske læringsmiljøs understøttelse af barnets sociale udvikling Figur 22 viser, at 87% af medarbejderne svarer, at det pædagogiske læringsmiljø i meget høj eller høj grad understøtter børnenes deltagelse og medindflydelse, hvilket er en forudsætning for en god barn-voksen-interaktion. Endvidere viser medarbejdernes besvarelse, at læringsmiljøet i høj grad understøtter børnenes udvikling af empati og sociale kompetencer, hvor 93% af det pædagogiske personale svarer i meget høj grad eller i høj grad.

93%

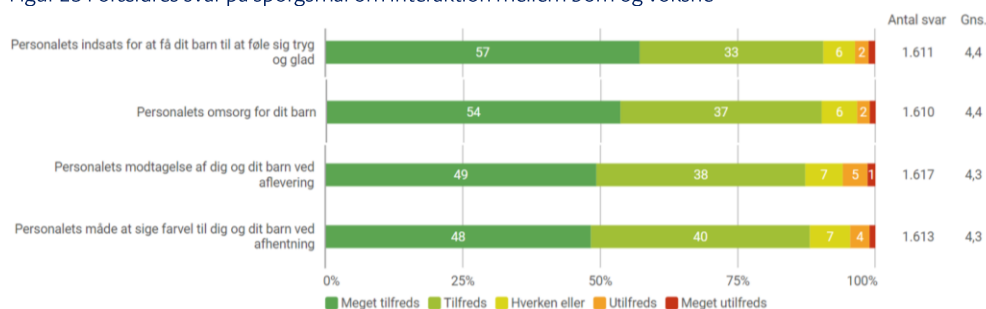
af det pædagogiske personale svarer i "meget høj grad" eller "i høj grad" til at læringsmiljøet understøtter børnenes udvikling af empati og sociale kompetencer

Samlet set er det tilfredsstillende, at så mange pædagogiske medarbejdere vurderer, at de generelt stiller et pædagogisk læringsmiljø til rådighed, som skaber kvalitet i børns interaktioner. Samtidig viser der sig et udviklingspotentiale i, at 16% svarer, at de i nogen grad opdeler børnene i mindre grupper eller er fleksible i organiseringen i henhold til barnets individuelle voksentilknytninger. Dette er muligt at forandre via den daglige pædagogiske organisering. I baggrundsdata fremgår det, at der er 17 ud af de 537 pædagogiske personale, der svarer, at de i mindre grad opdeler i mindre grupper. De fordeler sig på 13 børnehuse. 17 ud af de 537 pædagogiske personale svarer, at de i mindre grad er fleksible i deres organisering af hensyn til børnenes voksentilknytning. De fordeler sig på 15 børnehuse.

Forældre og børnenes vurdering af interaktion mellem børn og voksne

Nedenfor fremgår forældres og børns svar på spørgsmål i Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering, som omhandler interaktion mellem børn og voksne.

Figur 23 Forældres svar på spørgsmål om interaktion mellem børn og voksne

Note: Resultaterne er baseret på medarbejdernes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

³⁰ Det pædagogiske personales vurdering af brugen af udvalgte tilgange jf. figur 21 kan ikke direkte sammenlignes med tilsynets vurdering af den pædagogiske organisering, idet der er forskellig indhold i henholdsvis tilsynets pædagogiske organisering og den organisering, som de udvalgte tilgange består af.

Overordnet viser resultater, som fremgår af Figur 23 en stor grad af tilfredshed overfor den pædagogiske indsats i forhold til interaktionen mellem barn og voksen. 90% af forældrene vurderer, at de er meget tilfredse eller tilfredse med personalets indsats for at få deres barn til at føle sig tryk og glad. 91% af forældrene svarer, at de er meget tilfredse eller tilfredse med den pædagogiske indsats i forhold til personalets omsorg for deres barn.

Tilfredsheden kommer også til udtryk i forældrebesvarelsen ift. personalets modtagelse og afsked overfor både forælder og barn. Det har været et grundvilkår i 2021 for størstedelen af institutionerne, at forældre har afleveret og hentet udenfor, hvilket er en forandring i forhold til tidligere år, og det er derfor bemærkelsesværdigt, at forældrene er så tilfredse med aflevering og afhentning.

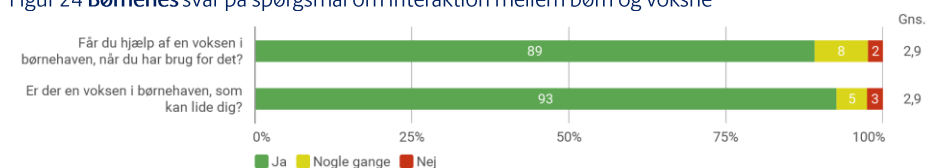
Dagtilbud i Gentofte Kommune har i juni 2021 udarbejdet pjecen "Hvad har vi lært af tiden under coronapandemien, og hvad skal vi holde fast i fremadrettet?"³¹ Pjecen indeholder seks anbefalinger, hvor den 1. anbefaling er at fastholde aflevering og afhentning af børnene udenfor.

Mange daginstitutioner har på baggrund af egne erfaringer og anbefalinger derfor valgt at fastholde aflevering og i nogle tilfælde også afhentning uden for eller uden for stuerne efter coronapandemien.

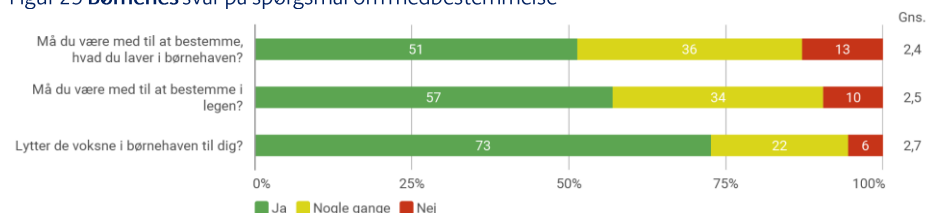
Tiltaget understøttes også af Børne- Undervisningsministeriets opsamling af erfaringer gjort under coronapandemien i danske dagtilbud april – juni 2020.³²

Figurer har fokus på børnenes vurdering af interaktionen og medbestemmelsen.

Figur 24 Børnenes svar på spørgsmål om interaktion mellem børn og voksne

Figur 25 Børnenes svar på spørgsmål om medbestemmelse

Note: Resultaterne er baseret på børnenes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

Børnenes besvarelser viser, at de i overvejende grad oplever, at få hjælp af en voksen, når de har brug for det, og de oplever at have en positiv relation til en voksen i børnehaven jf. figur 39.

Spørgsmålene, der relaterer til medbestemmelse, er ikke helt så positive. Som det fremgår af figur 40, oplever 73% af børnene, at de voksne i børnehaven lytter til dem, men til spørgsmålene om at være med til bestemme, hvad man laver i løbet af dagen og i legen, svarer kun henholdsvis 51% og 57% af børnene, at de har medbestemmelse, mens 13% og 10% af børnene svarer nej til, at de er med til at bestemme. Det kan både handle om medbestemmelse i aktiviteter, rutiner eller leg, som er voksen- eller børneinitieret.

Børnenes medbestemmelse i dagligdagen er et prioriteret udviklingsområde i dagtilbuddene og har senest været drøftet med alle dagtilbud i forbindelse med dialogmø-

³¹ Pjecen Anbefalinger – juni 2021

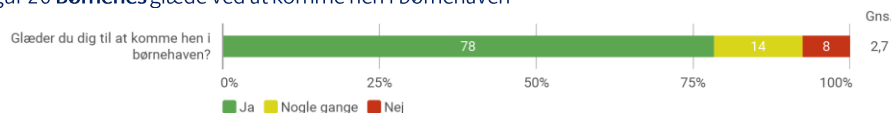
³² Opsamling af erfaringer gjort under Coronapandemien i danske dagtilbud – april til juni 2020. Undersøgelse gennemført af Børne- og Undervisningsministeriet.

det i foråret 2021. Medbestemmelse spiller sammen med den pædagogiske organisering, dannelse og børnesyn. I forbindelse med dialogmøderne 2022 mellem Dagtilbudsledelse og institutionslederne vil der igen være fokus på børns medbestemmelse i de dagtilbud, som har en særlig høj andel børn, som svarer nej på spørgsmålene.

Børnenes trivsel spørgsmål fra Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering og Dialogprofil

Nedenfor fremgår et spørgsmål om generel tilfredshed, som børnene svarer på Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering i 2021.

Figur 26 Børnenes glæde ved at komme hen i børnehaven

Note: Resultaterne er baseret på børnenes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

78% af børnene svarer ja til, at de glæder sig til at komme hen i børnehaven. 14 % af børnene svarer nogle gange, og 8% af børnene svarer nej. I 16 børnehuse svarer alle børnene ja eller ja og nogle gange. De 8%, der svarer nej, er fordelt på 28 børnehuse, hvor der er børn, der svarer nej, her er det mellem én til højst fire børn, der svarer nej. Der er ikke særlige børnehuse, hvor et større antal børn svarer, at de ikke glæder sig til at komme i børnehaven.

Nedenstående tabel viser data fra Dialogprofiler i 2020 og 2021, og angiver pædagogernes vurdering af børnenes trivsel og sundhed.

Tabel 19 Pædagogernes vurdering af børnenes Trivsel og Sundhed.

	Trives godt alt i alt	Glad for at være i dagtilbuddet	Tryk ved de voksne i dagtilbuddet	Er en del af fællesskabet	Er generelt sund og rask
2020	3,8	3,9	3,9	3,8	3,9
2021	3,8	3,9	3,9	3,8	3,9

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021 og 2020. Figurens resultater er baseret på fagpersonalets besvarelser.

Kilde: Rambøll Dialog.

Figuren viser overordnet, at børnenes trivsel ifølge pædagogernes vurdering har været stabil de seneste to år, og børnene vurderes i høj grad til at trives indenfor de fem spørgsmåls kategorier.

Leg

Leg har flere former og formål og er et centralt parameter i børnenes udvikling. Legen er også en arena, hvor børnenes følelser kommer i spil i forbindelse med, at legen udfolder sig. Forskningen viser, at medarbejderne spiller en afgørende rolle i børnenes leg – både når de er aktivt og passivt deltagende. Medarbejdernes fysiske tilstedeværelse og kontakt bidrager til en mere aktiv leg, og forskning viser, at medarbejderne med fordel kan arbejde med konkrete læringsmål i legen. Legen fungerer som en ramme for børnenes sociale interaktion.³³

Nedenfor indgår tre medarbejderspørgsmål fra Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering, som viser, i hvilken grad det pædagogiske personale vurderer brugen af udvalgte tilgange til at understøtte børnenes leg, så legen udvikler sig positivt for alle børn.

92%

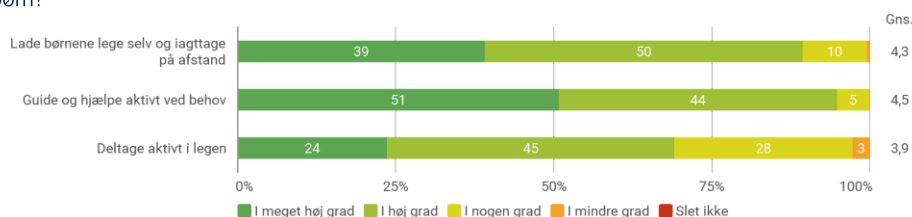
Børnene svarer "ja" eller "nogle gange" til at de glæder sig til at komme i børnehaven

1. Slet ikke
2. I ringe grad
3. I nogen grad
4. I høj grad

Pædagogernes svarkategorier Dialogprofiler, trivsel og sundhed

³³ EVA – Kvalitet i dagtilbud, pointer fra forskning

Figur 27 **Pædagogiske personales** vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: I hvilken grad bruger vi disse udvalgte tilgange til at understøtte børnenes leg, så legen udvikler sig positivt for alle børn?

Note: Resultaterne er baseret på medarbejdernes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

Af Figur 27 fremgår det, at medarbejderne vurderer, at tilgangen "At guide og hjælpe aktivt ved behov" anvendes i højere grad end at "Deltage aktivt i legen" eller at "Lade børnene lege selv og iagttage på afstand".

Når det pædagogiske personale vurderer, at de i høj grad guider og hjælper aktivt ved behov, kan det være udtryk for en understøttende tilgang til børns leg, hvor det pædagogiske personale f.eks. er opmærksomme på at hjælpe i eventuelle konflikter mellem børnene og skabe deltagelsesmuligheder for alle børn.

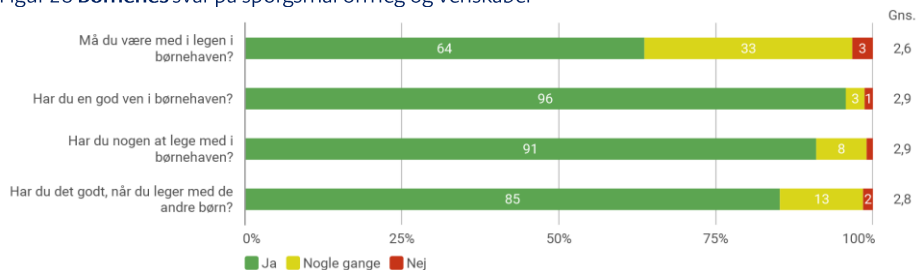
Medarbejdervurderingerne understøtter data fra de pædagogiske tilsyn, hvor det overordnet observeres, at det pædagogiske personale i højere grad interagerer i legen efter behov jf. afsnit om Tilsyn side 21.

Forskningen peger på, at kvaliteten i dagtilbud øges, når det pædagogiske personale kommer tættere på børnenes leg – både hvor medarbejderne deltager som aktiv del, og hvor pædagogerne er tæt på børnenes egne lege.³⁴ Det er et fortsat udviklingsområde, at de pædagogiske medarbejdere har fokus på de forskellige tilgange til at understøtte børns leg, og at medarbejderne udvikler deres lege-faglighed.

Børnenes vurdering af venskab og leg

Nedenfor indgår fire spørgsmål fra Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering, som viser hvordan børnene vurderer legen og venskaber i børnehaven.

Figur 28 **Børnenes** svar på spørgsmål om leg og venskaber

Note: Resultaterne er baseret på børnenes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

Det fremgår af figuren, at børnene i overvejende grad svarer, at de har en god ven og har nogen at lege med i børnehaven. Børnene svarer også i overvejende grad, at de har det godt, når de leger med andre børn.

Besvarelsene er knap så positive i forhold til spørgsmålet om "Må du være med i legen i børnehaven?", hvor kun 64% af børnene svarer ja, mens 33% svarer nogle gange, og 3% svarer nej. Svaret kan forklares med, at børnene nogle gange oplever at blive afvist af andre børn i en leg. Samtidig viser de andre spørgsmål, at børnene i overvejende grad har nogen at lege med i børnehaven. Det er dog et opmærksomhedspunkt for de pædagogiske medarbejdere at arbejde med, at mange børn har denne oplevelse. Man kan f.eks. arbejde med, at børnene lærer at spørge, om de må have en bestemt rolle i en leg i stedet for at spørge, om de må være med.³⁵

³⁴ EVA – Kvalitet i dagtilbud, pointer fra forskning (s. 23)

³⁵ EVA – Tema #17 – Leg for børn (s. 7)

Rutineprægede situationer og aktiviteter

Rutineprægede situationer finder sted i dagtilbud hver dag – ved måltiderne, i samlingerne, i sove- og hvilesituationerne, i garderoben, når der hentes og bringes, ved bleskift og toiletbesøg mv.

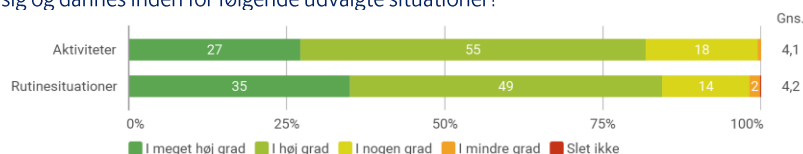
Aktiviteterne er typisk afgrænsede i tid og sted og kan have fokus på et eller flere områder i den pædagogiske læreplan. Rutineprægede situationer og aktiviteter, der udføres i et læringsmiljø af høj kvalitet, bidrager til børns læring, udvikling og trivsel.

De rutineprægede situationer har en socialiserende funktion og bidrager til børnenes sproglige og kommunikative udvikling, såvel som at det er med til at lære det enkelte barn at indgå i et socialt samspil.

Samlingen kan bruges til at understøtte deltagelse, medbestemmelse og demokrati-forståelse hos børn og er med til at forme og styrke børns demokratiske dannelse. De forskellige elementer, der går igen i hverdagen, er med til at aktivere børnene og give dem mulighed for at udforske forskellige materialer f.eks. ved måltiderne, når børnene er kreative, eller når børnene er på legepladsen.³⁶ Bleskift er en anledning til f.eks. sproglig stimulering eller sprogarbejde med barnet. I garderoben, i overgangen til at man går på legepladsen, kan der arbejdes med selvhjulpenhed og finmotoriske kompetencer i forbindelse med selv at tage tøj på.

Nedenfor indgår to udvalgte spørgsmål, som medarbejderne har svaret på i Den Pædagogisk Læringsmiljøvurdering, som handler om et pædagogisk læringsmiljø hele dagen fordelt på udvalgte situationer.

Figur 29 **Pædagogiske personales** vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: I hvilken grad skaber vi et pædagogisk læringsmiljø for alle børn, hvor børnene får de bedste betingelser for at trives, lære, udvikle sig og dannes inden for følgende udvalgte situationer?

Note: Resultaterne er baseret på medarbejdernes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

Ovenstående figur viser, at 82% af medarbejderne svarer, at de i meget høj eller høj grad skaber et pædagogisk læringsmiljø for alle børn inden for situationen "Aktiviteter". 18% svarer i nogen grad. I vurderingen af egen praksis i forbindelse med rutineprægede situationer, svarer 84% af medarbejderne i meget høj grad eller i høj grad.

Selve spørgsmålet, som de pædagogiske medarbejdere skal vurdere, er komplekst og indeholder flere kvalitetsparametre. Svarene kan indikere, at det pædagogiske personale har gjort sig overvejelser omkring det pædagogiske læringsmiljø for alle børn hele dagen og i kraft af den styrkede læreplan har øje for de mange aspekter i rutinerne og aktiviteterne, der skal til for at skabe de bedste betingelser for alle børn. Det er således et løbende fokusområde, og forventningen er, at resultatet afspejler den pædagogiske refleksion, som skal være til stede ved så betydeligt et spørgsmål.

Forældresamarbejde

Et velfungerende forældresamarbejde forudsætter gode relationer mellem forældrene og de pædagogiske medarbejdere. Et godt forældresamarbejde kan forbedre barnets læringsmiljø og bidrager til at skabe et dagtilbud af højere kvalitet, hvor børnene trives.

Forældresamarbejdet styrkes ved, at hjemmet og dagtilbuddet udveksler unik viden om barnet, og en tillidsfuld kommunikation og fælles sprog er nøglen til et godt samarbejde.³⁷

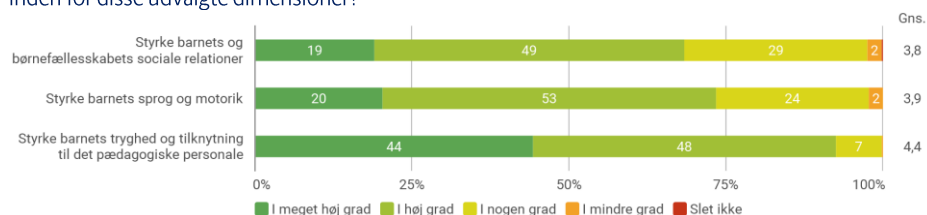
³⁶ EVA – Kvalitet i dagtilbud, pointer fra forskning

³⁷ EVA – Kvalitet i dagtilbud, pointer fra forskning

Der har i Gentofte Kommune i flere år været arbejdet med forældresamarbejdet bl.a. igennem opgaveudvalget Forældresamarbejde i Gentofte 0-6 år fra 2016, som udarbejdede en række anbefalinger, der er vedtaget af Kommunalbestyrelsen i 2017. Der blev i den forbindelse bl.a. udarbejdet en folder "Vigtigt at vide om dagtilbud i Gentofte Kommune", som nye forældre i dagtilbud får. Folderen er en introduktion til, hvad et dagtilbud i Gentofte Kommune kan tilbyde, og hvordan forældrene kan bidrage til en god start for deres barn i dagtilbuddet.

I nedenstående indgår de spørgsmål fra Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering, hvor det pædagogiske personale vurderer, om de lykkes med at gøre forældrene til aktive medspillere om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse inden for tre udvalgte dimensioner.

Figur 30 **Pædagogiske personales** vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: I hvilken grad lykkes vi med, at forældrene er aktive medspillere om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse inden for disse udvalgte dimensioner?

Note: Resultaterne er baseret på medarbejdernes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

Vilkårene for forældresamarbejdet har været anderledes under coronapandemien, da hverdagen har fungeret under restriktioner. F.eks. fordi der har været aflevering og afhentning udenfor – og på en del institutioner ved lågen – (jf. s.44). Endvidere har det i størstedelen af perioden ikke har været muligt at afvikle fysiske forældremøder, mange nødvendige samtaler er taget over teams m.v. Forældresamarbejdet generelt og konkret omkring det enkelte barn har således været anderledes i en lang periode. Resultaterne ovenfor bør ses i dette lys.

Til spørgsmålet om samspillet med forældre i forhold til at styrke barnets tryghed og tilknytning til det pædagogiske personale svarer 92% i meget høj grad eller i høj grad med en gennemsnitsscore på 4,4.

I forhold til samspillet mellem pædagogisk personale og forældre omkring at styrke barnets og børnefællesskabernes sociale relationer er vurderingen noget lavere i og med, at der kun er 68%, der svarer i meget høj grad eller i høj grad, mens 29% vurderer, 'i nogen grad'.

Spændet for de 55 børnehuse på svarene i meget høj grad og i høj grad er mellem 27% og 100%. I seks ud af de 55 børnehuse svarer 100% af det pædagogiske personale i meget høj grad eller i høj grad til spørgsmålet. Der er 11 børnehuse, hvor 6%-25% af de pædagogiske personaler har svaret i mindre grad og ét børnehus, hvor en enkelte medarbejder har svaret slet ikke. Der bør lokalt, ift. de sidstnævnte børnehuse, arbejdes ledelsesmæssigt med det pædagogiske personale ift. samspillet mellem det pædagogiske personale og forældre ift. at have forældrene med som aktive medspillere i at styrke barnets og børnefællesskabernes sociale relationer.

Spørgsmål ift. at aktivere forældrene i arbejdet med at styrke barnets sprog og motorik ligger på samme niveau - 73% af det pædagogiske personale vurderer på disse områder, at de har formået at få gjort forældrene til aktive medspillere i enten meget høj grad eller i høj grad, mens 24% svarer i nogen grad. Der er 10 børnehuse, hvor der i børnehuset er pædagogiske personale der svarer i mindre grad. De spænder mellem 6-20% af besvarelserne fra børnehuset, men dækker kun over én medarbejder hvert sted.

Det forventes, at en genetablering af de samarbejds muligheder der var før coronapandemien vil føre til en forbedring af disse resultater.

50%

**Meget tilfredse
2021**

39%

**Meget tilfredse
2019**

Forældretilfredshed samlet set i 2021 og 2019. Kategorien "meget tilfreds"

Forældrenes vurdering af forældresamarbejdet

Nedenfor indgår tre udvalgte spørgsmål, som forældrene har svaret på i Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering, der handler om forældresamarbejdet.

Figur 31 Forældres overordnede tilfredshed med dagtilbuddet

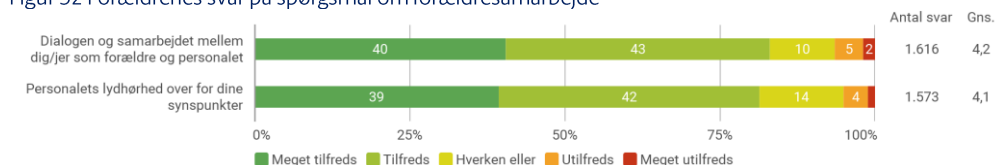
Note: Resultaterne er baseret på forældrenes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

Forældretilfredsheden i 2021 samlet set med ens barns dagtilbud er 88% meget tilfredse eller tilfredse. Der er til spørgsmålet en gennemsnitsscore på 4,3. Det vil sige en relativ høj forældretilfredshed.

I 2019 indeholdt Leg og Læringsmiljøvurderingen et tilsvarende spørgsmål. Til sammenligning svarede kun 39 % af forældrene her, at de var meget tilfredse. Der er således tale om en markant stigning i andelen af forældre, der er meget tilfredse.

Figur 32 Forældrenes svar på spørgsmål om forældresamarbejde

Note: Resultaterne er baseret på forældrenes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

Af Figur 32 fremgår det, at 83% af forældrene er meget tilfredse eller tilfredse med dialogen mellem forældre og personalet, 10% svarer hverken eller, og 7% er utilfredse eller meget utilfredse. Spændet for de 55 børnehuse på svarene i meget høj grad og i høj grad er mellem 50% og 100%. I fire ud af de 55 børnehuse svarer 100% af forældrene i meget høj grad eller i høj grad til spørgsmålene. Ud af de 55 børnehuse er der tre børnehuse, hvor over 25% af forældrene svarer, at de er meget utilfredse eller utilfredse.

81% af forældrene tilkendegiver i meget høj grad eller i høj grad, at personalet er lydhøre overfor deres synspunkter. Spændet for de 55 børnehuse på svarene i meget høj grad og i høj grad, er mellem 52% og 100%. I fire ud af de 55 børnehuse svarer 100% af forældrene i meget høj grad eller i høj grad til spørgsmålet. Ud af de 55 børnehuse er der et enkelt børnehus, hvor over 25% af forældrene svarer, at de er meget utilfredse eller utilfredse.

De situationer, hvor forældrene ikke oplever dialog og samarbejde mellem forældre og personale, håndteres lokalt i institutionen. I særlige tilfælde inddrages Dagtilbud i håndteringen.

Svarene fra Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering understøtter dog, at der har været generelt godt samspil med forældrene, og at forældrene har bakket op og støttet op omkring de rammer, der har været for institutionerne i coronaperioden. Der vurderes, at forældresamarbejdet er på et tilfredsstillende niveau, men særligt forældrebesvarelserne indikerer, at forældresamarbejdet for nogle institutioners tilfælde har været udfordret i 2021.

Forældrenes tilfredshed, spørgsmål fra Dialogprofil

Nedenfor fremgår forældres svar på de tre spørgsmål i den årlige Dialogprofil, som også omhandler forældrenes tilfredshed. I Tabel 20 oplyses det gennemsnitlige svar for alle forældre i perioden 2020 til 2021. Figur 33 og Figur 34 indeholder svar fra forældre til de toårige og fem-seksårige hhv. til piger og drenge 2020 og 2021.

1. Slet ikke
2. I ringe grad
3. I nogen grad
4. I høj grad

Forældrenes svarkategorier
Dialogprofiler, forældretilfredshed

Tabel 20 Forældretilfredshed med dagtilbuddet for alle i gennemsnit 2020-2021

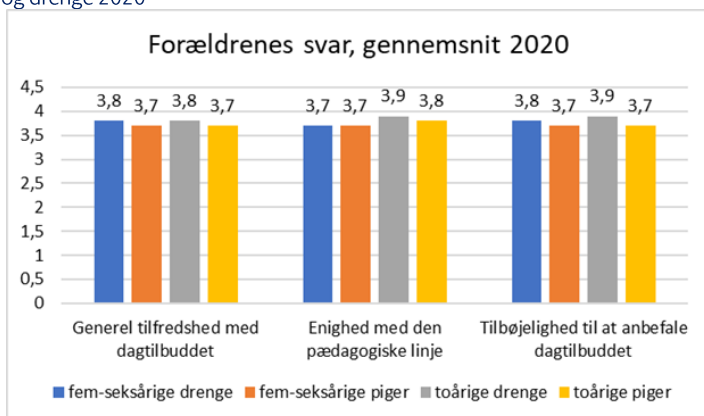
	Enighed med den pædagogiske linje	Generel tilfredshed med dagtilbuddet	Tilbøjelighed til at anbefale dagtilbuddet
2020	3,7	3,8	3,8
2021	3,8	3,8	3,8

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021 og 2020.

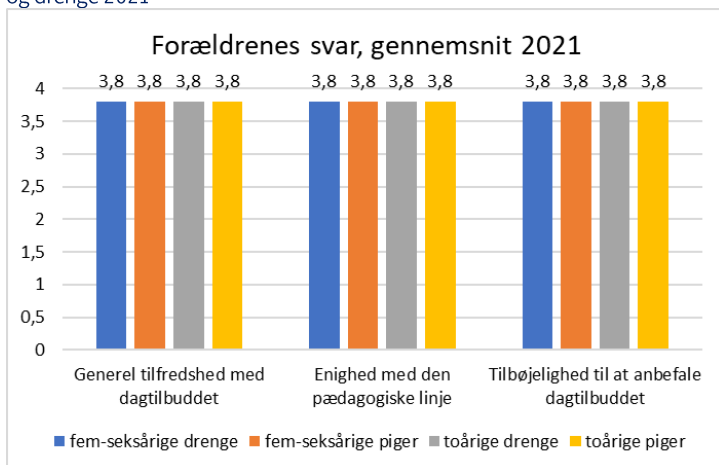
Kilde: Rambøll Dialog.

Der scores for alle tre spørgsmål i Dialogprofilen om tilfredshed og den pædagogiske linje 3,8 ud af en skala på 4 i 2021. Det vurderes at være et meget tilfredsstillende niveau, og det er på niveau med 2020.

Figur 33 Forældretilfredshed generelt og med pædagogisk linje for de toårige og fem-seksårige hhv. til piger og drenge 2020

Figur 34 Forældretilfredshed generelt og med pædagogisk linje for de toårige og fem-seksårige hhv. til piger og drenge 2021

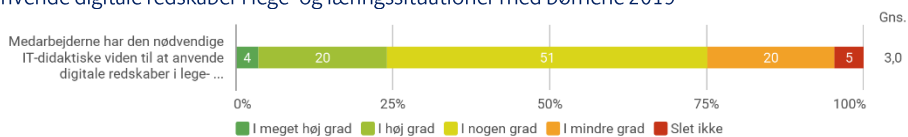
Det fremgår af figurer ovenfor, at der er ikke forskel i på forældrenes besvarelser set i forhold til børnenes køn og alder. Hvor forældrene i 2021 konsekvent er på en gennemsnitscore på 3,8 ud af 4 i 2021, ses lettere udsving på forældrenes gennemsnitlige svar i 2020, med udsving i gennemsnitsscoren mellem aldersgrupperne og køn i spændet mellem 3,7 og 3,9

Digitalisering

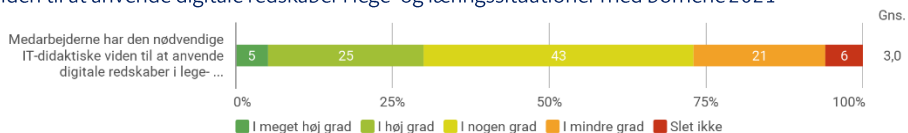
Digitalisering er ikke et af temaerne, som behandles under kvalitetselementet Proceskvalitet hos EVA eller andre aktører, der forsker på området. Men da digitalisering de seneste år har været i fokus på dagtilbudsområdet i Gentofte Kommune, og Kommunalbestyrelsen i 2018 vedtog Digitaliseringsplanen, som området også arbejder med, er temaet inddraget i Kvalitetsrapporten.

Nedenfor fremgår to udvalgte spørgsmål om digitalisering, som medarbejderne har svaret på i hhv. Lege- og Læringsmiljøvurderingen i 2019 og i Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering i 2021.

Figur 35 **Pædagogernes** svar på spørgsmål om medarbejderne har den nødvendige IT-didaktiske viden til at anvende digitale redskaber i lege- og læringsituationer med børnene 2019

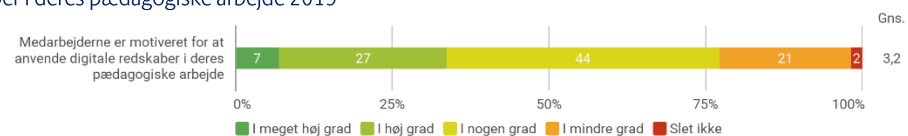
Figur 36 **Pædagogiske personales** svar på spørgsmål om medarbejderne har den nødvendige IT-didaktiske viden til at anvende digitale redskaber i lege- og læringsituationer med børnene 2021

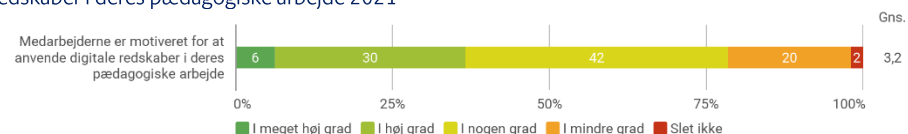
Note: Resultaterne er baseret på medarbejdernes besvarelser.

Kilde: Lege og læringsmiljøvurderingen 2019 og Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering 2021

Figur 37 **Pædagogernes** svar på spørgsmål om medarbejderne er motiveret for at anvende digitale redskaber i deres pædagogiske arbejde 2019

Figur 38 **Pædagogiske personales** svar på spørgsmål om medarbejderne er motiveret for at anvende digitale redskaber i deres pædagogiske arbejde 2021

Note: Resultaterne er baseret på medarbejdernes besvarelser.

Kilde: Lege og læringsmiljøvurderingen 2019 og Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering 2021

Det fremgår af Figur 35 til Figur 38, at der i perioden er en lidt større andel, der svarer i meget højere grad eller i høj grad i 2021 i forhold til 2019 ift. at have fornøden viden og motivation til at arbejde på digitalt med børnene. Andelen af medarbejdere, som i nogen grad, i mindre grad eller slet ikke oplever at have viden og motivation er faldet tilsvarende. Den gennemsnitlige score har ikke ændret sig.

Dagtilbud har siden 2019 arbejdet med digitalisering som fokus via dialogmøderne i 2020 og en digital konsulent, der har stået til rådighed med workshops, institutionsbesøg mv, når det har været muligt under coronapandemien. Det er positivt, at lidt højere andel medarbejdere nu svarer i meget høj grad eller i høj grad, men Dagtilbud havde derfor håbet og forventet et bedre resultat. Der vil fortsat være fokus på den digitale indsats i de kommende år.

Coronapandemien har begrænset mulighederne for at mødes fysisk til workshops. Der har løbende været givet inspiration til digitale lege- og læringsaktiviteter i Dagtilbudsnyt. Der har ligeledes for en gruppe på otte institutioner været afholdt First LEGO League for de kommende skolebørn i 2021.

Som opfølgning på dagtilbudsområdets erfaringer under Corona har Dagtilbud modtaget midler til at uddele 100 PC'er til området til understøttelse af mere fleksible arbejdsgange, herunder hjemmearbejde, ligesom det også giver mulighed for at afvikle møder med forældre over Teams.

Dagtilbud og institutionslederne har siden 2019 haft en forventningsplatform som grundlag for arbejdet med digitale indsatser. Idéen med forventningsplatformen har været at give dagtilbuddene et tydeligt billede af Dagtilbudsområdets forventninger til

100

PC'ere mere til området til at understøtte fleksible arbejdsgange og møder med forældre.

digitaliseringskompetencer i institutionen – herunder hvordan der skelnes mellem kompetencer, der omhandler hhv. pædagogik/didaktik ift. digitalisering og kompetencer, og hvornår det omhandler det tekniske udstyr. På den måde bliver det mere tydeligt, hvilke målrettede digitale initiativer, institutionen skal arbejde videre med.

Dagtilbuds ledelse har årlige dialogmøder med dagtilbudslederne. I 2020 har bl.a. digitaliseringsplatformen dannet grundlag for dialogen.

Forventningen er, at institutionerne over den kommende periode, bliver endnu mere bevidste om deres digitale kompetencer, og hvordan de kan bruge IT-didaktik i læringsmiljøerne.

Dagtilbud har i 2020 implementeret AULA som kommunikationsredskab mellem dagtilbud og hjem. En platform som også sikrer en kontinuitet for forældrene i forbindelse med overgangen til skolen.

6 RESULTATKVALITET

Resultatkvalitet handler om, hvad børnene får ud af at gå i dagtilbud. Det omhandler børnenes trivsel, læring og udvikling – både kognitivt, socialt og motorisk.³⁸ Børnenes sproglige kompetencer indgår også i resultatkvaliteten.

Børn udvikler deres sociale kompetencer, når de er i relation til voksne og andre børn og kan etablere og vedligeholde positive interaktioner. Det betyder også, at de skal lære at samarbejde, løse konflikter og regulere deres følelser og adfærd og vise empati for andre. Dette udvikles blandt andet via legen med de andre børn, når de indgår i venskaber og børnefællesskaber, og børnene guides gennem deres interaktioner med de pædagogiske medarbejdere. Høj kvalitet i interaktionerne mellem børn og voksne fremmer børnenes sociale kompetencer.³⁹ Børn udvikler sig følelsesmæssigt og socialt, når de indgår i relationer til jævnaldrende, og et positivt socialt miljø i børnegruppen er afgørende for børnenes udvikling af sociale kompetencer.

Strukturerede og eksplicitte læringsaktiviteter fremmer alle børns faglige kognitive færdigheder.

En styrkelse af børnenes arbejdshukommelse er vigtig for udviklingen af deres faglige kognitive færdigheder. Børns tidlige udvikling af faglige kognitive færdigheder kan påvirke deres læring fremadrettet, når de kommer i skole. Skoleparathed anses som en central resultatvariabel til måling af kvalitet og succesfulde indsatser i dagtilbud, da det omhandler faktorer både inden for børnenes sociale udvikling og inden for børnenes kognitive udvikling. Høj kvalitetsdagtilbud og tidlig indsats øger børns skoleparathed.⁴⁰

Til at afdække de sociale kompetencer, faglige kognitive færdigheder og skoleparathed er der i nedenstående valgt at tage afsæt i de seks læreplanstemaer, som også Dialogprofilen er struktureret ud fra:

- Alsidig personlig udvikling.
- Kultur, æstetik og fællesskab.
- Natur, udeliv og science.
- Social udvikling.
- Krop, sanser og bevægelse.
- Kommunikation og sprog.

I Gentofte Kommune udarbejdes årligt en vurdering af det enkelte barns kompetencer og færdigheder i forbindelse med Dialogprofilen. Vurderingerne anvendes til at give et billede af børnenes færdigheder og udviklingspotentialer blandt andet i forhold til sociale kompetencer, faglige kognitive færdigheder og skoleparathed. Det er primært data fra Dialogprofilen samt data om sprog og motorik fra sprog og motorikvurderingerne af de enkelte børn, der samlet set giver et billede af resultatkvaliteten, som indgår i indeværende kapitel 6.

Der er desuden medtaget enkelte data fra Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering specifikt i forhold til de seks læreplanstemaer, når det vurderes at give mening.

Børnenes kompetencer og færdigheder, Dialogprofil

I dette afsnit indgår data om børnenes færdigheder baseret på pædagogernes vurderinger i Dialogprofilen. Vurderingerne har primært til formål at understøtte dialog og refleksion i en samtale mellem dagtilbud og forældre jf. beskrivelse om Dialogprofiler side 16. Sværskalaen for spørgsmålene beror på en mestringsskala, som ses i tekstboksen til højre.

EVA's kvalitetselementer

1. Kan ikke endnu
2. Kan med hjælp
3. Kan næsten selv
4. Kan

Pædagogernes svarkategorier
Dialogprofiler, kompetencer

³⁸ EVA – Kvalitet i dagtilbud – pointer fra forskning, s. 4

³⁹ EVA – Kvalitet i dagtilbud – pointer fra forskning s. 39

⁴⁰ EVA – kvalitet i dagtilbud – pointer fra forskning s. 42-44

Tabel 21 Pædagogernes vurdering af børnenes kompetencer og færdigheder 2021 fordelt på alder

	Alsidig personlig udvikling	Social udvikling	Kommunikation og sprog	Krop, sanser og bevægelse	Natur, udeliv og science	Kultur, æstetik og fællesskab	Antal Besvarelser
9-14 mdr.	3,7	3,7	3,3	3,4	3,4	3,4	212
2-års alderen	3,5	3,5	3,4	3,5	3,4	3,4	594
3-års alderen	3,4	3,4	3,3	3,6	3,4	3,4	605
4-års alderen	3,4	3,4	3,3	3,6	3,4	3,5	475
5-6-års alderen	3,6	3,6	3,6	3,8	3,7	3,7	756

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021. Figurens resultater er baseret på fagpersonalets besvarelser.

Kilde: Rambøll Dialog.

Tabel 21 viser resultater for de seks læreplanstemaer i Dialogprofilen fordelt på alder. Tabellen viser samtidig antal vurderinger på det enkelte alderstrin.

Det fremgår af gennemsnitsresultaterne, at børnene i 5-6-årsalderen vurderes højere på mestringsskalaen på alle alderstrin og temaer undtaget alsidig personlig- og social udvikling hvor børn 9-14 måneder vurderes en anelse højere.

I de næste afsnit uddybes resultaterne fra de pædagogiske medarbejders vurderinger af børnenes færdigheder indenfor de seks læreplanstemaer med data fra Dialogprofilen samt med data fra Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering.

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse og relaterer til følgende to mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering⁴¹.

Figur 39 Dialogprofil, pædagogernes vurdering af børnenes alsidige personlige udvikling 2020 og 2021, gennemsnit

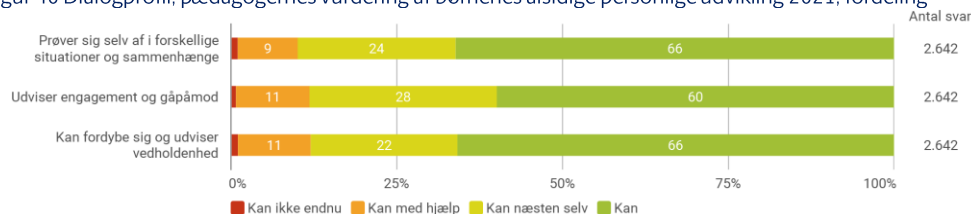
Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021 og 2020. Figurens resultater er baseret på fagpersonalets besvarelser.

Kilde: Rambøll Dialog.

Af Figur 39 fremgår gennemsnittet af medarbejdernes vurdering af børnenes færdigheder inden for temaet Alsidig personlig udvikling i 2020 og 2021. Også for dette tema er gennemsnittet de to år på niveau.

⁴¹ Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold, 2018 (s.36-37)

Figur 40 Dialogprofil, pædagogernes vurdering af børnenes alsidige personlige udvikling 2021, fordeling

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021. Figurens resultater er baseret på fagpersonalets besvarelser.

De præcise spørgsmålsformuleringer afhænger af den valgte aldersversion.

Kilde: Rambøll Dialog.

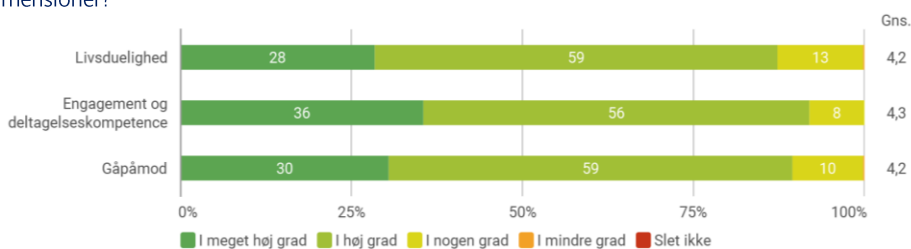
Af Figur 40 fremgår pædagogernes vurderinger i svarkategorier i 2021 inden for temaet. Fagpersonalets besvarelser er rimeligt ens inden for svarkategorierne, hvor mindst 88% af personalet vurderer børnenes færdigheder i kategorien "kan" eller "kan næsten selv". I kategorien "kan med hjælp" befinder mellem 9% og 11% af vurderingerne sig, mens 1% eller derunder ved hvert spørgsmål vurderes til ikke at kunne endnu.

Af baggrundsdata fremgår det, at en lidt større andel af børn i alderen 2 – 4 år vurderes med færre færdigheder end ved 9-14 mdr. samt 5-6-årsalderen. Der er dog ikke tale om en signifikant forskel.

Pædagogisk Læringsmiljøvurdering, pædagogiske personale

Nedenfor fremgår det pædagogiske personales svar på spørgsmål i Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering, som omhandler udvikling af alsidig personlig udvikling.

Figur 41 Pædagogiske personales vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: I hvilken grad understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling inden for følgende dimensioner?

Note: Resultaterne er baseret på medarbejdernes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

Data i Figur 41 indikerer en høj kvalitet i forhold til personalets vurdering af læringsmiljøets mulighed for at understøtte børnenes personlige udvikling - mellem 87% og 92% svarer i meget høj grad eller høj grad på de tre spørgsmål⁴².

På baggrund af medarbejdernes vurderinger af børnenes færdigheder indenfor teamet Alsidig personlig udvikling samt forældrenes vurderinger af det pædagogiske læringsmiljøes understøttelse inden for samme tema, vurderes resultatet til at være tilfredsstillende.

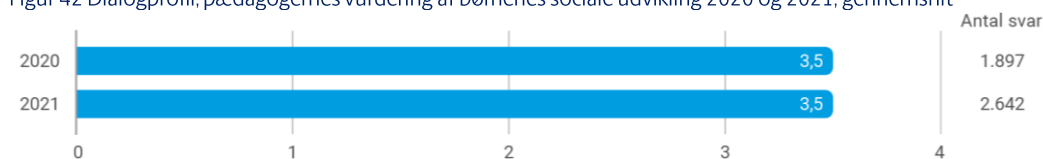
⁴² Medarbejdervurderingen af det pædagogiske læringsmiljø jf. figur 41 kan ikke direkte sammenlignes med tilsynets vurdering af den pædagogiske organisering, idet der formodes at være forskelligt indhold i henholdsvis tilsynets pædagogiske organisering og den organisering, som medarbejderne vurderer på baggrund af.

Social Udvikling

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m. Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling relaterer til følgende to pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse⁴³.

Figur 42 Dialogprofil, pædagogernes vurdering af børnenes sociale udvikling 2020 og 2021, gennemsnit

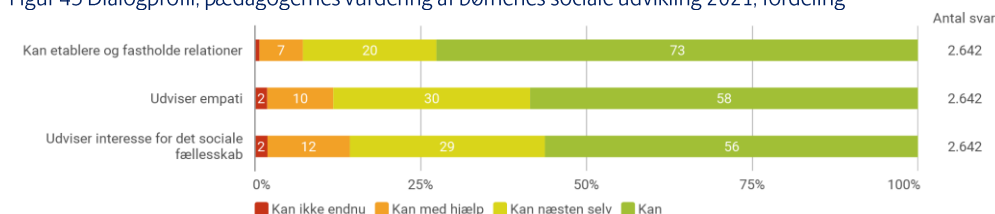

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021 og 2020. Figurens resultater er baseret på fagpersonalets besvarelser.

Kilde: Rambøll Dialog.

Ovenstående Figur 42 viser gennemsnittet af pædagogernes vurderinger af børnenes færdigheder inden for temaet Social udvikling. 2021 er på niveau med 2020.

Figur 43 Dialogprofil, pædagogernes vurdering af børnenes sociale udvikling 2021, fordeling

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021. Figurens resultater er baseret på fagpersonalets besvarelser. De præcise spørgsmålsformuleringer afhænger af den valgte aldersversion.

Kilde: Rambøll Dialog.

Ovenstående Figur 43 viser pædagogernes vurderinger i 2021 af børnenes sociale udvikling fordelt på svarkategorier. Pædagogerne vurderer, at 93% af børnene kan eller næsten selv kan etablere og fastholde relationer, mens 7% af børnene kan med hjælp. 1%, hvilket svarer til 26 børn i alt, vurderes til ikke at kunne etablere og fastholde relationer endnu.

I forhold til at udvise empati og udvise interesse for det sociale fællesskab vurderes henholdsvis 88% og 85% af børnene at kunne eller næsten kunne dette. Henholdsvis 10% og 12% af børnene vurderes til at kunne med hjælp, mens 52 børn (2%) ved begge spørgsmål vurderes til ikke at kunne endnu.

Af baggrundsdata fremgår det for alle tre enkeltspørgsmål, at gruppen af børn, der vurderes til ikke at kunne endnu i forhold til den sociale udvikling, er lavest i 5-6-års alderen. Det kan være et udtryk for, at det pædagogiske personale arbejder målrettet med en indsats i forhold til det enkelte barn i samarbejde med forældrene, når vurderingen tidligere i børnenes liv giver anledning hertil.

Det pædagogiske personale arbejder bl.a. med læreplansteamet Social udvikling i forbindelse med indsatsen "Fri for mobberi", som har fokus på børnefællesskabet.

Forskning fra EVA peger på, at der opstår et positivt børnefællesskab, når de voksne støtter børnene i at lytte, samarbejde, tage ansvar for egne handlinger og undgår at

⁴³ Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold, 2018 (s.38-39)

skade eller såre andre børn og giver børnene redskaber til at løse konflikter. I den sammenhæng peger forskningen på, at det generelt er mere konstruktivt at arbejde med hele børnegruppen frem for at fokusere på det enkelte barn. Det enkelte barn kan dog også have et behov for støtte⁴⁴.

Pædagogisk Læringsmiljøvurdering, forældrene

Nedenfor indgår udvalgte spørgsmål, som forældrene har svaret på i Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering, der omhandler personalets indsats for at udvikle barnets sociale kompetencer.

Figur 44 Forældrenes svar på spørgsmål personalets indsats for at udvikle barnets sociale kompetencer

Note: Resultaterne er baseret på forældrenes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

Af Figur 44 fremgår det, at 88% af forældrene er meget tilfredse eller tilfredse med personalets indsats for at udvikle barnets sociale kompetencer. 3% af forældrene er utilfredse med personalets indsats for at udvikle deres barns sociale kompetencer, hvilket svarer til 47 forældre ud af de 1.573 forældre, som har svaret. Under 1% af forældrene er meget utilfredse. Af baggrundsdata fremgår det, at der er fem børnehuse, hvor under 75% af forældrene svarer meget tilfreds eller tilfreds.

På baggrund af såvel pædagogernes vurdering af børnene og forældrenes vurdering af personalets indsats for at udvikle børnenes sociale kompetencer, vurderes resultatet til at være tilfredsstillende. Dog er der enkelte børnehuse, der bør have et særligt fokus på forældrenes tilfredshed med personalets indsats for at udvikle barnets sociale kompetencer. Dagtilbud vil drøfte dette specifikt med disse børnehuse.

88%

af forældrene er "meget tilfredse" eller "tilfredse" med personalets indsats for at udvikle barnets sociale kompetencer

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det pædagogiske arbejde skal tage udgangspunkt i følgende to pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber⁴⁵.

Figur 45 Dialogprofil, pædagogernes vurdering af børnenes kommunikation og sprog 2020 og 2021, gennemsnit

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021 og 2020. Figurens resultater er baseret på fagpersonalets besvarelser.

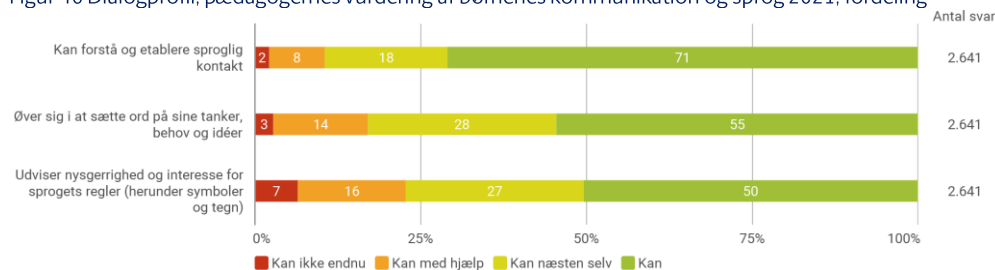
Kilde: Rambøll Dialog.

Figur 45 viser gennemsnittet af pædagogernes vurdering af børnenes færdigheder indenfor temaet i 2020 og 2021. Der er ingen forskel i den gennemsnitlige vurdering de to år.

⁴⁴ EVA s. 39

⁴⁵ Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold, 2018 (s.40-41)

Figur 46 Dialogprofil, pædagogernes vurdering af børnenes kommunikation og sprog 2021, fordeling

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021. Figurens resultater er baseret på fagpersonalets besvarelser. De præcise spørgsmålsformuleringer afhænger af den valgte aldersversion.

Kilde: Rambøll Dialog.

Figur 46 viser pædagogernes vurderinger i 2021 inden for temaet i svarkategorier. Pædagogerne vurderer, at 89% af børnene kan eller næsten selv kan forstå og etablere sproglig kontakt, mens 8% af børnene kan med hjælp. 2% af børnene, hvilket svarer til 52 børn, vurderes til ikke at kunne forstå og etablere sproglig kontakt i forhold til de aldersspecifikke indikatorer endnu.

Ved spørgsmålet om børnenes evne til at øve sig i at sætte ord på tanker, behov og ideer vurderes 83% af børnene til at kunne eller næsten selv at kunne. 14% vurderes til at kunne med hjælp, mens 3%, hvilket svarer til 79 børn, vurderes til ikke at kunne endnu. Færdigheden at udvise nysgerrighed og interesse for sprogets regler fordeler sig lidt anderledes, idet 7%, hvilket svarer til 184 børn, vurderes til ikke at kunne endnu, mens 16% vurderes til at kunne med hjælp. 77% af børnene vurderes til at kunne eller næsten selv kunne.

Af baggrundsdata fremgår, at den største andel af de børn, der vurderes til ikke at kunne endnu er i alderen 9-14 mdr., men også børn i 3-årsalderen repræsenterer en større andel af børn, der ikke kan endnu end f.eks. børn i 5-6-årsalderen, hvor børnene vurderes til i højere grad at have færdighederne. Data viser således, at vurderingen af børnenes færdigheder i forhold til at udvise nysgerrighed og interesse for sprogets regler stiger med alderen til et fint niveau. Dette kan både være udtryk for det pædagogiske arbejde der pågår, samt at børn udvikler sproglige færdigheder i forskelligt tempo, men måske også fordi det kan være svært for pædagogerne at vurdere netop dette spørgsmål i forhold til de helt små børn.

De enkelte børnehuse kan med fordel sammenholde medarbejdernes vurdering af børnenes kompetencer inden for kommunikation og sprog fra Dialogprofilen med sprogvurderingerne af børn i 3-års- og 5 årsalderen.

På baggrund af pædagogernes vurdering i Dialogprofilen finder Dagtilbud ikke anledning til at igangsætte yderligere centrale indsatser, end dem der allerede er i gang. Der fremgår afsnittet om sprogvurderinger på side 64, hvor også data fra sprogvurderingerne fremgår.

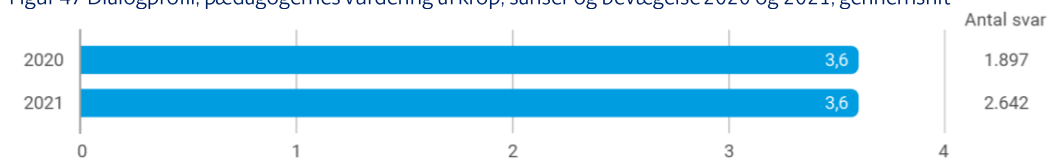
Krop, sanser og bevægelse

Læringsmiljøet i dagtilbuddet skal give alle børn mulighed for at deltage i fællesskaber, aktiviteter og leg, og det pædagogiske personale skal motivere børn til at bevæge sig ved selv at vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse. Det pædagogiske arbejde relaterer til følgende to pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krop og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse⁴⁶.

Figur 47 Dialogprofil, pædagogernes vurdering af krop, sanser og bevægelse 2020 og 2021, gennemsnit

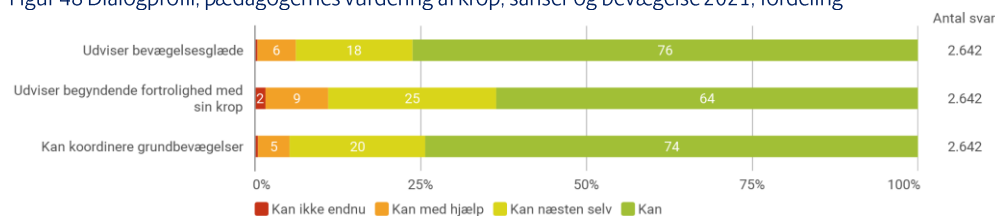

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021 og 2020. Figurens resultater er baseret på fagpersonalets besvarelser.

Kilde: Rambøll Dialog.

Ovenstående viser gennemsnittet af pædagogernes vurdering af børnenes færdigheder indenfor temaet krop, sanser og bevægelse i 2020 og 2021. Niveaulet er uforandret i de to år.

Figur 48 Dialogprofil, pædagogernes vurdering af krop, sanser og bevægelse 2021, fordeling

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021. Figurens resultater er baseret på fagpersonalets besvarelser. De præcise spørgsmålsformuleringer afhænger af den valgte aldersversion.

Kilde: Rambøll Dialog.

Figur 48 viser pædagogernes vurderinger i 2021 inden for temaet. Pædagogerne vurderer, at 94% af børnene kan eller næsten selv kan udvise bevægelsesglæde, mens 6% af børnene kan med hjælp. Under 1% af børnene vurderes til ikke at kunne udvise bevægelsesglæde endnu. Den samme fordeling gør sig stort set gældende ved vurderingen af, om barnet kan koordinere grundbevægelser.

Spørgsmålet om barnet viser en begyndende fortrolighed med sin krop, adskiller sig i besvarelsen fra de to andre spørgsmål, idet en lavere andel børn vurderes til at kunne det selv (64%), mens 9% af børnene kan med hjælp, og 2% af børnenes vurderes til ikke at kunne det endnu. Selve spørgsmålet adskiller sig ligeledes fra de to andre spørgsmål, da det handler om fornemmelse for kroppens signaler og ikke fysisk udfoldelse som i de to andre spørgsmål.

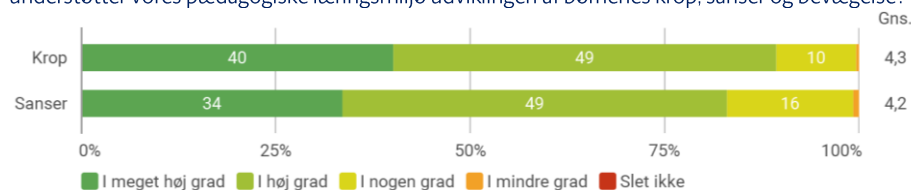
Af baggrundsdata fremgår det i forhold til dette spørgsmål at flere børn i aldersgruppen 3-4 år i forhold til de øvrige aldersgrupper, vurderes til ikke at kunne endnu, hvilket er en opmærksomhed. Dog er udviklingen generelt, at børnenes færdigheder vurderes højere i 5-6-års-alderen, end når de er yngre, hvilket indikerer, at der arbejdes relevant med krop, sanser og bevægelse.

Pædagogisk Læringsmiljøvurdering, pædagogiske personale

Nedenfor fremgår det pædagogiske personales svar på spørgsmål i Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering, som omhandler udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse.

⁴⁶ Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold, 2018 (s.42-43)

Figur 49 Pædagogiske personales vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: I hvilken grad understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Note: Resultaterne er baseret på medarbejdernes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

Af Figur 49 fremgår det, at en stor del af personalet vurderer, at det pædagogiske læringsmiljø i meget høj eller høj grad støtter udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse – vurderingen i forhold til kroppen er en anelse højere end sanserne. Forskellen er dog ikke markant.

På baggrund af pædagogernes vurdering af børnene inden for temaet krop, sanser og bevægelse og det pædagogiske personales vurdering af læringsmiljøet inden for samme tema, vurderes resultatet at være tilfredsstillende.

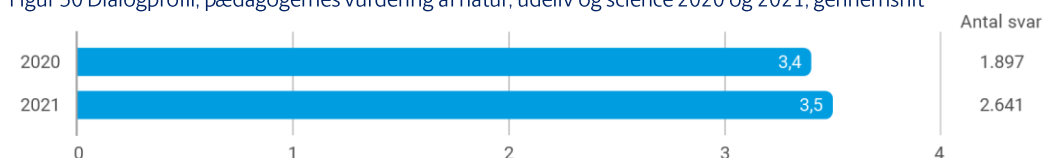
Afsnittet om Motorik nedenfor på side 70 vil bringe uddybende data og vurdering i forhold til børnenes motoriske kompetencer.

Natur, udeliv og science

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også et grundlag for at arbejde med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur. Det pædagogiske arbejde relaterer til følgende to pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed⁴⁷.

Figur 50 Dialogprofil, pædagogernes vurdering af natur, udeliv og science 2020 og 2021, gennemsnit

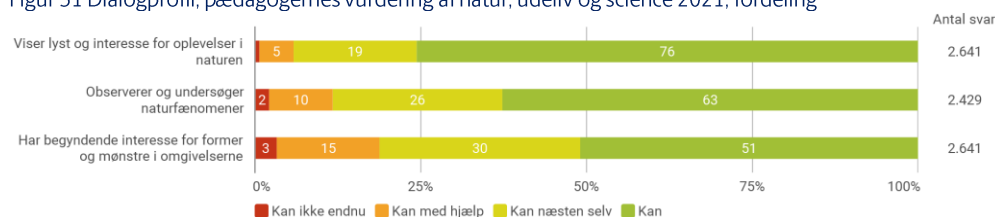
Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021 og 2020. Figurens resultater er baseret på fagpersonalets besvarelser.

Kilde: Rambøll Dialog.

Af Figur 50 fremgår det, at medarbejdernes vurdering af børnenes færdigheder er 0,1 % højere i 2021 i forhold til 2020.

⁴⁷ Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold, 2018 (s.44-45)

Figur 51 Dialogprofil, pædagogernes vurdering af natur, udeliv og science 2021, fordeling

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021. Figurens resultater er baseret på fagpersonalets besvarelser. De præcise spørgsmålsformuleringer afhænger af den valgte aldersversion.

Kilde: Rambøll Dialog.

Af Figur 51 fremgår pædagogernes vurderinger i 2021 af temaet i svarkategorier. Børnene vurderes at have bedste færdigheder i forhold til at vise lyst og interesse for oplevelser i naturen, hvor 95% vurderes kunne selv eller næsten selv. Under 1% af børnene vurderes til ikke at kunne endnu.

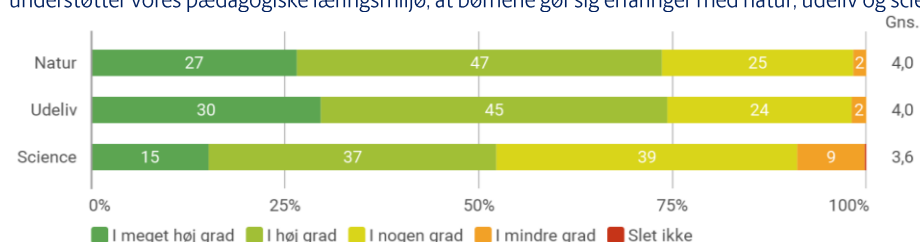
89% af pædagogerne vurderer endvidere, at børnene kan eller næsten kan selv når det drejer sig om at observere og undersøge naturfænomener, mens 10% vurderes til at kunne med hjælp. 2%, hvilket svarer til 48 børn, vurderes til ikke at kunne endnu.

I forhold til det sidste spørgsmål vurderer pædagogerne, at en lidt lavere andel af børnene har gode færdigheder ift. begyndende interesse for former og mønstre i omgivelserne". 79 børn (3%) vurderes således til ikke at kunne endnu. 15% af børnene vurderes til at kunne med hjælp, mens 30% næsten kan selv, og ca. halvdelen af børnene kan selv. Af baggrundsdata fremgår, at det særligt er i 3-års-alderen, at flest børn vurderes i kategorien ikke at kunne endnu. Vurderingerne i 5-6-års-alderen viser en større tilegnelse af færdigheder generelt indenfor temaet.

Pædagogisk Læringsmiljøvurdering, pædagogiske personale

Nedenfor fremgår det pædagogiske personales svar på spørgsmål i Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering, som omhandler natur, udeliv og science.

Figur 52 Pædagogiske personales vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: I hvilken grad understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Note: Resultaterne er baseret på medarbejdernes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

Af Figur 52 fremgår det, at ca. 75% af medarbejderne vurderer, at det pædagogiske læringsmiljø i meget høj eller høj grad understøtter børnenes erfaring med natur og udeliv. Kun 52% vurderer, at det samme gør sig gældende ved science. Dette kan indikere, at medarbejderne savner inspiration og viden specifikt omkring læringsmiljøet i forhold til science. Af baggrundsdata fremgår det, at der er 19 børnehuse, hvor under 50% af medarbejderne vurderer, at det pædagogiske læringsmiljø i høj eller meget høj grad understøtter Science.

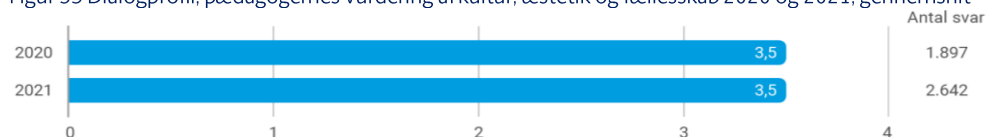
På baggrund af såvel pædagogernes vurdering af børnene, og det pædagogiske personales vurdering af egen indsats omkring natur, udeliv og science, vurderes resultatet at være rimeligt tilfredsstillende. Dog indikerer personalets vurdering af det pædagogiske læringsmiljø omkring science, at det kræver en særlig indsats for at sikre mere viden om dette område i flere børnehuse.

Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske personale skal skabe et læringsmiljø, der formidler glæde ved æstetiske oplevelser og skabende praksis. Det pædagogiske personale må aktivt formidle kultur og støtte til alle børn, uanset baggrund, kompetencer og forudgående erfaringer med kultur. Det pædagogiske arbejde relaterer til følgende to pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier⁴⁸.

Figur 53 Dialogprofil, pædagogernes vurdering af kultur, æstetik og fællesskab 2020 og 2021, gennemsnit

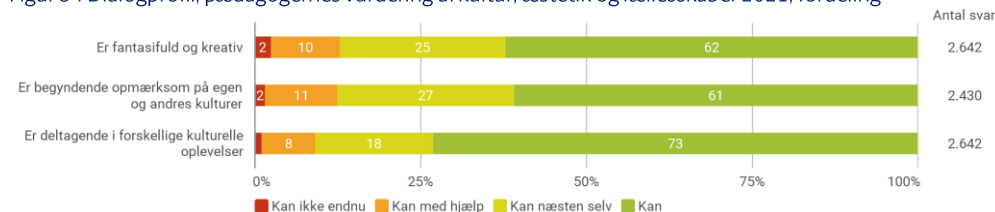

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021 og 2020. Figurens resultater er baseret på fagpersonalets besvarelser.

Kilde: Rambøll Dialog.

Af Figur 53 fremgår gennemsnittet af pædagogernes vurderinger af børnenes færdigheder indenfor temaet Kultur, æstetik og fællesskab i 2020 og i 2021. De to er på niveau.

Figur 54 Dialogprofil, pædagogernes vurdering af kultur, æstetik og fællesskaber 2021, fordeling

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021. Figurens resultater er baseret på fagpersonalets besvarelser. De præcise spørgsmålsformuleringer afhænger af den valgte aldersversion.

Kilde: Rambøll Dialog.

Af Figur 54 fremgår fagpersonalets vurderinger i svarkategorier i 2021 inden for temaet. Fagpersonalet vurderer, at 87% af børnene kan eller næsten selv kan være fantasifulde og kreative, mens 10% af børnene kan med hjælp. 2% af børnene, hvilket svarer til 52 børn, vurderes til ikke at være fantasifulde og kreative endnu ud fra de aldersspecifikke indikatorer i dialogmaterialet.

Den samme fordeling gør sig stort set gældende ved vurderingen af en begyndende opmærksomhed på egen og andres kulturer. Vurderingen af børnenes evne til deltagelse i forskellige kulturelle oplevelser ligger lidt højere, idet fagpersonalet vurderer, at 91% af børnene kan være eller kan næsten selv kan være deltagende. 8% vurderes til at kunne med hjælp, mens blot 1%, hvilket svarer til 26 børn, vurderes til ikke at kunne være deltagende endnu.

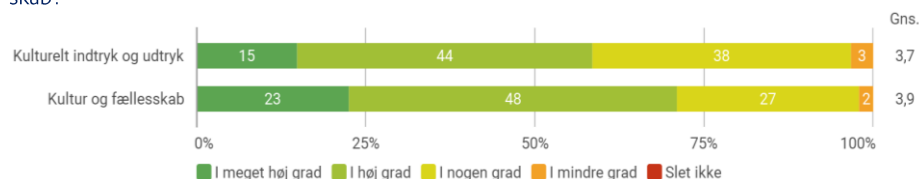
Af baggrundsdata fremgår det for alle tre enkeltspørgsmål, at gruppen af børn, der vurderes til ikke at kunne, placerer sig i de yngste aldersgrupper, og ingen børn i 5-6-års alderen vurderes til ikke at kunne. Dette kan pege på, at det pædagogiske personale arbejder målrettet med en indsats i forhold til det enkelte barn i samarbejde med forældre, når vurderingen tidligt i barnets liv giver anledning hertil.

⁴⁸ Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold, 2018 (s.46-47)

Pædagogisk Læringsmiljøvurdering, pædagogiske personale

Nedenfor fremgår det pædagogiske personales svar på spørgsmål i Den Pædagogiske Læringsmiljøvurdering, som omhandler kultur, æstetik og fællesskab.

Figur 55 Pædagogiske personales vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: I hvilken grad understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Note: Resultaterne er baseret på medarbejdernes besvarelser.

Kilde: Rambølls Pædagogiske Læringsmiljøvurdering

Det fremtrædende i figuren er, at henholdsvis 38% og 27% svarer, at læringsmiljøet understøtter indsatserne i nogen grad. Data kan indikere, at læringsmiljøet kan være en del af forklaringen på forskellen i de vurderede færdigheder ved de tre spørgsmål relateret til temaet, jf. figur 43, hvor netop kompetencer i forhold til at være begyndende opmærksom på egen og andres kulturer vurderes lavest. Af baggrundsdata fremgår det, at der er 18 børnehuse, hvor under 50% af medarbejderne vurderer, at læringsmiljøet understøtter, at børnene gør sig erfaringer med kulturelt indtryk og udtryk. I alt 11 pædagogiske personale ud af de 537 svarer, at læringsmiljøet i mindre grad understøtter, at børnene gør sig erfaringer med kulturelt indtryk og udtryk. De 11 pædagogiske personale fordeler sig på ni ud af børnehuse ud af de 55.

På baggrund af såvel pædagogens vurdering af børnene og det pædagogiske personales vurdering af egen indsats omkring kultur, æstetik og fællesskab vurderes resultatet generelt at være rimeligt tilfredsstillende. Dog er der flere børnehuse, der bør have et særligt fokus på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i højere grad kan understøtte, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab.

Køn

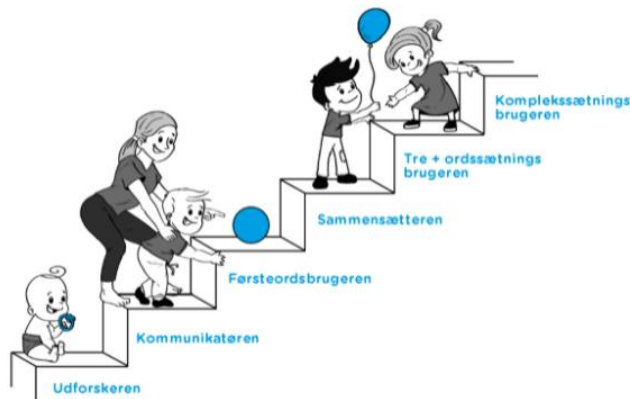
I baggrundsdata fra de seks læreplanstemaer i Dialogprofilen, kan der differentieres mellem køn.

Det pædagogiske personales vurderinger indenfor de seks læreplanstemaer i Dialogprofilen viser en generel forskel i de gennemsnitlige vurderingerne for drenge og piger. Overordnet vurderes drengene med flere færdigheder inden for alle seks læreplanstemaer i alderen 9-14 mdr., men i de fire alderstrin herefter vurderes pigerne generelt med flere færdigheder. En undtagelse hertil er dog temaet Natur, udeliv og science, hvor vurderingerne er ens for drenge og piger. Der kan være enkelte alderstrin indenfor de enkelte temaer, hvor drenge og piger vurderes meget tæt på hinanden, men de gennemsnitlige data viser, at piger i overvejende grad vurderes med flere færdigheder end drenge. Også ift. motorikvurderinger ses en forskel mellem piger og drenge, jf. Motorikvurdering s. 71.

Det er Dagtilbuds vurdering, at data peger på, at det fortsat er vigtigt at have fokus på, at alle institutioner arbejder reflekteret og bevidst med, at de læringsmiljøer vi stiller til rådighed, giver børn – uanset køn – lige muligheder.

Sprogvurderinger

I Gentofte Kommune anbefales alle dagtilbud og dagplejen at anvende SprogTrappen, der er et værktøj til tidlig opsporing og indsats for børn i alderen 8 måneder til 3,6 år.

I Gentofte Kommune anbefales det, at SprogTrappen gennemføres senest et halvt år efter barnet er begyndt i dagpleje eller vuggestue samt evt. flere gange i forhold til børn, der er en sproglig bekymring for. Nogle børn vurderes derfor flere gange. Ved indførelsen af Sprogtrappen er det centrale, at der kan arbejdes med tidlig opsporing for de børn, hvor der er en sproglig bekymring.

For 3-6 årsbørn arbejdes der med sprogttest. I henhold til Dagtilbudslovens §11, er der krav om, at børn i dagtilbud sprogvurderes som treårige, hvis der er en formodning om, at det enkelte barn har behov for en ekstra sprogstimulerende indsats. I Gentofte Kommune tilbydes sprogvurdering til alle børn i treårsalderen for at reducere sandsynligheden for, at nogle børns sproglige udfordringer ikke opdages. Desuden tilbydes alle forældre i kommunen sprogvurdering af deres barn ved 5 årsalderen. Det gælder både børn med dansk modersmål, børn med dansk + 2. sprog og tosprogede børn, hvor ingen af forældrene er dansksprogede. Desuden vurderes børn løbende afhængigt af behov.

Sprogvurdering 3-6

Formålet med sprogvurderingsmaterialet 'Sprogvurdering 3-6' er at give det pædagogiske personale i dagtilbuddet et redskab til at vurdere det enkelte barns sprogudvikling, så der på baggrund af resultaterne kan iværksættes målrettede og systematiske pædagogiske indsatser, der understøtter barnets sprogtiltagelse. Vurderingen er aldersdifferentieret, og der er taget højde for, at drenge er senere i deres sprogudvikling end piger. Resultatet af sprogvurderingen giver et billede af barnets mulige støttebehov, der kan falde inden for tre forskellige indsatsgrupper. De er som følger:

- **Generel indsats** – omfatter børn, der har en alderssvarende sproglig udvikling. Fælles for børnene er, at de selv bruger et varieret sprog og har en god forståelse for sproget. Børnene har score på 15-100. Den sproglige indsats i forhold til disse børn varetages af dagtilbuddets generelle sproglige aktiviteter og udvikling af pædagogisk sprogunderstøttende miljøer.
- **Fokuseret indsats** – omfatter børn, der har behov for en indsats inden for mindst ét sprogområde. Fælles for børnene er, at de selv bruger sproget og viser, at de forstår talt sprog, men begge dele kun i et vist omfang. Børnene har score fra 5 til <15 og skal derfor tilbydes en øget opmærksomhed på deres sproglige udvikling. Den sproglige indsats varetages af pædagoger i dagtilbuddet, som har øget opmærksomhed på børnenes sproglige udvikling og på at inddrage dem i aktiviteter for differentierede børnegrupper, som støtter den sproglige udvikling i dagligdagen. I nogle tilfælde inddrages en logopæd.

- **Særlig indsats** – omfatter børn, der har behov for en målrettet sprogstimulerende indsats.

Fælles for børnene er, at de ikke har tilegnet sig et alderssvarende sprog. Børnene har score <5. Behovet for en særlig indsats medfører ofte en indstilling til logopæd med henblik på en nærmere udredning af barnets sproglige udvikling og deraf afledte konkrete behov. Den sproglige indsats varetages i et samarbejde mellem logopæd, dagtilbuddet og forældre.

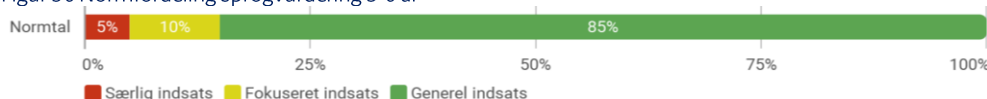
Definition - Sprogligt udfordret

Et barn defineres som 'sprogligt udfordret', hvis sprogvurderingsresultatet indikerer, at barnet har behov for en særlig eller fokuseret indsats. Jf. definitionerne ovenfor af særlig og fokuseret indsats, kræver det et resultat <15 på sprogvurderingsskalaen, der går fra 0-100 point.

Normfordeling

Sprogvurdering 3-6 år er et normrefereret materiale. Sprogvurdering 3-6 år vurderer det enkelte barns talesproglige og før-skriftlige færdigheder ved hjælp af en række deltest. Scorene fra deltestene bliver omsat til en såkaldt normbaseret sprogprofil, der viser det enkelte barns sproglige kompetencer sammenlignet med kompetencerne hos børn på samme alder og med samme køn⁴⁹. Nedenfor vises normfordelingen.

Figur 56 Normfordeling Sprogvurdering 3-6 år

Det er ikke muligt at sammenholde kommunens resultater med et landsgennemsnit for målgruppen i samme periode. Det skyldes, at disse data ikke aktuelt genereres⁵⁰. I stedet henvises til ovenstående normfordeling.

På landsplan kan man forvente, at 5-8% af en årgang har medfødte udviklingsmæssige sprogforstyrrelser. Dette tal kan være lidt lavere i Gentofte Kommune på grund af befolkningssammensætningen.

I sprogvurderingen opdeles resultatet i to kategorier:

- Talesproglige færdigheder, som omhandler sprogforståelse, ordforråd og kommunikative strategier
- Før-skriftlige færdigheder, som omhandler rim, opmærksomhed på skrift, bogstavkendskab, opdeling af ord og forlyd

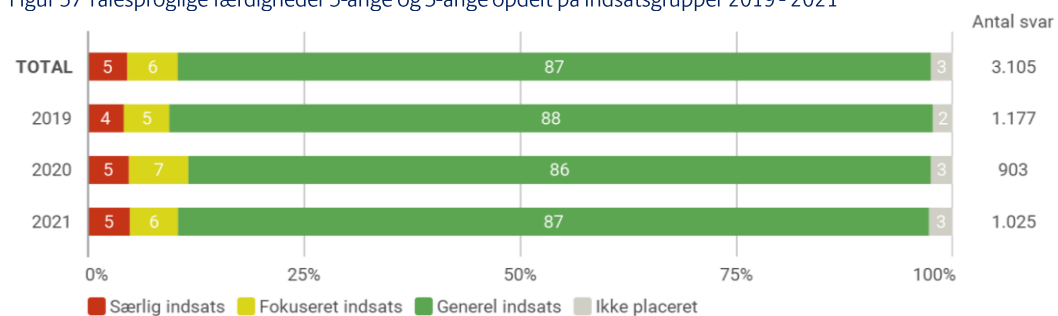
De to indikatorer måler forskellige dele af barnets sproglige udvikling, hvorfor det ikke nødvendigvis er de samme børn, der er sprogligt udfordret inden for begge indikatorer. Derfor er de talesproglige resultater og de før-skriftlige resultater opdelt i analysen nedenfor.

Analysen indeholder sprogvurderingsresultater for 3- og 5-årige børn i årene 2019, 2020 og 2021. Det er værd at bemærke, at resultaterne kan være påvirket af perioden med coronapandemi, der har medført en anderledes hverdag for børnene.

⁴⁹ Normskalaen er fundet ved at sammenligne resultater fra mange børns sprogvurderinger og for nogle sammenlignet med deres resultater på øvrige sproglige tests.

⁵⁰ Rambøll, der administrerer registreringssystemet "Hjernen og Hjertet", som Gentofte Kommune anvender, må aktuelt ikke genere disse data.

Figur 57 Talesproglige færdigheder 3-årige og 5-årige opdelt på indsatsgrupper 2019 - 2021

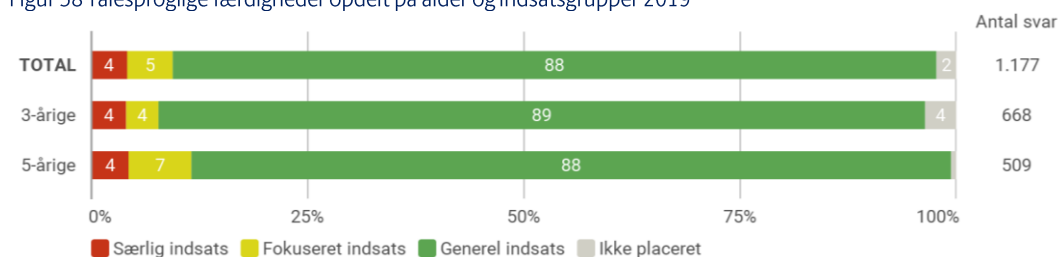
Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021, 2020 og 2019. Der inkluderes kun data for personer med Alder/Materiale 3-årige eller 5-årige.

Kilde: Rambøll Sprog.

Figuren ovenfor viser, at fordelingen af børn placeret i de tre indsatsgrupper er forholdsvis stabil hen over perioden fra 2019 til 2021. Samtidig ses, at gruppen med særlig indsats og fokuseret indsats var på samlet set 9 % i 2019, 12 % i 2020 og 11 % 2021. Denne andel af børn med sproglige udfordringer ligger under normen på 15 % for børn med sproglige udfordringer, jf. normskalaen Figur 56.

Talesproglige færdigheder opdelt på alder hhv. 3-årige og de 5-årige

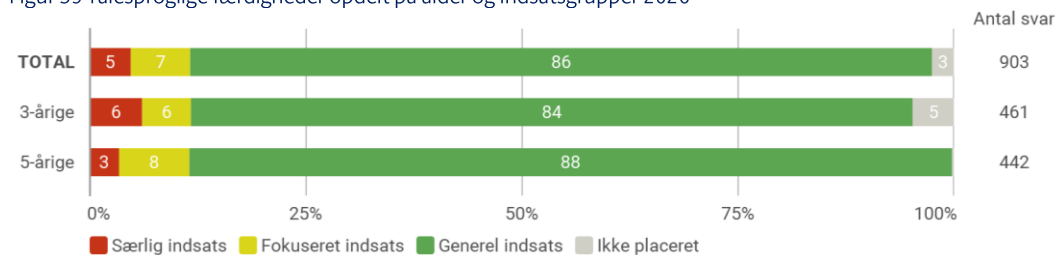
Figur 58 Talesproglige færdigheder opdelt på alder og indsatsgrupper 2019

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner 2019. Der inkluderes kun data for personer med Alder/Materiale 3-årige eller 5-årige.

Kilde: Rambøll Sprog.

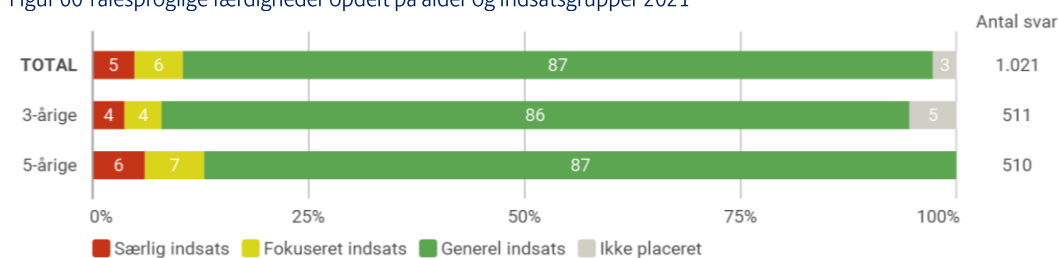
Figur 59 Talesproglige færdigheder opdelt på alder og indsatsgrupper 2020

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i 2020. Der inkluderes kun data for personer med Alder/Materiale 3-årige eller 5-årige.

Kilde: Rambøll Sprog.

Figur 60 Talesproglige færdigheder opdelt på alder og indsatsgrupper 2021

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i 2021. Der inkluderes kun data for personer med Alder/Materiale 3-årige eller 5-årige.

Kilde: Rambøll Sprog.

Figur 58 viser, at 8 % af de 3-årige var sprogligt udfordret i 2019 svarende til 53 børn ud af 668 sprogvurderede børn i den aldersgruppe. Tilsvarende havde 11 % af de 5-årige

sproglige udfordringer, hvilket svarer til 56 af de 509 sprogvurderede 5-årige børn i 2019.

Figur 59 viser, at i 2020 var 12 % af de 3-årige børn sprogligt udfordret på talesprog, hvilket svarer til 55 børn ud af de 461 sprogvurderede i den aldersgruppe jf. Figur 59. Blandt de 5-årige havde 11 % sproglige udfordringer svarende til 49 børn ud af 442.

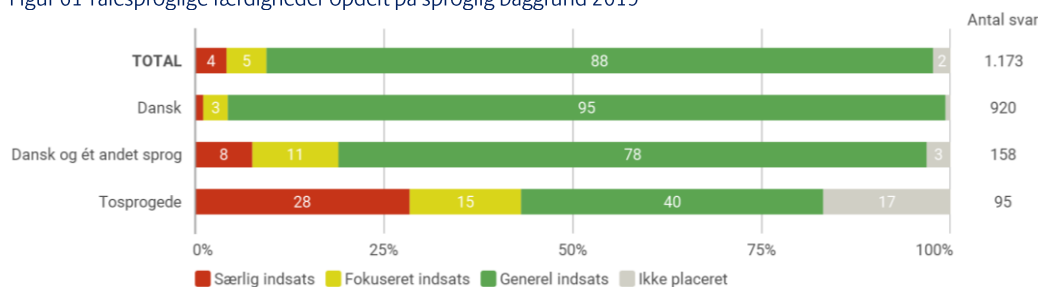
Figur 60 viser, at 8 % af de 3-årige børn blev vurderet til at have sproglige udfordringer i 2021. Det svarer til 41 børn ud af de 511 sprogvurderede i den aldersgruppe det år. De 41 børn fordeler sig på 22 børnehuse.

For de 5-årige gælder det, at 13 % havde sproglige udfordringer svarende til 66 børn ud af de 510 sprogvurderede femårige i 2021. De 66 børn fordeler sig på 27 børnehuse. Der er et særligt fokus på at få understøttet og hjulpet de børn i de enkelte børnehuse, der har sproglige udfordringer, således at andelen af børn med sproglige udfordringer reduceres over den kommende årrække. Dette arbejder understøttes yderligere af det generelle fokus på sproglige indsatser, der igangsættes over den kommende periode. Se side 70.

Samlet set viser ovenstående resultater for perioden 2019 til 2021, at andelen af både 3- og 5-årige børn med sproglige udfordringer (særlig og fokuseret indsats) ligger et par procentpoint under normen på 15 %, jf. normskalaen.

Talesproglige færdigheder opdelt på sprogbaggrund – samlet for 3- og 5-årige

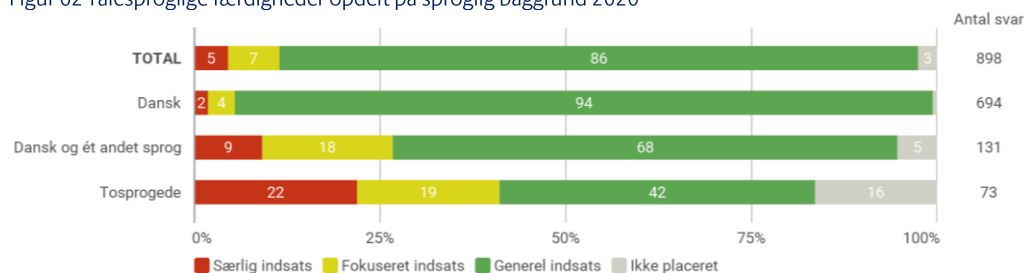
Figur 61 Talesproglige færdigheder opdelt på sproglig baggrund 2019

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2019. Der inkluderes data for personer med Modersmål Dansk eller Dansk og ét andet sprog eller Tosprogede og Alder/Materiale 3-årige eller 5-årige.

Kilde: Rambøll Sprog.

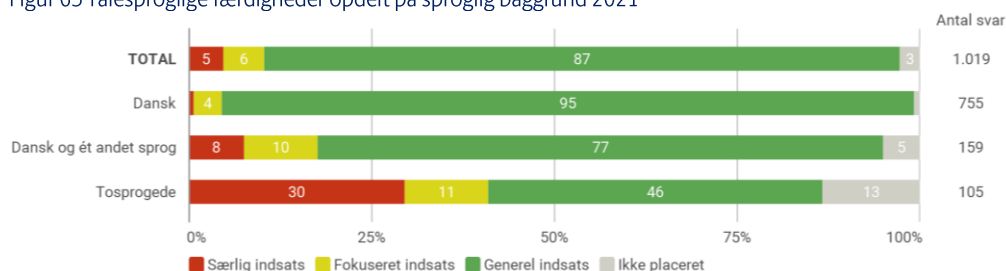
Figur 62 Talesproglige færdigheder opdelt på sproglig baggrund 2020

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2020. Der inkluderes data for personer med Modersmål Dansk eller Dansk og ét andet sprog eller Tosprogede og Alder/Materiale 3-årige eller 5-årige.

Kilde: Rambøll Sprog.

Figur 63 Talesproglige færdigheder opdelt på sproglig baggrund 2021

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021. Der inkluderes data for personer med Modersmål Dansk eller Dansk og ét andet sprog eller Tosprogede og Alder/Materiale 3-årige eller 5-årige.

Kilde: Rambøll Sprog.

Resultaterne for 2019 viser, jf. Figur 61, at 5 % af børn med dansk modersmål har sproglige udfordringer, hvilket er vel under normen på 15 %, jf. normskalaen. Til sammenligning har 21 % af børn med dansk + 2. sprog udfordringer og 43 % af de tosprogede børn.

I 2020 havde 6 % af børn med dansk modersmål sproglige udfordringer, jf. Figur 62. Blandt børn med dansk + 2. sprog havde mere end hvert fjerde barn sproglige udfordringer. For tosprogede børn var det 41 %, der havde sproglige udfordringer. Til sammenligningen er normen 15 %, jf. normskalaen.

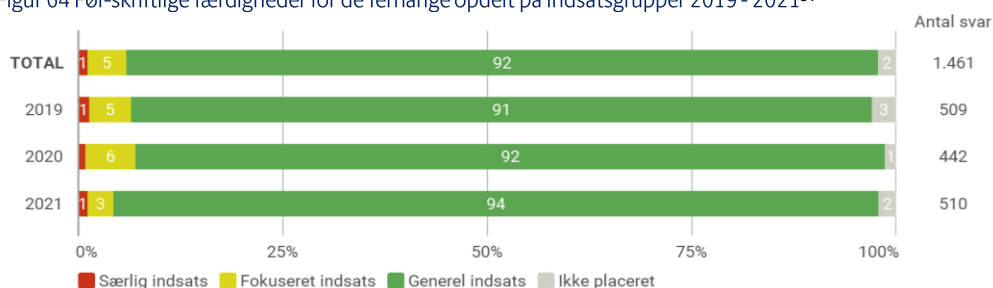
2021 resultaterne viser, at 5 % af børn med dansk modersmål har sproglige udfordringer, jf. Figur 63. Til sammenligning har 18 % af børn med dansk + 2. sprog udfordringer og 41 % af de tosprogede børn. Til sammenligning forventes 15 % af alle børn i Danmark at have sproglige udfordringer, jf. normskalaen.

Ovenstående resultater for perioden 2019-2021 viser, at der generelt er flere tosprogede børn med sproglige udfordringer sammenlignet med deres jævnaldrende med dansk herkomst. Det er forventeligt, at børn, der lærer flere sprog, er længere tid om at tilegne sig dansk end deres jævnaldrende – særligt hvis de først møder dansk i dagtilbuddet. Børns sproglig udvikling er afhængig af, hvor meget sprog de møder og kvaliteten af sprogstimuleringen og de sociale interaktioner, som de indgår i.

Et tosproget barn, der går i en institution med et solidt sprogmiljø, der også møder dansk i fritiden f.eks. ved fritidsaktiviteter, vil have et rigere dansk sprog end tosprogede børn, som sjældent får dansksproglige input uden for dagtilbuddet. Derfor kan perioden 2020-2021 med coronapandemien være en faktor, der har påvirket særligt resultaterne for de tosprogede.

Før-skriftlige færdigheder samlet

Figur 64 Før-skriftlige færdigheder for de femårige opdelt på indsatsgrupper 2019 - 2021⁵¹

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021, 2020 og 2019. Der inkluderes kun data for personer med Alder/Materiale 5-årige.

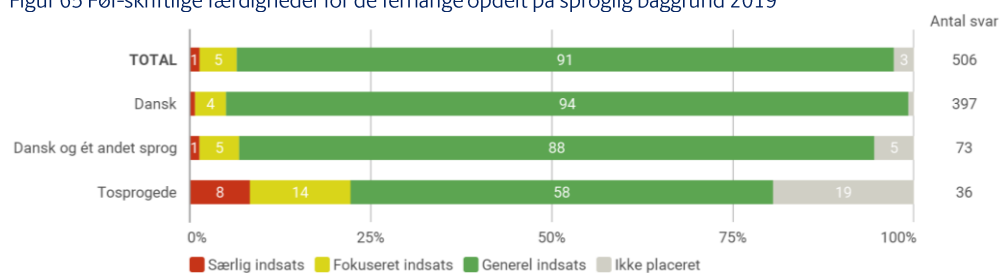
Kilde: Rambøll Sprog.

Figuren ovenfor viser, at andelen af 5-årige, der er udfordret ift. deres før skriftlige færdigheder, ligger stabilt på 6 % i 2019 og 2020. I 2021 halveres andelen af 5-årige, der er udfordret på dette område, til 3 %. Resultaterne for hele perioden ligger vel under normen på 15 %, jf. normskalaen. Det bemærkes, at der ikke eksisterer data for før-skriftlige færdigheder for de 3-årige.

⁵¹ De 3-årige kan ofte ikke placeres i en indsatsgruppe for Før-skriftlige færdigheder og aldersgruppen indgår derfor ikke i visninger i afsnittet nedenfor. Ministeriet er bekendt med udfordringen

Før-skriftlige færdigheder opdelt på sprogbaggrund, femårige

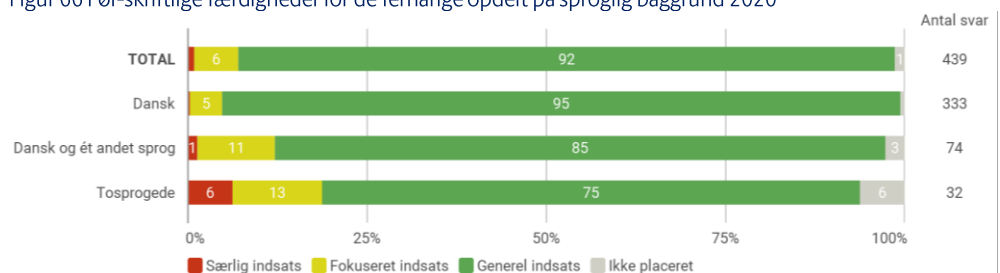
Figur 65 Før-skriftlige færdigheder for de femårige opdelt på sproglig baggrund 2019

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2019. Der inkluderes data for personer med Modersmål Dansk eller Dansk og ét andet sprog eller Tosprogede og Alder/Materiale 5-årige.

Kilde: Rambøll Sprog.

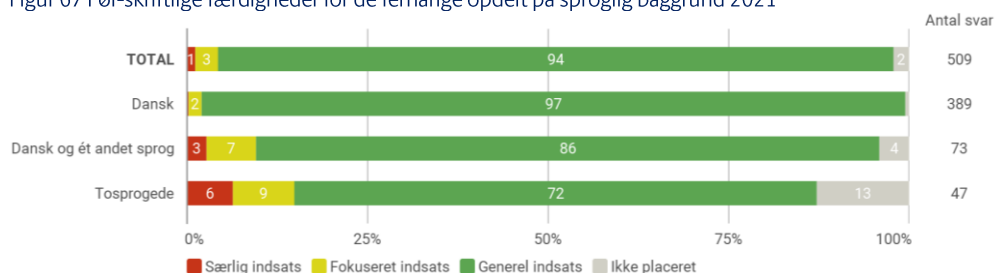
Figur 66 Før-skriftlige færdigheder for de femårige opdelt på sproglig baggrund 2020

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2020. Der inkluderes data for personer med Modersmål Dansk eller Dansk og ét andet sprog eller Tosprogede og Alder/Materiale 5-årige.

Kilde: Rambøll Sprog.

Figur 67 Før-skriftlige færdigheder for de femårige opdelt på sproglig baggrund 2021

Note: Figuren viser resultater for alle institutioner i perioden 2021. Der inkluderes data for personer med Modersmål Dansk eller Dansk og ét andet sprog eller Tosprogede og Alder/Materiale 5-årige.

Kilde: Rambøll Sprog.

Resultaterne for 2019 viser, jf. Figur 65, at 5 % af børn med dansk modersmål har sproglige udfordringer ift. til deres før-skriftlige færdigheder, hvilket er vel under normen på 15 %, jf. normskalaen. Til sammenligning har 6 % af børn med dansk + 2. sprog udfordringer og 22 % af de tosprogede børn.

I 2020 havde 5 % af 5-årige børn med dansk modersmål sproglige udfordringer, jf. Figur 66. Blandt børn med dansk + 2. sprog havde 12 % sproglige udfordringer. For tosprogede børn var det 19 %, der havde sproglige udfordringer. Til sammenligningen er normen 15 %, jf. normskalaen.

2021 resultaterne viser, at ca. 2 % af børn med dansk modersmål har sproglige udfordringer, jf. Figur 67. Til sammenligning har 10 % af børn med dansk + 2. sprog udfordringer og 15 % af de tosprogede børn. Til sammenligning forventes 15 % af alle børn i Danmark at have sproglige udfordringer, jf. normskalaen.

Ovenstående resultater for perioden 2019-2021 viser, at der generelt er flere tosprogede børn med sproglige udfordringer sammenlignet med deres jævnaldrende med dansk herkomst. Samtidig ses kun mindre udsving i resultaterne fra 2019-2021 for 5-årige børn med dansk herkomst.

For gruppen af 5-årige med dansk baggrund er der i 2020 5% der er vurderet til at have behov for en fokuseret indsats, mens andelen i 2021 kun er 2%.

For børn med dansk + 2. sprog, er der en større andel i kategorien fokuseret indsats i 2020 i forhold til både 2019 og 2021. Det er værd at bemærke, at en forskydning på et procentpoint svarer til knapt et barn. For de tosprogede børn ses en positiv udvikling, i og med at en større andel børn vurderes til generel indsats i 2020 og 2021 i forhold til 2019. Dette betyder, at næsten tre ud af fire af de tosprogede børn har en alderssvarende sproglig udvikling i 2021. Andelen af tosprogede børn, som falder i særlig og fokuseret indsats, er mærkbart lavere i 2021 (15 %) end i 2019 (22 %) og 2020 (19 %). Det er værd at bemærke, at en relativ stor andel af især flersprogede børn ikke kan placeres i en indsatsgruppe. Det er en generel udfordring og Børne- og Undervisningsministeriet er bekendt med problematikken.

Forskning viser, at børn med flere sprog end dansk ofte har sværere ved dansk sprogtilegnelse end børn, der udelukkende har dansk som modersmål. Børns sproglige udvikling er afhængig af, hvor meget af sproget de møder og kvaliteten af sprogstimuleringen og de sociale interaktioner, som de indgår i. Kommunens resultatet er derfor ikke overraskende. Samtidig har de flersprogede børn en sproglig udvikling, der kalder på en styrket indsats for netop denne målgruppe - især da børns sproglige færdigheder har stor betydning for både, hvordan de trives og udvikles i dagtilbud og for hvordan de klarer sig senere hen.

Der er blandt andet igangsat et kompetenceløft blandt det pædagogiske personale i kommunens vuggestuer med metoden 'Vi Lærer Sammen' (VLS). VLS er en evidensbaseret indsats, der giver det pædagogiske personale værktøjer til at arbejde systematisk- og målrettet med udvikling af læringsmiljøet for småbørns sprog, matematisk opmærksomhed, arbejdshukommelse, opmærksomhed, selvregulering, følelsesmæssig udvikling og sociale relationer. Indsatsen har været udskudt pga. Coronarestriktioner, men de første kurser blive igangsat i september 2021 i ti vuggestuer med mange flersprogede børn. De deltagende institutioner har til sammen 300 børn i alderen 0-2 år.

Indsatsen omkring flersprogede børns sprog styrkes yderligere via certificerende Hanen-kursusforløb for det pædagogiske personale i kommunens dagtilbud. Hanen er en canadisk, evidensbaseret metode, som udvikler pædagogens kompetencer i at understøtte udviklingen af kommunikation og sprog (fx ordforråd og sprogforståelse) samt sociale færdigheder hos alle børn uanset børnenes sproglige niveau. Kurset, inkl. certificering tilbydes i første omgang til ca. 40 pædagoger fra dagtilbud med en høj andel af flersprogede børn, og blev igangsat i efteråret 2021.

Endelig arbejdes der generelt på, at institutioner, der tildeles særlige midler til sprogarbejdet med de flersprogede børn, i højere grad kombinerer det individuelle arbejde i forhold til det enkelte barn med en styrkelse af det sproglige læringsmiljø i de fællesskaber, som barnet indgår i. Her kan særligt Hanen-færdighederne komme i spil.

Motorik

Bevægelse er et vigtigt fokusområde i Gentofte Kommune. Forskning viser, at børns kroppe er et springbræt til al læring, da det lille barn først og fremmest er til stede i kroppen – og derfor udvikler sig gennem kropslige oplevelser. Det, børnene sanser, bliver en del af det, de husker og lærer. Der er dermed en tydelig sammenhæng mellem børns motoriske udvikling, læring, koncentration og aktivitetsniveau.⁵²

En undersøgelse foretaget af Sundhedsstyrelsen peger på, at antallet af børn med motoriske udfordringer i Danmark generelt er steget, og at der er et behov for at støtte børns motoriske færdigheder så tidligt som muligt, for at de hver især opnår det bedst

⁵² Sundhedsstyrelsen, 2016

mulige fundament for læring, udvikling og trivsel.⁵³ Det er politisk vedtaget i Gentofte Kommune, at alle forældre som minimum tilbydes en motorikvurdering af deres barn i 2- og 4-årsalderen. Samtidig gennemføres Dialogprofiler for alle børn en gang årligt, hvor krop, sanser og bevægelse indgår som fokusområde.

Motorikvurdering

Motorikvurderingen er et systematisk redskab, der hjælper det pædagogiske personale til at vurdere hvert enkelt barns motoriske kompetencer. Samtidig understøtter det tilrettelæggelse af den pædagogiske indsats i praksis. Vurderingen er aldersdifferentieret og tager udgangspunkt i seks tematikker, der alle er betydningsfulde for børns motoriske kunnen.

- *Bevægelsesglæde – motivation:*
Børn bevæger sig ikke for motionens skyld, men fordi det er sjovt, og fordi det giver barnet glæde at kunne mestre sin egen krop. Når barnet oplever, at en opgave er tilpas udfordrende og attraktiv at mestre, kan det skabe motivation til at opsøge nye motoriske udfordringer. Hvis barnet ikke har tilstrækkelig bevægelsesglæde, kan det hindre udviklingen af motoriske færdigheder og dermed få negativ betydning for dets læring generelt.
- *Finmotoriske grundbevægelser:*
Bevægelser, hvor de mindre muskelgrupper anvendes – såsom så som fingre, øjne og mund. Det er især præcisions- og koordinationsbevægelser. F.eks. pin-cetgreb.
- *Grovmotoriske grundbevægelser:*
Bevægelser, hvor de store muskelgrupper anvendes, og som sætter hele kroppen eller store dele af den i gang. F.eks. når barnet kravler, løber eller klatrer.
- *Muskel-ledsansen – den kinæstetiske sans:*
Den registrerer kroppens og kropsdelenes indbyrdes position og bevægelse i forhold til hinanden. Den er med til at sikre, at barnet kan dosere præcis den mængde muskelkraft, der skal til for at udføre en given bevægelse hensigtsmæssigt. Yderligere er den med til at give barnet information om kroppens stilling. F.eks. når barnet går på tæer eller hæle.
- *Labyrintsansen – den vestibulære sans:*
Den hjælper barnet med at orientere sig – herunder om det er i bevægelse, hvilken retning det bevæger sig i og hvor hurtigt. F.eks. når barnet slår kolbøtter.
- *Følesansen – den taktile sans:*
Den registrerer tryk, temperaturer, smerte samt overfladetekstur. Sansen bruges til at 'mærke' verden. Sansen er også vigtig for den fysiske kontakt med andre.

For hvert tema findes en række spørgsmål, der besvares ud fra en 4-trinsskala:

1	2	3	4
Fravælger motoriske lege	Opsøger ikke selv motoriske lege	Deltager naturligt i motoriske lege	Eksperimenterer med motoriske lege

⁵³ Sundhedsstyrelsen, 2016

Kan ikke endnu	Kan med hjælp	Kan næsten selv	Kan
Barnet kan hverken med eller uden støtte mestre læringsmålet. Det viser begrænset aktiv interesse og overlader initiativet til andre eller opgiver.	Barnet er afgørende afhængigt af, at nogen hjælper. Det kan være en anden, som vejleder, støtter eller hjælper aktivt til.	Barnet er i kraft af egen indsats på vej til at nå læringsmålet. Barnet træner og øver sig og har i den forbindelse ikke brug for hjælp.	Barnet mestrer læringsmålet sikkert.

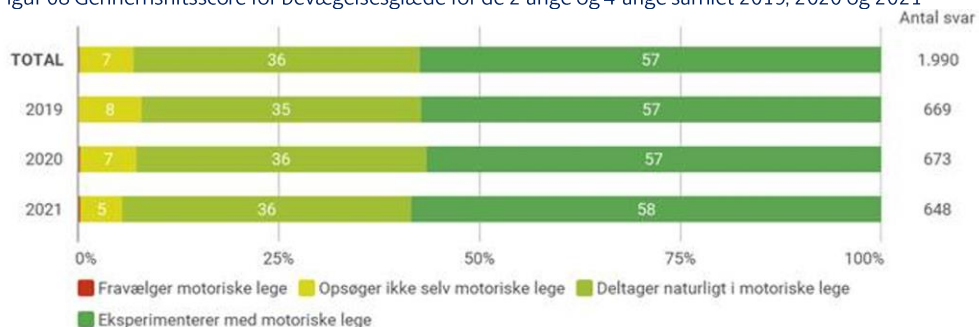
Datagrundlag

Der er i rapportens datagrundlag medtaget resultater fra 2- og 4-årige børn. Der er i 2021 foretaget 648 vurderinger fordelt på 329 2-årige børn og 319 4-årige børn. Til sammenligning var det i 2019 i alt 669 vurderinger fordelt på 356 2-årige børn og 313 4-årige børn.⁵⁴

Bevægelsesglæde

Først vises gennemsnitsscoren for vurderingen af barnets bevægelsesglæde. Derefter vises resultatet for denne tematik delt på alder og analyseres på køn.

Figur 68 Gennemsnitsscore for bevægelsesglæde for de 2-årige og 4-årige samlet 2019, 2020 og 2021

Kilde: Rambøll Motorik

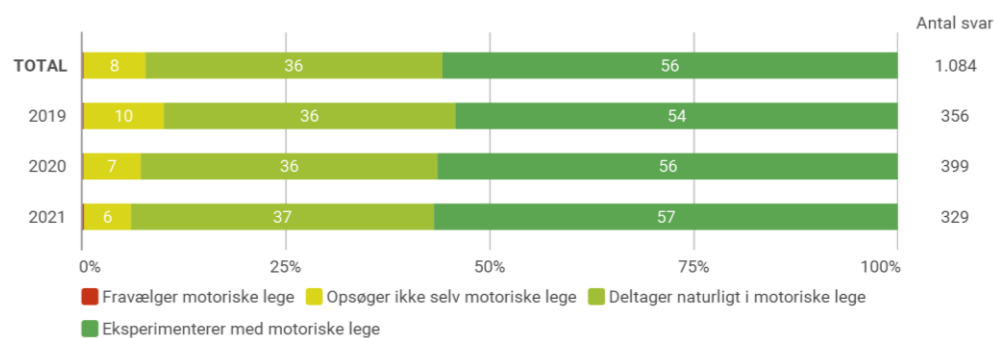
Figur 68 viser en stabil gennemsnitsscore for bevægelsesglæde for 2019, 2020 og 2021 for alle 2- og 4-årige børn samlet set. En høj andel (94%) i 2021 deltager naturligt eller eksperimenterer med motoriske lege. Generelt er der ganske få både 2- og 4-årige børn, der helt fravælger motoriske lege i alle tre år.

Den generelle vurdering ift. motorikvurderingerne i 2021 er, at der er lidt flere end forventet, der ligger i den bedste kategori "eksperimenterer med motoriske lege". Forventningen var, at der ville være færre i denne og flere i kategorien "deltager naturligt i motoriske lege".

Der har i Gentofte Kommune de seneste fire år været etableret et motoriknetværk, hvor medarbejdere med særligt ansvar for det motoriske arbejde løbende mødes. Netværket har fokus på at løfte kvaliteten af det motoriske arbejde med børnene.

⁵⁴ Rambøll Motorik

Figur 69 2-årige børns resultater for bevægelsesglæde fordelt på tre år

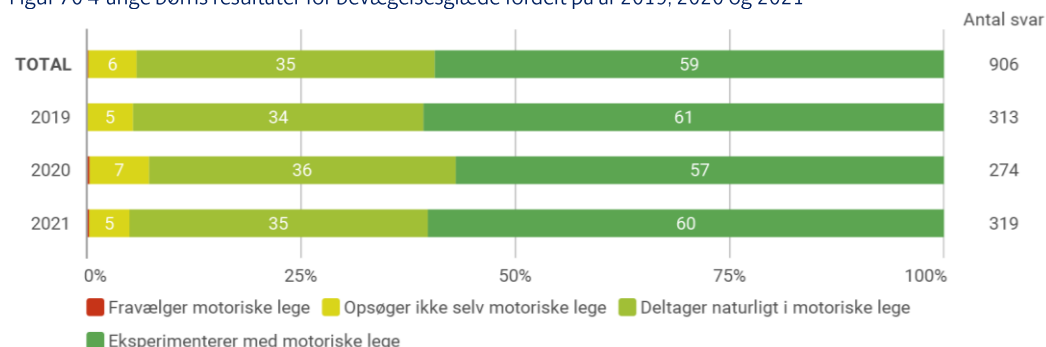
Kilde: Rambøll Motorik

I Figur 69 fremgår bevægelsesglæde for de 2-årige. Der ses et fald over de seneste tre år i andelen, der ikke opsøger motoriske lege selv, hvilket kan skyldes, at børnene har været mere ude under coronapandemien, og derfor bliver det mere naturligt at bevæge sig. I 2021 er 329 2-årige børn vurderet.

Der er en lidt højere andel børn i 2021 end i 2019 i kategorien "eksperimenterer" med motoriske lege, hvilket er positivt. Dette kan tillige være udslag af de indsatser, der har været i dagtilbuddene i de seneste år.

I baggrundstallene bemærkes det, at andelen af piger, der vurderes til at være i kategorien "eksperimenterer med motoriske lege", er lavere end drengene i 2021.

Figur 70 4-årige børns resultater for bevægelsesglæde fordelt på år 2019, 2020 og 2021

Kilde: Rambøll Motorik

I Figur 70 fremgår bevægelsesglæde for de 4-årige. Der ses en lidt mindre andel i 2020 end i 2019 og 2021 i andelen der eksperimenterer med motoriske lege. I 2021 er 319 4-årige børn vurderet.

I baggrundstallene bemærkes det, at drengene udgør den største andel af børnene, som vurderes i kategorien "opsøger ikke selv motoriske lege" og "deltager naturligt", men andelen af piger og drenge i kategorien "eksperimenterer med motoriske lege" er på niveau.

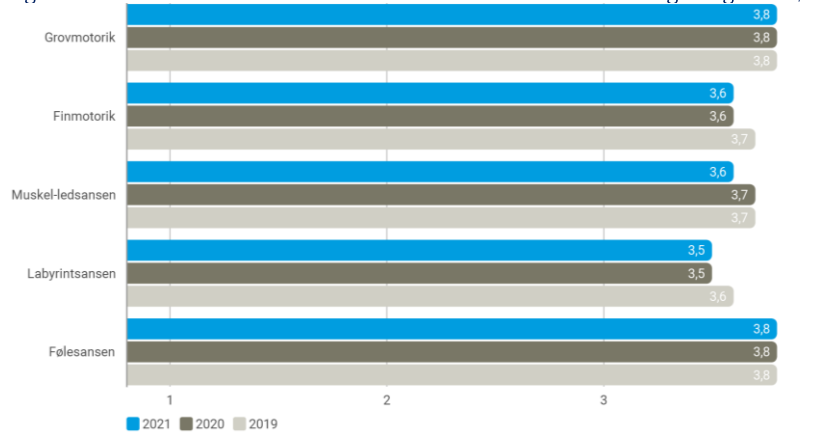
Det er en forholdsvis stor andel af de 4-årige drenge, der ikke opsøger de motoriske lege. Rammerne er defineret for, hvordan børnene får bevæget sig. Børn, der enten fravælger eller ikke selv opsøger motoriske lege vækker bekymring blandt pædagoger, og disse børn skal der altid være særligt fokus på. Når det enkelte barn vurderes til at have motoriske udfordringer, kan der laves aktivitetskort, som er en handlingsplan. Den kan bruges i dialog med forældre i forhold til, hvordan barnet bedst styrkes motorisk såvel i institutionen som hjemme. I forhold til de generelle indsatser for motorik skelnes der ikke mellem kønnene.

Resultat for de motoriske temaer

Nedenfor vises resultatet for de resterende fem motoriske temaer. Først vises en gennemsnitsscore, og derefter vises resultaterne fordelt på børnenes alder. Børnene bliver vurderet ud fra en firetrins-skala som tidligere beskrevet.

Motorikvurderingsværktøjet er blevet bedre, men medarbejderne er stadigvæk i gang med at tilegne sig kompetencer til at vurdere børnene. Det kan have betydning for resultaterne. Det er et vedvarende fokus på at fremme kvaliteten i medarbejdernes vurdering af børnenes motoriske kompetencer. Dette vil motoriknetværket arbejde med i den kommende periode. Der er ligeledes opmærksomhed på at efter/videreuddanne ift. motorik Efteruddannelse side 32.

Figur 71 Gennemsnitsscore for de fem motoriske temaer samlet for 2- og 4-årige 2019, 2020 og 2021

Kilde: Rambøll Motorik

Figur 71 viser et tilfredsstillende niveau for gennemsnitsscore for de fem temaer. Gennemsnitsscore for grovmotorik og følesansen har været stabil i de seneste tre år. Der er en lille tilbagegang fra 2019 til 2021 i forhold til gennemsnitsscoren for finmotorik, muskel-ledsansen, labyrintsansen på 0,1. Det vides ikke ud fra data, hvad dette fald skyldes, men en antagelse kan være, at faldet skyldes, at pædagogerne har haft bedre mulighed for at få øje på børnenes muskel-ledsant og labyrintsans ved, at de i højere grad er kommet ud i nogle andre sammenhænge som f.eks. på stranden og i skoven under coronapandemien.

Labyrintsansen scorer i gennemsnittet 3,5, og er den af de motoriske temaer, der scorer lavest. Labyrintsansen er vigtig, da det er den samlende sans. Der er fortsat stor opmærksomhed på at stimulere labyrintsansen.

Der er generelt mere opmærksomhed på, at flere og flere situationer og aktiviteter i hverdagen kan foregå i bevægelse, så dagen bliver mindre stillesiddende. I arbejdet med den nye styrkede læreplan er der fokus på at arbejde mere sammenhængende med temaerne - herunder få bevægelse mere i spil.

Figur 72 2-årige Resultat for de motoriske temaer fordelt på alder 2021

Figur 73 4-årige Resultat for de motoriske temaer fordelt på alder 2021

Kilde: Rambøll Motorik

I figurene ovenfor fremgår resultaterne for de motoriske temaer fordelt på alder. Testene er sammenlignelige i forhold til, at der ses på de samme parametre for de 2-åriges vurdering og de 4-åriges vurdering. Det er dog ikke de samme børn der vurderes i hhv. 2-års og 4-års vurderingen i 2021, og derfor er data ikke direkte sammenlignelige, ligesom at motorikscreeningen er baseret på hverdagsaktiviteter og dermed barnets bevægelser i situationen.

Labyrintsansen og muskel-led sansen er de sanser, som vurderes lavest for de 2-årige. I baggrundstallene ses det, at både de 2-årige piger og drenge vurderes højest på grovmotorik. De 2-årige piger får højere score end drengene på de øvrige motoriske temaer. De 4-årige piger scorer højere end de fireårige drenge på samtlige motoriske temaer dog kun med en forskel på 0,1.

Der bliver vedvarende arbejdet med tidlig indsats, da det er væsentligt at få øje på eventuelle problematikker i den motoriske udvikling – herunder led-og muskelsansen – så tidligt, som det er muligt og gerne allerede i vuggestuealderen. Motoriknetværket har også vedvarende fokus på gode læringsmiljøer, hvor alle børn gives mulighed for at udvikle deres motoriske kompetencer⁵⁵.

I forældresamarbejdet er der en opmærksomhed på at få formidlet den pædagogiske praksis om arbejdet med de motoriske temaer. Herunder er der også fokus på dialogen med forældrene om, hvordan man styrker motorikudviklingen i hjemmet fx at cykle til institution eller gå til gymnastik i fritiden.

Trygge og sammenhængende overgange 0-6 år

I EVAs definition af resultat kvalitet, findes også skoleparathed. En god skolestart handler både om de færdigheder som barnet har med sig, men også om at sikre en god overgang. En undersøgelse fra EVA viser, at selve overgangen til skolen handler om mødet mellem børnehaven og skolen, herunder dagtilbuddenes respektive rammer og pædagogikker (EVA 2012)⁵⁶. Overgangen til skolen er således et komplekst samspil mellem børns individuelle, sociale og kulturelle person, deres evne til at være selvskabende og udtrykke egen vilje og de socioøkonomiske kontekster vedrørende køn, etnicitet og klasse, som børnene kommer fra og flytter over i. Dette er alle faktorer, som er betydningsfulde for barnets måde, at håndtere overgangen på. Det er derfor ikke tilstrækkeligt at arbejde med standardløsninger i læreplanerne i forbindelse med overgange. Pædagoger og lærere i de tidligere klasser skal i stedet kende deres børn og kunne identificere særlige behov.

I Gentofte Kommune arbejdes der på tværs af forvaltningsområder for at sikre alle børn et godt børneliv. Der lægges vægt på at skabe sammenhængende overgange og kontinuitet mellem kommunens tilbud for børn i alderen 0-6 år samt i overgangen til skole og fritidstilbud, jf. Dagtilbudslovens §3a, stk. 3 og §7, stk. 5. Til at understøtte dette arbejde har Kommunalbestyrelsen vedtaget retningslinjer for samarbejde og videndeling mellem dagtilbud og relevante aktører, der samler alle tværfaglige samarbejdsaftaler om børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. – Der er derudover udarbejdet folderen "Sammenhængende overgang – fra børnehave til skole" til at beskrive Gentofte Kommunes tilgang overfor forældre. Den samlede tilgang til overgange giver sig blandt andet udtryk i visionen på dagtilbudsområdet 'Tryghed, leg og læring – Børn forandrer verden', visionen på Skoleområdet 'Læring uden grænser', 'Strategi for fællesskaber for børn og unge' og de anbefalinger, som Opgaveudvalget for forældresamarbejde i Gentofte for børn fra 0-6 år har udarbejdet.

Med retningslinjerne beskrives en fælles ramme for samarbejdet og videndelingen mellem tilbuddene på 0-6 årsområdet, og de tilbud der kommer før og efter. Der er udarbejdet en række konkrete retningslinjer, der definerer de fælles mål og principper for den gode overgang i samarbejdet mellem Sundhedsplejen og Dagtilbud, Dagtilbud og Skole, Dagtilbud og Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) samt Dagtilbud og Børn

⁵⁵ Alle institutioner har mulighed for at deltage med medarbejdere i motoriknetværket. Der er ca. 20 institutioner der kontinuerligt deltager i motoriknetværksmøderne.

⁵⁶ EVA, Kvalitet i dagtilbud, pointer fra forskning, 2017

og Familie. Retningslinjerne beskriver, hvem vi er, hvad vi gør, hvordan vi samarbejder, og hvorfor vi deler viden. Det gøres for at:

- Skabe trygge overgange med de bedste betingelser for alle børns trivsel, læring og udvikling.
- Sikre kontinuitet og sammenhæng i samarbejdet omkring alle børn.
- Sikre systematisk videndeling i samarbejdet omkring alle børn.
- Sikre en særlig opmærksomhed på børn i sårbare og udsatte positioner.
- Sikre opfølgning og evaluering på det professionelle samarbejde om børns overgange mellem tilbud.

Overgangsbeskrivelser på kommende skolestartere

I forbindelse med skolestart udarbejder dagtilbuddet en overgangsbeskrivelse på hver enkelt kommende skolestarter, som overleveres elektronisk til skolen inden april måned forud for skolestart. Dette sker med henblik på at understøtte et sammenhængende børneliv, hvor det, der sker i skolen, er en forlængelse og videreudvikling af det, børnene kender fra deres dagtilbud. Med fokus på barnets ressourcer og potentialer består overgangsbeskrivelsen af en række svar på spørgsmål omkring trivsel, udvikling og læring, der er relevante i forhold til at sikre det enkelte barn den bedst mulige skolestart. Beskrivelsen indeholder endvidere oplysninger om barnets eventuelle behov for støtte samt den betydning lærings- og udviklingsmiljøet har for barnets deltagelsesmuligheder. Dette skal bidrage til, at skolen kan danne sig et indtryk af barnet og viderereføre eventuelle indsatser.

Tabel 22 Antal overgangsbeskrivelser 2020 og 2021

År	Antal skolestartere fra dagtilbud i Gentofte Kommune	Antal skolestartere med overgangsbeskrivelse	Andel skolestartere med overgangsbeskrivelse
2021	605	577	95,4%
2020	609	586	96,1 %

Af Tabel 22 fremgår det, at der i 2021 blev udarbejdet en overgangsbeskrivelse på ca. 95% af alle skolestartere. Dette er et flot niveau, men målet er fortsat at øge denne andel til tættere på 100%. Målet er dog ikke 100%, da stikprøver viser, at der i flere af de sager, hvor der ikke er lavet en overgangsbeskrivelse, er udarbejdet og tilknyttet en handleplan til barnet. Disse handleplaner tilvejebringer den viden, som overgangsbeskrivelsen ellers indeholder, hvorfor det ikke er nødvendigt tillige at udarbejde en overgangsbeskrivelse. Data fra de pædagogiske tilsyn understøtter, at der på dagtilbuddene arbejdes kvalitativt med sammenhængende overgange jf. afsnit om Tilsyn side 21.